

B.I.12E

INSTYTUT HISTORYCZNY

IM. GEN. SIKORSKIEGO

BI.12.e/

DEPARTAMENTY MIN. S. WOJK.

SŁUŻBA ZDROWIA

ZMIKROFILMOWANE DNIA 7.4.81
ROLKA NR. 27

B.I.12e

95 stron paginowanych

B.I.12E

Nr. rel	Sreona	Dane autora i relacji	Uwagi
1 - 8	1	<u>MINTOWT-CZYŻ</u> Jan płk.dr. Szef Wydziału techniczno-lekarskiego Dep. Zdrowia.	
9	30	<u>MANDELTORTE</u> Jan Jakób ppor.rez.lek. IV Szpital Okręgowy w Łodzi.	
10	31	<u>MARKUS</u> Henryk ppor.rez. IV Szpital Okr.Łódź.	
11	32	<u>SZUMOWSKA</u> Jadwiga siostra przełożona IV Szpital Okręgowy Łódź.	
12	33	<u>LANDFISH</u> Saul ppor.rez.lek.V Szpital Okręgowy	
13	37	<u>GOŁĘBIEWSKI</u> Adam ppor.rez.lek.VI Szpital Okr.	
14	39	<u>AMBROZIEWICZ</u> Kazimierz ppor.rez.mgr.farmacji. IX Szpital Okręgowy.	
15	41	<u>GOŁASZEWSKI</u> Jerzy por.rez.mgr.farmacji IX Szpital Okręgowy.	
16	42	<u>KALUŻYNSKI</u> Marian ppor.mgr.farmacji VI Szpital Okręgowy.	
17	43	<u>MOSENKIS</u> MOŻES por.lek. IX Szpital Okręgowy.	
18	44	<u>KANAREK</u> Jerzy kpt.lek. X Szpital Okręgowy	
19	45	<u>SCHRAGER</u> Norbert ppor.rez.lek. X Szpital Okręgowy.	
20	47	<u>SZAJNA</u> Wawrzyniec ppor.rez.lek. X Szpital	
21	48	<u>MORDYNSKI</u> Kazimierz por.lek. 11 Szpital Ewakuacyjny.	
22	49	<u>GOLDFEIL</u> Józef por.rez.lek. 21 Szpital Ewakuacyjny.	
23	51	<u>BAIK</u> Józef por.lek. 61 Szpital Ewakuacyjny	
24	53	<u>KATZ</u> Paweł por.lek. 61 Szpital Ewakuacyjny	
25	55	<u>DABROWSKI</u> Józef mjr.lek. Komendant Szpitala Polowego Nr.62	
26	56	<u>MELZAK</u> Maurycy por.rez.lek. Szpital Ewakuacyjny Nr.91	
27	58	<u>MIERCZYNSKI</u> Eugeniusz kpt.rez.lek. Szpital Wojenny Nr.101	
28	60	<u>KWELLA</u> Józef Piotr ppor.rez.lek. Szpital Polowy Nr.103	
29	61	<u>GOLDINBERG</u> Jakób ppor.rez.lek. Szpital Wojenny Nr.110	
30	63	<u>KADYSIEWICZ</u> Henryk kpt.lek. Szpital Wojenny Nr.204	

Nr. rel.	Strona	Dane autora i relacji	Uwagi
31	65	<u>PERLMUTER</u> Jonas kpt.lek. Szpital Wojenny Nr. 209	
32	66	<u>SEKLER</u> Jakób ppor. rez. lek. Szpital Woj. Nr. 401	
33	68	<u>SMOLKA</u> Antoni ppor. lek. Szpital Wojenny Nr. 501	
34	69	<u>MACKOWSKI</u> Zygmunt ppor. lek. IX Szpital Okr.	
35	71	<u>LACZEWSKI</u> Stefan por. mgr. farmacji I Szpital Okręgowy	
36	73	<u>ROTTER</u> Mieczysław ppor. rez. lek. Szpital Wojenny Nr. 605	
37	74	<u>WEINLOS</u> Józef por. rez. lek. Szpital Woj. Nr. 605	
38	76	<u>IZBINSKI</u> Jan por. rez. Szpital Wojenny Nr. 608	
39	78	<u>SZCZUCINSKI</u> Wacław ppor. Szpital Polowy Nr. 903	
40	79	<u>NASIELSKI</u> Szaja Abram ppor. rez. lek. Szpital Polowy Nr. 961	
41	80	<u>TARNAWSKI</u> Stanisław plut. podch. Szpital Polowy Nr. 961	
42	82	<u>FLANTZ</u> Leon por. rez. lek. Szpital Polowy Nr. 962	
43	84	<u>GLEICHGEWICHT</u> Fryderyk ppor. rez. lek. Szpital Polowy Nr. 962	
44	87	<u>ZENNEGG</u> Jan kpz. rez. lek. Szpital Woj. Nr. 1003	
45	89	<u>PAPEC</u> Adam por. lek. Szpital Polowy Nr. 1010	
46	91	<u>PIOTROWSKI</u> Kornel ppor. mgr. farmacji. Kierownictwo Zaopatrzenia Sanitarnego.	
47	95	<u>GLÓDKOWSKI</u> Kazimierz Andrzej ppor. lek. Oddział płk. Położynskiego.	
		<p>Rejestracja przeprowadzona dnia 13.3.1981 Tenba zaima 93 strony WY.</p>	

Kardol
 J.

Przed wojną - Szef Wydz. techniczno-lekarskiego Dept. Zdrowia M. S. Wojsk.
/szpitalnictwo i higiena/.

Podczas wojny - Stanowisko to samo oraz od 8. IX delegat Dept. Zdrowia
M. S. Wojsk. na teren D. O. K. Nr. 6 i Nr. 8.

Zakres prac przed wojną:

- 1/Szpitalnictwo i lecznictwo wojskowe,
- 2/sprawy inwalidzkie,
- 3/lecznictwo pozawojskowe
- 4/organizacja sł. zdrowia dla Zakł. Przemysłu Wojennego w zakresie świadczeń społecz. profilaktyki i lecznictwa.
- 5/sprawy rewizyjno-lekarskie.

Człowiek o znacznym zasobie wiedzy lekarskiej, odważny, bardzo energiczny, pracowity i szybko orientujący się.

W stosunku do kolegów wyrozumiały i uczynny zwłaszcza w stosunku do podwładnych w ciężkich chwilach życia.

Nigdy nie miał wolnego czasu pochłonięty całkowicie sprawami służbowymi i załatwianiem ogromnej ilości interesantów.

Do zasług jego należy odnieść: 1/

1/ niewątpliwe podniesienie szpitalnictwa i lecznictwa wojskowego które wykazywało stały postęp, świadczy o tem powstawanie nowych szpitali, rozbudowa istniejących i wyposażenie ich w nowoczesny sprzęt lekarski. Również odnosi się to i do t. zw. leczenia sanatoryjnego wyrażające się w zwiększeniu t. zw. szpitali sezonowych oraz w powstaniu nowych sanatorium dla gruźlicy w Zakopanem, Otwocku i Rabce.

2/ organizacja sł. zdrowia w Zakł. Przemysłu Wojennego na racjonalnych podstawach wyodrębnienia ich z Ubezpiecz. Społecz. przez co powstały wykorzystane możliwości otoczenia pracowników Z. P. W. i ich rodzin lepszą opieką lekarską oraz zapoczątkowania szerokiej akcji stworzenia t. zw. obozów wypoczynkowych

oraz kolonij dla dzieci i stacyj opieki nad matką i dzieckiem; cała ta akcja dała bardzo dobre wyniki będąc jednym z najlepszych środków zwalczania w środowiskach fabrycznych Przemysłu Wojennego prądów wywrotowo-destrukcyjnych.

3/ Wprowadzono za jego inicjatywą t.zw.karty zdrowia oficerskie - posunięcie bardzo celowe zapobiegające nadmiernemu wykruszaniu się kadr zawodowych oficerskich.

4/ Podczas wojny wykazał energię o tyle, że w okresie od 8 - 10/IX przygotował w szybkim tempie 7000 łóżek na terenie Małop.wschdn. mając bardzo duże trudności w zaopatrzeniu i transporcie.

Na obsadę personalną podczas pokoju miał duży wpływ zwłaszcza w odniesieniu do obsady szpitali.

Natomiast na obsadę pers.mob. żadnego wpływu miał, również prace w zakresie przygotowania do wojny nie należały do jego obowiązku.

Do ujemnych cech jego charakteru należy zaliczyć wybuchowość, upór i bezwzględność w wydawaniu rozkazów, oraz pewność siebie w posunięciach nie licząc się z obowiązującymi przepisami o co często musiał staczać walkę z podwładnymi i cofać zbyt szeroko wydane zarządzenia.

Dwukrotnie prosił o zwolnienie go z zajmowanego stanowiska wobec niezgadzenia^{się} z polityką Szefa Dep.San. z powodu:

- 1/ odsunięcia go od spraw mob.w jego dziale,
- 2/ braku wpływu na organizację oraz trudności w uzyskaniu kredytów.

Od początku mojej służby w wojsku i na wszystkich szczeblach tej służby miałem opinię wyróżniającą, którą zasłużyłem wyłącznie swą uczciwą, sumienną, rzetelną i ciężką pracą.

Ostatnio byłem szefem wydziału techniczno-lekarskiego /szpitalnictwa wojskowego i higieny/ w Departamencie Zdrowia M.S. Wojsk. Szefem Departamentu był gen. Rouppert Stanisław, zastępcą Szefa płk. Kawiński Jan.

Na tym stanowisku do dorobku mego muszę zaliczyć następujące:

1. Postawienie na bardzo wysokim poziomie lecznictwa wojskowego, które stało się wzorem dla lecznictwa państwowego, samorządowego i ubezpieczeń społecznych. W szczególności:
 - a/ Poziom leczącego personelu lekarskiego znacznie się podniósł pod względem przygotowania fachowo-lekarskiego.
 - b/ Wyposażenie szpitali w urządzenia pomocniczo-lekarskie doprowadzono do poziomu bardzo wysokiego. Prawie we wszystkich szpitalach odnowiono aparaty Rentgena, wyposażono w najnowsze przyrządy działu lecznictwa fizykalnego, pracownie bakteriologiczne i kliniczne. Sale operacyjne dostały nowoczesne oświetlenie, uzupełniono narzędzia chirurgiczne, wyposażono w nowoczesne stoły chirurgiczne. Oddziały wewnętrzne zostały wyposażone w nowoczesne przyrządy uzupełniające jak elektro-kardiografię, przyrządy do mierzenia ciśnienia krwi, aparaty do zakładania sztucznej odny i t.p.
2. Uporządkowano zagadnienie leczenia gruźlicy płuc i gruźlicy dziecięcej.
 - a/ Unowocześniono sanatorium w Zakopanem lecząc tam lekkie przypadki schorzeń płuc.
 - b/ Wybudowano sanatorium w Otwocku dla gruźlicy otwartej. Sanatorium to pod względem budowlanym a zwłaszcza wyposażenia i obsady lekarskiej stało się jednym z lepszych w Europie.
 - c/ Wybudowano sanatorium dla dzieci w Rabce.
3. Uporządkowano leczenie schorzeń przemiany materii, schorzeń układu krążenia i schorzeń przewodu pokarmowego. W tym celu wybudowano

szpital sezonowy w Busku, otwarto w budynkach dzierżawionych szpital sezonowy w Mohynie, rozbudowując jednocześnie szpitale sezonowe w Druskienikach, Ciechocinku i Inowrocławiu. Szpitale sezonowe dostały nowe wyposażenie łóżek i sprzętu mundurowego.

4. Pod względem ulepszenia stanu budowlanego szpitalnictwa wojskowego wykonano wysiłek wprost ogromny:

- a/ wybudowano nowy szpital w Łodzi wyposażając go całkowicie w nowy i nowoczesny sprzęt nie tylko lekarski ale kwaterunkowy i mundurowy.
- b/ wybudowano nowy szpital w Radomiu z takim samym wyposażeniem.
- c/ Przebudowano i unowocześniono szpital w Poznaniu przez wybudowanie nowego pawilonu i przebudowanie głównego.
- d/ Całkowicie odrestaurowano szpital w Brześciu.
- e/ Całkowicie odrestaurowano szpital w Wilnie.
- f/ Przystąpiono do radykalnej przebudowy, celem ich unowocześnienia, szpitali w Krakowie i Lwowie.
- g/ Na jesieni 1940 r. miał być otwarty nowy szpital na 1000 łóżek w Warszawie, ^u przy którego już stoją. Byłby to najlepszy szpital wojskowy w Europie.
- h/ Przygotowano szkicowy projekt budowy 2 szpitali okręgowego w Lublinie.
- i/ Dla 8 szpitali okręgowego w Toruniu został kupiony nowy pawilon. Uporządkowanie tego szpitala oraz 10 szpitali Okr. w Przemyślu projektowano ukończyć w latach 42-43.
- j/ wszystkie garnizonowe izby chorych zostały w tym okresie wyremontowane a sprzęt ich znacznie uzupełniono.
- k/ W okresie tym większość garnizonów zaopatrzone w lampy kwarcowe i Solux
- l/ W dużych garnizonach zostały zorganizowane nowoczesne przychodnie dentystyczne.

Rozbudowa szpitali szła pod kątem widzenia rozszerzenia ich przepuszczalności chirurgicznej potęgując znacznie ich wartość leczniczą

w czasie wojny.

5. Postawienie na tak wysokim poziomie szpitalnictwa i leczenia wojskowego stało się powodem że ludność cywilna ubiegała się o prawo leczenia w szpitalach wojskowych. Wykorzystując wolne łóżka w okresach zmniejszonych stanów wojska dla leczenia ludności cywilnej, udało się z jednej strony dać lekarzom wojskowym materiał kliniczny znacznie różnorodniejszy, a z drugiej strony stworzyć z pobieranych opłat fundusz dla zakupu koniecznego sprzętu sanitarnego na wypadek wojny. W ostatnich latach wpływy te przekroczyły milion złotych.

W czasie wojny obecnej na stanowisku delegata Szefa Departamentu przy D-cy Ok. 6 na swoje konto mogę zapisać uruchomienie w ciągu kilku dni /9.IX - 12/IX/ szpitali wojskowych w Tarnopolu, Zaleszczykach, Stanisławowie, Kolomyi, Buczaczu i Horodence - ogółem około 8 tysięcy łóżek. Jak się dowiedziałem w Paryżu byłem jedynym, który złożył meldunek do Nacz.Dow. o wykonaniu zadania. /Nacz.Szef Służby Zdrowia/.

Zameldowałem się w Paryżu dnia 29.XI.39 r. Od dnia przyjazdu do Paryża spotkałem się z całym szeregiem plotek które krążyły na moje konto, powstanie których wytłomaczyć mogę tylko złościami młodszych kolegów którym w czasie mojej służby czemśkolwiek nie dogodziłem.

Obecny Szef Służby Zdrowia na moje pytanie jakie zarzuty są mi stawiane oświadczył że "nie przygotowanie służby zdrowia na wypadek wojny". Zarzut ten upadł bo odpowiedzialnym za te czynności jest płk.dr.Kawiński Jan który sprawą mobilizacji zajmował się w Dept.Zdrowia jako referent, następnie jako szef wydziału, a ostatnio jako zastępca Szefa Dept. Ja natomiast, bezpośredniego udziału w zagadnieniach mob. nie brałem. Dla mnie ta dziedzina pracy była całkowitą tajemnicą. Zadania mobilizacyjne pośrednio wpływające z moich obowiązków służbowych, wykonałem możliwie jaknajlepiej.

Kwestionariusz Służby Zdrowia

BI.12p/3

okres przedwojenny

Dr. Jan Mintowt Czyż płk.

1. Zajmowałem stanowisko Szefa Wydziału Departamentu Zdrowia M.S.Wojsk. -
wiedz. techn. lek. /szpitalnictwo i higiena/.

- ✓ 2. a/ W roku 1930 - 31 rozkazem M.S.Wojsk. zostały skasowane Bat. Sanitarne
a utworzone Kadry Łapasowe Szpit. Okręg. Zarządzenie to spowodowało licz-
ne braki w wyszkoleniu oraz utrudniało przeprowadzenie mobilizacji jednost-
✓ tek Służby Zdrowia. Skasowanie w roku 1930 - 31 Okręgowych Składowic Sa-
nit. a utworzenie 2 Głównych Składowic w czasie ~~Składowic~~ wojny w znacznym
stopniu przyczyniło się do trudności w zaopatrzeniu wojska w mat. san.
✓ W zapasie własnym, poza gazą i watą w dużych ilościach, Główne Składowic
Sanit. posiadały około 3 milionów opatrunków osobistych.

b/ Zbyt szczupłe etaty lekarzy szpitalnych, ich znaczne przemęczenie,
przyczyniło się do tego, że lekarze ci nie przeszli należytego przeszkole-
nia praktycznego w czasie ćwiczeń polowych w zakresie prac które ich
czekały podczas wojny. Zbyt szczupłe etaty lek. szpitalnych prowadziło
do tego, że lekarze szpitalni zmuszeni, poza swą pracą kliniczną, do pro-
wadzenia dodatkowych prac, jak załatwienie ambulatorium, przyjmowanie
przychodzących chorych na oddziałach, odwiedzanie chorych w domu, byli zbyt
często odrywani od swej pracy bezpośredniej, co ujemnie wpływało na ich
pracę kliniczną i naukową, powodując jednocześnie niezadowolenie z warun-
ków pracy i narzekanie na niezrozumienie tych ciężkich warunków pracy przez
ich bezpośrednich przełożonych.

3. W czasie pokoju stanowiska fachowe były obsadzane przez fachowców po
przebyciu odpowiedniego przeszkolenia - specjalizacji. Braki były przy
obsadzie stanowisk lek. oddziałowych na które to stanowiska dość często
szli młodszy lekarze bez należytego przygotowania fachowego t.j. przed

odbyciem stage u szpitalnego. Ocena fachowości szła z dołu. Lekarzy szpitalnych oceniał Komendant szpitala i Szef Sanitarny, lekarzy oddziałowych Szef Sanitarny O.K.

4. Szkolenie młodego narybku odbywało się zasadniczo w Szkole Sanitarnej w zakresie b. obszernego programu szkolenia. Szkolenie oficerów starszych odbywało się w zasadzie na 2 kursach :

- 1/ Kurs Doskonalenia dla oficerów młodszych
- 2/ Kurs Doskonalenia dla oficerów sztabowych.

Wyniki przeszkolenia na tych kursach były sprawdzane na egzaminach oraz praktycznie na świadczeniach. Wyniki te były podawane do Dep. Zdrowia i dołączane do ewidencji. Ponadto odbywały się przeszkolenia w W.Szk.Woj. dla Szefów San.Dep. a w C.W.San. doskonalenie fachowe specjalistów w okresie 2 lat.

5. Dep.Zdrowia nie posiadał w swoim składzie referatu wychowania fizycznego i stosunek Dep.Zdrowia do Inst.Wych.Fizycznego był żaden. Dep.Zdrowia przydzielał do Instytutu na stanowiska etatowe lekarzy. Natomiast Szef Dep. Zdrowia gen. Rouppert personalnie jako Vice-przewodniczący Rady Wych. Fizycznego prawdopodobnie współpracował z tym instytutem .

6. 1/ Szpital Szkolny C.Wyszk.Sanit. 900 łózek
- 2/ 1 Szpital Okręgowy 1100 ł. w budowie nowy gmach dla mających powstać z połączenia tych dwóch Szpitali, Szpitalu Głównego na 1600 łózek.
- 3/ Szpital Wojskowy Radom 100 łózek w nowowbudowanym gmachu - duży ośrodek chirurgiczny na czas wojny.
- 4/ 2 Szpital Okręgowy w Chełmie z filią w Lublinie 500 łózek. W projekcie budowa nowego gmachu dla 2 Szpitala Okręg. w Lublinie.
- 5/ Szpital Wojskowy w Równem 200 łózek wyremontowany i dobrze wyposażony obsługiwał KOP i duży garnizon Równe.
- 6/ 3 Szpital Okręgowy Grodno 400 łózek. Remont całkowity tego szpitala miał być ukończony w roku 1940.
- 7/ Szpital Wojsk. Obszaru Warow. Wilno 500 łózek całkowicie wyremontowany.

- 8/ 4 Szpital Okręgowy Łódź 500 łóżek w gmachu nowowynbudowanym.
- 9/ 5 Szpital Okręgowy Kraków 800 łóżek - rozbudowa i remont został rozpoczęty w roku 1939.
- 10/ 6 Szpital Okręgowy Lwów 700 łóżek - rozbudowa i remont został rozpoczęty w roku 1938 - 500 łóżek.
- 11/ 7 Szpital Okręgowy Poznań rozbudowany i wyremontowany
- 12/ 8 Szpital Okręgowy Poznań z filią w Grudziądzu 600 łóżek. Remont i rozbudowa w ~~projektach~~ projekcie.
- 13/ 9 Szpital Okręgowy Brześć/n.B. 500 łóżek. Całkowicie rozbudowany i odremontowany - w projekcie budowa oddziału dla zagazowanych.
- 14/ 10 Szpital Okręgowy Przemyśl 500 łóżek. Remont i rozbudowa w projekcie
- 15/ Sanatorium wojskowe dla piersiowo chorych w Zakopanem. 200 łóżek. Bardzo ładne sanatorium, w dobrym stanie, w projekcie budowa krytej betonowej leżalni, związanej z głównym gmachem.
- 16/ Sanatorium wojskowe dla dzieci w Rabce. W nowym gmachu.
- 17/ Sanatorium dla chorych na gruźlicę w Otwocku 150 łóżek w nowym gmachu
- 18/ Szpital sezonowy w Busku w nowym gmachu.
- 19/ Szpital sezonowy w Ciechocinku 300 łóżek - dla oficerów.
- 19a/ Szpital sezonowy w Inowrocławiu 150 łóżek - dla podoficerów.
- 20/ Szpital sezonowy w Druskienikach 200 łóżek.
- 21/ Szpital sezonowy w Morszynie 150 łóżek - dla chorów przewodów pokarmowych.
- 22/ Garnizonowe Izby Chorych w: 1/ Modlinie, Dęblinie, Budgoszczy, Lidzie, Baranowiczach, Słonimie, Katowicach, Stanisławowie, Siedlcach, Białymstoku, Suwałkach, Stryju i Włodzimierzu Woł. /dane te podaję z pamięci/.
23. Główna Składnica Sanitarna Nr. 1 w Warszawie i
24. Główna Składnica Sanitarna Nr. 2 w Przemyśle.

Szpitala Okręgowe były przeznaczone do leczenia chorych swego Okręgu i posiadały oddziały wszystkich specjalności. Specjaliści wyznaczeni byli po odbyciu dwuletnich specjalizacji w Centrum Wyszczolenia Sanitarnego lub Klinikach. Poziom specjalistów pod względem naukowym był bardzo wysoki, poziom np. Szpitala Wojsk. w Wilnie i Radomiu nie

różnił się wcale od poziomu szpitali Okręgowych. Garnizonowe Izby Chorych przeznaczone były do leczenia lekko chorych. Przeznaczenie sanatorjów nie wymaga ~~dyktanda~~ omówień, poziom ich był bardzo wysoki - obsadzone one były bardzo dobrymi specjalistami. Szpitale sezonowe dawały możliwość przeprowadzić leczenie wszelkich schorzeń z dziedziną przemiany materii, chorób układu krążenia, narządów trawienia i wreszcie narzędzi ruchu. Szpitale sezonowe okazywały niezmiernie dodatni wpływ na zdrowotność kadry oficerów i podoficerów.

7. Sprzęt i pomoce lekarskie w Szpitalach były bardzo obfite i dobre. Ilość i jakość narzędzi chirurgicznych które można było dostać na rynku krajowym /unikano kupowania pochodzenia zagranicznego/ był obfity i dobry uzupełniano go bez ograniczeń. Aparatura Rentgenologiczna została prawie we wszystkich szpitalach odnowioną i zaopatrzoną w najbardziej nowoczesne aparaty diagnostyczne i lecznicze. Wprowadzono do Szpitali nowoczesną aparaturę rozpoznawczą, elektro-kardiografy były we wszystkich Szpitalach Okręgowych. Sprzęt i aparatura fizjoterapii była dobrą, nowoczesną i w dostatecznej ilości. To samo można powiedzieć o pracowniach bakteriologicznych i aptekach. Zaopatrzenie szpitali wojskowych w narzędzia i przybory lekarskie było przykładem nie tylko dla szpitali cywilnych lecz nawet dla klinik.

Sprzęt kwaterunkowy może być nieco skromniejszy od sprzętu lekarskiego, lecz był w stanie dobrym i dostatecznym.

Podnosząc stale jakość i ilość wyposażenia w sprzęt lekarski Szpitali Dep. Zdrowia dbał i stale dążył, by przedmioty te można było wyprodukować w Kraju, - Dbał o podniesienie produkcji krajowej. W tym celu Departament współpracował z firmami odnośnego przemysłu.

1/ "Motor" dążąc do produkcji krajowej morfiny i jej pochodnych oraz kwasu salicylowego i jego pochodnych wyłącznie z surowca krajowego.

2. "Klawe" - wyrób surowca, szczepionek oraz całego szeregu przetworów chemicznych.
3. "Szpatalski" - wyrób aparatów rentgena.
4. "Br. Borkowscy" - wyrób aparatury elektrotechnicznej.
5. "Mank" - wyrób narzędzi chirurgicznych.
6. "Raabe" w Łodzi - produkcja autoklawów.

Płk. Dr. Sokołowski Tadeusz przy udziale prof. Wolfke opracował nowe zasady urządzenia autoklawów, raczej nową zasadę napełniania aparatów parą bieżącą i usuwanie całkowite powietrza. Opracowanie to wstrzymało wprowadzenie zakup autoklawów lecz w konsekwencji swej mogło dać wyniki bardzo pozytywne, bo mogło wyeliminować całkowicie z Kraju firmy niemieckie. /Lauter Schlegel i inne/, które w naszym Kraju miały monopol na dostarczanie aparatury sterylizacyjnej.

9-10 Jako wchodzące w zakres czynności wydziału mob. były mi całkowicie nieznane. Chciał bym tylko podkreślić jeden moment dotyczący p.8. Absurd zachowania tajemnicy stosowany w pracach mob. był tak daleki że ja odpowiedzialny za należyte postawienie lecznictwa nie byłem powoływany do opracowania tabel należności w pracach tych jako fachowiec mógł bym być bardzo pożytecznym.

/-/ Dr. Mintowt-Czyż płk.

Dr. Jan Mintowt-Czyż płk.

1. Plan rozmieszczenia stałych szpitali wojennych był uzgodniony przez Sztab Główny z Dep. Zdrowia Wydz. I.
2. Rozmieszczenie było uzależnione ^{od} możliwości lokalnych a więc wady rozmieszczenia wpływały z tego faktu.
3. Organizacja Służby Zdrowia na czas wojny była przepracowana w Dep. Zdrowia Wydz. I uzgodniona i zatwierdzona przez Sztab Główny. Natomiast obsada personalna była wykonana przez Biuro Pers. bez uzgodnienia z Dep. Zdr.
4. Łączność podczas wojny była bardzo ciężka - np. Dep. Zdrowia w 1 i 2 dzień wojny po przesiesieniu do nowego lokalu nie miał wcale połączeń. Służba Zdrowia swej łączności nie posiadała i była całkowicie oparta na możliwościach łączności wielkich jednostek.
5. W okresie jeszcze przed wojną Szpitale Okręgowe będące w pasie koncentracji zawczasu dostały rozkaz ewakuacji chorych do Szpitali wglęb Kraju a te ostatnie możliwie opróżnić, wypisując ze szpitali rekonwalescentów na urlopy - rozkaz ten był wykonany.
6. Wnioski D-ców Korpusów na rozmieszczenie Szpitali wojennych przesłano do Dep. Zdrowia Wydz. I, po przepracowaniu w Dep. Zdrowia Wydz. I zostały złożone do Sztabu Głównego, który po skorygowaniu umieścił w tabelach mob.
7. W drugim dniu wojny Szef Dep. Zdrowia Gen. Rouppert meldował się u pana Ministra gen. Kapsrzyckiego a po powrocie na odprawie powtórzył zlecenie Ministra. "Wobec bombardowania miast i większych ośrodków przez nplą należy myśleć o rozlokowaniu Szpitali we wsiach a zwłaszcza Małopolski Wschodniej np. Kutry, Żabie, Kosów i t.p. Zalecenia te zaskoczyły mnie i wydały mi się niepoważne. To jedyne zlecenie które było wydane dla Służby Zdrowia przez Ministra. Dalsze rozkazy otrzymywałem od Szefa Dep. Zdrowia. Na tej odprawie podniosłem konieczność przyspieszenia mobilizacji Szpitali Wojennych Stałych i dostałem rozkaz do wykonania.

Wykonałem to w ten sposób, że tegoż dnia wszystkim Szefom Sanitarnym O.K. telefonicznie wydałem odnośne polecenie. Rozwój wypadków szedł tak szybko że już trzeciego dnia Szef Sanitarny O.K. 6 dostał zlecenie xx zwiększenia ilości łóżek w swoich szpitalach stałych oraz uplasowania na swoim terenie możliwie większej ilości łóżek, dla szpitali ewakuowanych wg planu mob. z tem że szpitale te przyjdą prawdopodobnie bez sprz. kwaterunkowego. Zlecenie to wysłałem telefonicznie bezpośrednio osobiście Szefowi Sanitarnemu. Dnia 2, 3 i 4 byłem w terenie celem przekonania się na miejscu jak postępuje przyspieszenie mobilizacji Szpitali, byłem w Warszawie, Modlinie, Łukowie i Siedlcach - / w tych dwu ostatnich miejscowościach z gen. Rouppertem/. W Warszawie celem usprawnienia i przyspieszenia mob. Szpitali gen. Rouppert przeprowadził corazną zmianę Kom. Szpitali wojennych. W Warszawie były 3 szpitale :
1/ W szpitalu Ujazdowskim Kom. płk. Pawłowski, 2/ Gimn. Batorego - ppłk. Rósnowski i 3/ w Domach Akademickich - płk. Brzosko. Wobec tego że

ppłk. Pwłowski wykazał znaczną energię w mobilizacji jednostek wystawianych przez szpital Szkolny, a Szpital w gmachu Akademickim /Nr.101/ można było rozwinąć jako Szpital Chirurgiczny na 2000 łóżek na Kom. tego Szpitala ~~ponad~~ ppłk. Pawłowski na jego miejsce ppłk. Rosnowski a na miejsce ppłk. Rosnowskiego ~~ponad~~ ppłk. ppłk. Przosko.

Dnia 8 zostałem wyznaczony jako Delegat Szefa Dep. Zdrowia na DOK 6 i 10 z poleceniem zorganizowania Szpitali Wojskowych na terenie Małopolski Wschodniej. U D-cy Korpusu /gen. Langner/ zameldowałem się dnia 8 godz. 22, po uzgodnieniu z nim planu, przystąpiłem do pracy i już dnia 9 wieczorem mogłem zameldować Nacz. Szefowi Służby Zdrowia gotowość szpitali w Iarnopolu, Brzeżanach, Buczaczu, Stanisławowie, Kołomyji, Horodence i Zaleszczykach ogółem około 8 tys. łóżek. Tak szybkie załatwienie rozkazu udało się wykonać dzięki niesłychanej wprost ofiarności i dobrej woli całej miejscowej ludności /polacy, żydzi, ukraińcy/, czynności władz miejscowych oraz temu, że we Lwowie ~~zastąpiłem~~ zastałem dużą ilość lekarzy wpływających z frontu, a których mogłem wykorzystać do obsady tych szpitali. Objechałem wszystkie te miejscowości i już 12 i 13 mogłem zameldować Szefowi Dep. Zdrowia i D-cy O.K. o wykonaniu rozkazu z tym, że szpitale te mogą już zacząć przyjmować rannych. W okresie 14 - 16 jeszcze raz byłem w tych szpitalach.

8. Warunki wykonania były bardzo ciężkie, brak czasu, duże odległości, zle drogi, brak połączeń telefonicznych. Wykonać to zadanie mogłem tylko w ten sposób, że wypoczywałem w samochodzie, prowadząc go na zmianę z szoferem. Ponadto dla Szpitali tych trzeba było znaleźć środków opatrunkowych, które były poddostatkim w Przemyślu, w tym celu dn. 12 po porozumieniu się z D-cą Korpusu wysłałem kilka samochodów ciężarowych i sanitarnych do Przemyśla wywożąc stamtąd w ten sposób znaczne zapasy. Stworzyłem składnicę sanitarną w m. Otyni, pozostawiając dość duże zapasy środków opatrunkowych we Lwowie.
9. Plan ewakuacji był opracowany przez Sztab Główny w porozumieniu z Dep. Zdrowia Wydz.I na kilka lat przed wojną, w okresie kiedy Dep.Zdrowia posiadał swego oficera łącznikowego w Oddz.IV Sztabu. Po zlikwidowaniu łącznika Dep.Zdrowia nie posiadał wglądu na zmianę tego planu.

/-/ Dr. Jan Mintowt-Czyż ppłk.

Kwestionariusz dla Służby Zdrowia w sprawie Zaopatrzenia Sanitarnego. BI.12e/5

Ja jako prowadzący dział pracy związanej wyłącznie z życiem bieżącym na temat zaopatrzenia Sanitarnego mogę dać tylko uwagi ogólne, gdyż od prac mob stałem bardzo daleko.

1. Wobec tego że M.S.Wojsk. nie przydzielało odpowiednich kredytów na zakup mat.san.mob. /kredyty te udało się dopiero uzyskać w kilku ostatnich latach/. Kredyty te trzeba było stworzyć samym. W tym celu użyto częściowo kredytów wegetacyjnych wprowadzając oszczędności w wydatkach codziennych a z drugiej strony zastosowaliśmy szerokie przyjmowanie do szpitali wojskowych osób cywilnych, opłaty za leczenie tych osób szły na t.zw. wznowienie kredytów Dep.Zdrowia i były kierowane prawie że wyłącznie na zakup sprzętu san.mob. W ostatnich latach wznowienia kredytów dawały około miliona złotych rocznie.

2. By zwiększyć zapasy mat.sanit. w Kraju Dep.Zdrowia przeprowadził zasadę obowiązku posiadania zapasu poszczególnych przedmiotów wypos.san. przez apteki prywatne jak zap.mob. Zapasy te również winne był posiadać apteki i składnice Z.U.Społecznych.

Jednostką zaopatrzenia san. były: Główna Składn.Sanit. Er.1 w Warszawie i Główna Składnica Sanit. Nr.2 w Przemyślu. Na czas pokoju ilość tych składnic może była wystarczająca lecz na czas wojny niewątpliwie nie. Rozmieszczenie tych składnic wydaje się celowym. Scentralizowanie składnic nastąpiło w roku 1930-31 rozkazem M.S.Wojsk. Szczegóły nie są mi znane. Sposób zaopatrzenia Sanitarnego w czasie pokoju był dobry, bo był oszczędny a z drugiej strony elastyczny to znaczy że w razie potrzeby lekarz oddziału czy też kom.Szpitala mógł złożyć dodatkowe zapotrzebowanie. Zapotrzebowania takie były zawsze realizowane. Jeżeli lekarz oddziałowy czy też szpital odczuwały jakiegokolwiek braki to tylko przez

swą niedołążność. Zaopatrzenie w mat.san. zwłaszcza szpitali nie mogło być całkowicie ustabilizowane, bo zużycie często zmieniało pracę szpitali a w konsekwencji podnosząc wydatki jednego materiału a oszczędzając drugi, regulowanie tego leżało w rękach Komendanta Szpitalnego.

Zaopatrzenie Szpitali Wojsk. w stały sprzęt sanit. stało na bardzo wysokim poziomie. Chodzi mi tu o wyposażenie w aparaty rentgenologiczne, narzędzia chirurgiczne, urządzenia pracowni klinicznych i bakteriologicznych, przybory kliniczne służące do diagnostyki, przybory i urządzenia służące do leczenia fizykalnego. Tak bogate wyposażenie Szpitali Okr. w ten sprzęt czynione było pod dwoma kątami widzenia: 1/ podnieść jakoś leczenie w czasie pokoju oraz 2/ Stworzyć ośrodki chirurgiczno-lecznicze na czas wojny. Zaopatrzenie oddziałów i Garnizonowych Izb Chorych w stały sprzęt sanitarny również był znacznie wyższy od etatów, prawie wszystkie oddziały posiadały lampy kwarcowe Sollux.

Do p.6. Na pytanie to mogę odpowiedzieć tylko na podstawie doświadczeń wojennych i tylko w odniesieniu do stałych szpitali wojennych. Zaopatrzenie szpitali w sprzęt wg planu mob. musiało nastąpić z zakupów względnie rekw. i to było całkowitą fikcją - Szpitale te nie posiadały tak niezbędnych przedmiotów jak autoklawów i "rentgenów. Sprzęt kwaterunkowy nie istniał wcale.

Z powodu braku rzeczowych danych na pozostałe pytania odpowiedzi udzielić nie mogę.

/-/ Dr. Jan Mintowt-Czyż płk.

BT 12 p/6

Komisje Rewizyjne.

W myśl przepisów rewizyjnych san. 6, rewizja lekarska oficera mogła nastąpić jedynie na zarządzenia Ministra na podstawie świadectwa wojskowo-lekarskiego.

Kiedy zarządzono masowe zwalnianie oficerów powstała konieczność zabezpieczenia tym oficerom nabytych praw emerytalnych. W tym celu zdecydowano, że wszyscy ci oficerowie mają przejść przez komisję rewizyjną. Celem zaś zadośćuczynienia wymaganiom przepisów rewizyjnych san. 6, powstała komisja ppłk. Bakuna która nie była właściwą komisją rewizyjną, tylko komisją lek., świadectwa której służyły za podstawę dla powzięcia decyzji Ministra zarządzenia rewizji lekarskiej. Sama rewizja lekarska była przeprowadzana przez komisję lek. przy D.O.K.. Takich komisji lek. było jeżeli nie mylę się 4 czy 5: w Warszawie, Poznaniu, Krakowie, dalszych okręgów nie pamiętam. Po przeprowadzeniu rewizji lekarskiej tej dużej ilości oficerów została pozostawiona jedna komisja rewizyjna dla oficerów przy Min. Spraw Wojskowych i urzędowała ona w M.S. Wojsk.

Komisja Badania przeżyła zdaje mi się okres lat 2-3 i przestała istnieć po przeniesieniu płk. Bakuna w stan spoczynku. Zwolnienie tej dużej ilości oficerów drogą przez kom. rewizyjną nastąpić mogło tylko z tego powodu, że orzekanie przydatności do służby wojskowej następowało na podstawie przepisów san. 5, które skonstruowane były właściwie dla komisji poborowych. Nic dziwnego, że badany oficer po przebytych trudach wojennych okazywał się "niezdolnym do służby wojskowej".

Po objęciu stanowiska Szefa Wydziału przepracowałem przepisy san. 5 dla szeregowych w ten sposób, że lekarz orzekający stał się odpowiedzialnym nie za stwierdzenie tego lub innego cierpienia a za należyte zakwalifikowanie jednostki do służby w danym rodzaju służby wojskowej; w dwa lata później zostały wydane specjalne przepisy dla oficerów oparte na tej samej zasadzie.

Rozumowania moje, ujmując lapidarnie, były następujące: od porucznika d-cy plutonu musimy wymagać zdrowych nóg, natomiast od d-cy dywizji dużej sprawności umysłowo-psychicznej.

Przywrócenie zdrowia.

Kredyty na leczenie pozawojkowe objęte były budżetem Dep. Zdrowia M.S. Wojsk. w dziale leczenia ludzi w wysokości około trzysta tysięcy złotych rocznie. Z kredytów tych pokrywano:

- 1/ leczenie oficerów za granicą kraju,
- 2/ leczenie uzdrowiskowe i zdrojowe w kraju gdzie nie było szpitali sezonowych - obejmowało oficerów, podoficerów i ich rodzin,
- 3/ leczenie oficerów, podoficerów i rodzin w szpitalach cywilnych w wypadkach gdy choroba wystąpiła nagle a przewiezienie chorego do szpitala wojskowego było niewskazane.
- 4/ Pokrywanie kosztów leczenia uzębienia w wypadkach gdy to leczenie nie mogło być wykonane w przychodniach dentystrycznych wojskowych,
- 5/ leczenie rodzin wojskowych zawodowych, chorych na choroby umysłowe,
- 6/ leczenie u wybitnych specjalistów względnie pokrycie kosztów konsylium.

Pokrycie kosztów leczenia pod 3, 4, 5 i 6 następowało na skutek podania zainteresowanych, popartego rachunkami i opinią właściwego szefa sanitarnego. Pokrycie kosztów od 2 następowało na skutek świadectwa wojskowo-lekarskiego w formie ryczałtu w granicach przeważnie 200-250 złotych, w wyjątkowych wypadkach do 500 zł.

Pokrycie kosztów leczenia zagranicą następowało na skutek świadectwa wojskowo-lekarskiego potwierdzonego przez Szefa Sanitarnego właściwego szefostwa O.K. w formie ryczałtu. Wysokość ryczałtu uzależnioną była od czasu leczenia i miejsca leczenia nie przekraczała jednak 3000 zł.

Pokrycie wszystkich wydatków następowało po referacie Szefa Departamentu Zdrowia u II Wiceministra i za jego zgodą i parafą.

Zdarzały się wypadki dotyczące leczenia oficerów wyższych, że decyzja II Wiceministra następowała bezpośrednio i bez referowania sprawy przez Szefa Dept. Zdrowia. Jednakże stwierdzam, że zawsze było dołączane świadectwo wojskowo-lekarskie. Wypadki takie zdarzały się kilkanaście razy na rok. Wypadków odmowy udzielenia zwrotów lub ryczałtu, zasadniczo nie było.

Karty zdrowia oficerów zostały wprowadzone w roku 1938. Celem tych kart było roztoczenie opieki lekarskiej nad kadrami zawodową w celach profilaktycznych - rozpoczęcia leczenia możliwie jaknajwcześniej; konieczność tego wynikła z tego powodu, że oficerowie ukrywali swoje cierpienia, a udawali się do szpitali w okresach choroby nie dającej się już operować. Przez wprowadzenie kart badania oficerów uzyskaliśmy to, że konserwacja zdrowia oficerów weszła na tory zorganizowane i w swej konsekwencji mogło znacznie obniżyć wykruszanie się stanów kadry.

(-1) S- Cuyi prahl

Załącznik do zeszytu ewidencyjnego

1. Dr. Mintowt-Czyż Jan, Służba Zdrowia , przed i w czasie wojny Szef Wydziału Szpitalnictwa i higieny / techniczno-lekarskiego/ Dep. Zdrowia M. S. Wojsk.
2. Prowadząc dział pracy związany wyłącznie z życiem bieżącym wojska, bezpośredniego udziału w przygotowaniu do wojny nie brałem.
3. Przydział mój wojenny pozostał ten sam. W pierwszym i drugim dniu wojny urządowanie moje sprowadzone zostało prawie że do zera, a to dlatego, że przeniesienie agend M. S. Wojsk. do innych budynków odbyło się bez należytego przygotowania i orientacji - o przenosinach i miejscu nowego urządowania dowiedziałem się dopiero w ^{ostatnim} dniu wojny, telefony w biurze zostały uruchomione dopiero na końcu 2 lub też na początku 3 dnia, znaleźć połączenie z moim biurem było bardzo utrudnione, uzyskanie zaś połączenia z terenem można było otrzymać tylko w Centrali M. S. Wojsk.

Zorientowawszy się o konieczności przyspieszenia przeprowadzenia mobilizacji szpitali wojennych w Kraju, mobilizacja których według planu mob. miała być ukończona dopiero w 16 - 30 dniu mob., zameldowałem Szefowi Dep. o konieczności wydania odpowiedniego rozkazu. Szef Dep. Zdrowia polecił mi rozkaz taki wydać i udać się w teren, by zorientować się o możliwości wykonania takiego przyspieszenia. Dnia 3 i 4 byłem w terenie /w D.O.K. 1 i 9/. Z terenu wróciłem dnia 4 godz. 14-16. O godz. 22-23 byłem wezwany telefonicznie do biura gdzie otrzymałem rozkaz zniszczenia tajnych dokumentów i wyjazdu samochodem do Lublina z tem że most w Warszawie mam przekroczyć przed świtem /rozkaz otrzymałem od gen. Roupperta i płk. Kawińskiego/. Wyjechałem z Warszawy dnia 5.IX. o godz. 7-ej. W Lublinie otrzymałem rozkaz udania się do Izbicy - Tarnogóra.

Urządowania właściwie w Tarnogórze nie było z braku połączeń telefon

nieznych i jakichkolwiek bądź rozkazów z góry.

Dnia 8.IX. godz. 16 zostałem mianowany Delegatem Szefa Dep. Zdrowia na D.O.K. 10 i 6.

Zlecenie otrzymałem ogólne: przygotować możliwie większą ilość szpitali i łóżek szpitalnych na terenie D.O.K. 6, utrzymywać ścisły kontakt z D-cą O.K. 6,, Szefem Dep. Zdrowia i Naczelnym Szefem Służby Zdrowia. O godz. 21 lub 22 tegoż dnia zameldowałem się u D-cy Korpusu gen. Langnera z którym uzgodniłem prace i wszelkie możliwości.

W okresie od 9.IX. - 16.IX. udało mi się przy wydajnej i ofiarnej pomocy ludności i władz cywilnych zorganizować szpitale w Buczaczu, Tarnopolu, Zaleszczykach, Horodence i Kołomyji; w Stanisławowie dało się szpital wojenny znacznie rozszerzyć. Ogólna ilość łóżek wynosiła około 6 - 7 tysięcy, to znaczy że udało się zebrać łóżka, materace, koce, poduszki i prześcieradła i rozstawić je w odpowiednich pomieszczeniach. Również obsadzono personelem lek. jednostki spływające do Lwowa.

W tym okresie mojej pracy 3 razy byłem ze sprawozdaniem u D-cy Korpusu i 2 razy u Szefa Dep. Zdrowia /Dubno/ oraz złożyłem meldunek o gotowości szpitali Nacz. Szefowi Służby Zdrowia. W okresie tym w czasie drogiego mego pobytu u D-cy O.K. 6 /daty nie mogę przypomnieć/ uzgodniłem z nim konieczność ewakuacji Składnicy Sanitarnej Nr.2 z Przemyśla do miejscowości między Stanisławowem a Kołomyją. Samochodem ciężarowym i sanitarką wywieziony został materiał opatrunkowy częściowo do wyżej wspomnianej miejscowości /nazwy nie mogę przypomnieć/ częściowo do Lwowa.

Dnia 17.IX. w pół godziny po moim powrocie ze Stanisławowa do miejsca postoju Szefa Dep. Zdrowia w okolicy Kołomyji Pieczenyżyn dostałem rozkaz udania się z rozk. z Dep. Zdrowia do Sniatynia gdzie o godz. 5 dnia 18 na rozkaz Szefa Dep. Zdrowia gen. Roupperta przekroczyłem granicę Kraju.

Uwagi: Jak zaznaczyłem w p. 2 stałem bardzo daleko od prac przygotowawczych do wojny, prace te były dla mnie absolutną tajemnicą. Jeszcze nasuwają mi się uwagi natury ogólnej naszego niewystarczającego przygotowania do wojny w zakresie Służby Zdrowia.

a/ Była zbyt słabo skoordynowana współpraca M.S.Wojsk. z Ministerstwem Opieki Społecznej. Kraj nasz nie posiadał dostatecznej ilości szpitali Państwowych, samorządowych lub ubezpieczeniowych na których można by było oprzeć pracę szpitali wojennych. Naprzykład szpitale zorganizowane przezemnie na terenie DOK 6 nie posiadały urządzonych sal operacyjnych, aparatów Rentgena, pracowni bakterjologicznych. Wysiłek Państwa, samorządu a zwłaszcza Ubezpieczeń Społecznych mógł i powinien był sprawę tę rozwiązać.

b/ Koncepcja ukończenia mob. szpitali dopiero w 16 - 30 dniu była bezwzględnie fałszywą.

c/ Nasze zaopatrzenie sanitarne było może dostateczne dla jednostek do etapu włącznie, zaopatrzenie natomiast szpitali wojennych już było niewystarczające - brak było np. autoklawów, aparatów rentgenologicznych itp.

d/ Koncepcja zcentralizowania zaopatrzenia sanitarnego w 2 Składnicach zawiodła całkowicie. Ogromne zapasy materiału opatrunkowego nie można było ani wykorzystać w Kraju ani też dostarczyć jednostkom walczącym z powodu niedomogów transportu kolejowego, natomiast transport samochodowy jako nie przewidziany nie dało się doraźnie należycie zaimprovizować.

punkt 5. Otrzymałem następujące dotacje:

1. W Izbicy dodatek ewakuacyjny 500 zł. płatnik M.S.Wojsk.

2. w Tarnopolu 3 miesięczną gażę 3450 zł. płatnik M.S.Wojsk.

3950 zł.

3. w Rumunii w Radauti jako depozyt od Szefa Dep. Zdrowia po przekroczeniu granicy 7000 zł.

Depozyt ten w Rumunii w Tulcea zdałem do Głównej Kasy M.S.Wojsk.
Suma otrzymana przezemnie nie była jak podaję okrągła, lecz z końcówką
ale dokładnie nie mogę przypomnieć. W Bukareszcie dostałem na wyjazd
od Attache Wojskowego 5.300 lei.

/-/ Dr. Mintowt Czyż płk.

Paryż, dnia 29.XI.1939 r.

Pułkownik Dr. Czyż Jan.

BIZe/7

Wobec likwidowania się przez działania wojenne szpitali na zachodzie Kraju na skutek utraty terenów nastąpiła konieczność gwałtownego przyspieszenia tempa mobilizacji szpitali wojennych, a wobec ewakuacji zachodnich połaci Kraju nastąpiła konieczność stworzenia nowych szpitali na wschodzie względnie poszeżenie istniejących.

W dniu 2.IX. Minister Spraw Wojskowych wydał rozkaz rozmieszczenia szpitali po wsiach - był to jednak rozkaz ze względów technicznych i praktycznych nie wykonalny.

W dniu 2.IX. został wydany rozkaz telef. do Szefów sanit. przyspieszenia mobilizacji szpitali woj. i jednostek nie zmobilizowanych /składnice san./. Ponadto został wydany rozkaz przepracowania ewentualnego znacznego zwiększenia ilości łóżek na terenie O.K. wschodnich. Tego samego dnia pojechaliśmy w teren by przyspieszyć mob. szpitali przyczem w Warszawie miały być mobilizowane 3 szpitale wojenne. 101 w domach akad. - Komendant pułk. Brzosko drugi w gimnazjum Batorego ppłk. Dr. Rosnowski i w szpitalach Ujazd. Dr. Pawłowski. Ponieważ płk. Dr. Pawłowski przeprowadził ^{dobrze} mobilizacje jednostek w szpitalu Ujazd. wyszedł rozkaz zmiany Komendantów Szpitali od Szefa Depart.San. w ten sposób, że płk.Dr. Pawłowski objął Komendę Szpitala 101, płk. Dr. Brzosko Szpitala w gimnazjum Batorego a ppłk.Dr. Rosnowski objął Szpital Ujazdowski. Czy Szpitale były organizowane i czy praca organizacyjna się zaczęła nie wiem. Czy i kiedy otrzymał płk. Pawłowski rozkaz ewakuacji nie wiem, mógł ten rozkaz otrzymać tylko od Nacz.Szefa Służby Zdrowia w polu. Czy inne szpitale wojenne warszawskie otrzymały rozkaz ewakuacji nie wiem. To może wyjaśnić tylko ppłk.Dr. Maszadro. W tym miejscu muszę zaznaczyć, że ¹ Szpital Okręgowy miał pozostać w Warszawie razem z Instytutem Chirurgii urazowej i te szpitale miały nie podlegać ewakuacji. Czy później otrzymały rozkaz ewakuacji nie wiem. W każdym razie jest mi

wiadomem że szpital woj. 101 miał wyjechać do Zaleszczyk według planu ewakuacyjnego. Wiem, że szpital wojenny w Modlinie otrzymał rozkaz ewakuacji już w dniu 5 lub 6 września. Co na to miejsce miało funkcjonować nie wiem, może to wyjaśnić Naczelnny Szef Służby Zdrowia. W Modlinie byłem w 2-gim dniu mob. i odniosłem jak najgorsze wrażenie z organizacji szpitala znalazłem chaos - podczas nalotu cały personel chodził z przygotowanymi maskami przeciwgaz., na stacji rozdzielczej szpitala, brak było oficera^{skibureg}, Komendanta szpitala musiałem długo ~~xxxxxx~~ szukać. Dałem szereg zleceń mających na celu przyspieszenie otrzymania mat.kwat. Te mat.kwat. miały być mobilizowane z Mińska i innych miejscowości. Ranni wtedy już napływali. We Lwowie szpital funkcjonował bez zarzutu, pracowali dzień i noc, lekarze i Komendant byli na miejscu. Natomiast w D.O.K. Lwów zastałem tiumy lekarzy - było to dnia 8 lub 9.IX. Z tych mas ludzi sformowałem obsadę szpitali na Wschodzie. Ci lekarze napływali samowolnie w pojedynkę - z czyjego rozkazu nie wiem. Stan ich psychiczny pozostawiał dużo do życzenia. Tutaj też spotkałem płk. Dr. Pawłowskiego, któremu poleciłem udać się do Zaleszczyk.

Dlaczego sala operacyjna automobilowa znalazła się w szpitalu 101 w Zaleszczykach a nie w formacji frontowej nie wiem.

W szpitalu 101 byłem 11 lub 12.IX. w Zaleszczykach - organizacja szpitala szwankowała ; spodziewałem się że w domach wypoczynkowych w Zaleszczykach szybko będzie uruchomiony, tymczasem wszystko było in statu nascendi. Zaleszczyki zastałem przepełnione rodzinami oficerskimi a nawet dużą ilością oficerów. Komendant Garnizonu Kapeta był bezsilny - zameldowałem o tem gen. Litwinowiczowi, prosząc o wysłanie posterunku żandarmerii. Płk. zaś Pawłowskiemu poleciłem zająć się rodzinami, które były bez pieniędzy i bez środków żywnościowych. Poleciłem również uruchomić szpital w ciągu

2 dni, pociągając do pracy rodziny wojskowe.

Po dwu dniach, podczas inspekcji, zastałem szpital gotowy do pracy. Stan psychiczny płk. Pawłowskiego był ciężki a spowodowane to było zagubieniem syna w przejeździe z Izbicy do Zaleszczyk.

Płk. Dr. Sokołowski został mianowany w 2-gim dniu wojny Doradcą Technicznym w zakresie chirurgii przy Nacz. D-twie. Przez kogo był mianowany nie wiem. Czy i kiedy i gdzie meldował się w Nacz.D-twie nie wiem. Również nie wiem w jakim charakterze był w poszczególnych Szpitalach na trasie Chełm i Zaleszczyki. Wiem że w Zaleszczykach był już 15.IX. i stamtąd już nie wyjeżdżał nigdzie i tam przekroczył granicę.

Dlaczego w ostatnich tygodniach przed wojną nie zmagazynowano mat.san. przy Szpitalach Okręgowych i przy Garn. Izbach Chorych mogę odpowiedzieć, że większa część mat.san. została stworzona bez specjalnych dotacji czy to II Wiceministra czy też Szefa Sztabu. Był on zakupiony we własnym zakresie przez Dep.Zdrowia z oszczędności wydatków codziennych i przez stworzenie wpływów lecząc ludność cywilną w szpitalach wojskowych. Polityka w zaopatrzeniu szła od dołu to znaczy zaopatrywano najpierw pułki i t.d. Natomiast szpitale wojenne według planu mob. miały powstać w przeciągu 1 miesiąca "mob" drogą zakupów i rekwizycji, a więc nawet zaopatrzenie tych szpitali w istniejący mat.san. mob mógł nastąpić jedynie za zgodą Szefa Sztabu, jako zmiana planu mob. Czy ktoś o tem myślał nie wiem. Należało to do zakresu pracy wydziału I Dep.Zdrowia. Czy Szef Depart. Zdrowia tem interesował się nie wiem.

Duży szpital w Tarnopolu był zorganizowany na rozkaz Dep.Zdrowia przy pomocy ludności dzięki energii Dr. Mozołowskiego. We wschodniej Małopolsce działały szpitale w Stanisławowie, w Tarnopolu i częściowo w Zaleszczykach.

Szef Sanit. O.K.VI. płk. Dr. Bałaszkeskul w pierwszych dniach wojny pracował sprawnie później jednakże był pod urazem psychicznym na skutek częstych nalotów i przeważnie przebywał w schronie a już w dniu 12.IX. wyjechał do Zaleszczyk gdzie przebywał do końca wojny. Czy tam wyjechał na rozkaz czyjąś nie wiem. W dniu 16.IX. będąc we Lwowie chciałem odbyć z nim konferencję, lecz go nie znalazłem.

Współpraca z Ministerstwem Opieki Społecznej prawie ~~nie~~ istniała spowodowana absolutnym niezrozumieniem przez M.O.S. zadań i konieczności Służby Zdrowia w Kraju dla obrony tegoż podczas wojny. Wszelkie poczynania Dep. Zdrowia nie znajdowały żadnego oddźwięku. Dep. Zdrowia stał na stanowisku, że w kraju musi powstać logiczna organizacja szpitalnictwa podobna do organizacji wojskowej - a więc duże szpitale Okręgowe ze wszelkimi specjalnościami i raczej małe szpitale o charakterze Izb Chorych. Tego rodzaju żądania niejednokrotnie były wysuwane ze strony Dep. Zdrowia, lecz przechodziły bez echa. M.O.S. dążyło do zwiększenia ilości łóżek rozsianych w terenie, nie tworząc ośrodków na których możnaby oprzeć szpitalnictwo wojenne. Chodziło Dep.Zdr. M.S.Wojsk. o stworzenie ośrodków chirurgicznych rentgenologicznych i bakteriologicznych. Odpowiedzialnym za te sprawy był Viceminister płk. Dr. Piestrzyński. Zagadnienie Ubezpiecz. Społ. było prowadzone w kierunku gromadzenia rezerw ~~xxxxxxx~~ kapitałowych kosztem zmniejszenia świadczeń ubezpieczonym i absolutnie nie szło pod kątem widzenia tworzenia zakładów leczniczych. Przez kilkanaście lat pracy wybudowali zaledwie kilka szpitali w Kraju. Za tę politykę był odpowiedzialny Szef Depart.Ubezpiecz. Społ. w M.O.S. i Dyrektor Zakładu Ubezpiecz. Społecznej.

Departament Zdrowia M.S.Wojsk. starał się nawiązać współpracę z Ubezpieczalnią Społeczną i dopiero w ostatnich dwu latach ta współpraca nawiązała się lecz w małym stopniu. Praktycznie ta współpraca nie istnie-

1a. Wynikiem współpracy było stworzenie kilku składnic zaopatrzenia, jednakże stworzonych nie w miejscach, które wskazywał Dep.Zdrowia M.S.Wojsk

W Rumunii w Calimanesti płk. Dr. Sokołowski stwarzał atmosferę plotkarstwa występując przeciw różnym ludziom w ich nieobecności.

Paryż, 22.XII.1939 r.

/-/ Dr. Czyż płk.

W mej obecności przesłuchany
Mazanek mjr.

Stwierdzenie pracy w czasie wojny

płk. Dr. Mintowt-Czyż na terenie O.K. VI

w czasie od 8. IX. -17. IX. 39.

Dnia 8. IX. 39 zameldował się u mnie płk. dr. Mintowt-Czyż z Dept. Zdrowia M. S. Wojsk. do pomocy w rozwiązywaniu pilnych zagadnień służby zdrowia. Chodziło przede wszystkim o

- a/ ewakuację materiału sanitarnego z Przemyśla,
- b/ przyspieszenie formowania szpitali wojennych,
- c/ wybór miejsca pod nową składnicę sanitarną.

Wobec szybkich sukcesów nieprzyjaciela należało przejść do porządku nad ustalonym planem, a wszystkimi środkami jakie stały do dyspozycji zaimprovizować te czynności.

Nadmieniam przy tym, że w planie nie była przewidziana ani ewakuacja Przemyśla, ani też utworzenie nowej składnicy sanit., a szpitale wojenne miały być rozwijane dopiero po przejściu ewakuowanych szpitali z zachodu.

Na szpitale wojenne zostały przewidziane miejscowości: Tarnopol, Buczacz, Kołomyja, Horodenka, Stanisławów każdy od 1000-2000 łóżek, oraz ponadto Brzeżany dla pomieszczenia wenerycznych chorych ze Lwowa /kilkuset chorych/.

Obsadę tych szpitali trzeba było w większości wypadków formować we Lwowie względnie w terenie z personelu luźnie chodzącego.

Po wydaniu zarządzeń ustaliłem z płk. dr. Mintowt-Czyżem, że następnego dnia wyjedzie w teren dla dopilnowania na miejscu wykonania wszystkich tych czynności i po paru dniach poinformuje mnie o postępie pracy.

W dniu 9. IX płk. dr. Mintowt-Czyż wyjechał do Przemyśla na kontrolę ewakuacji, /wolne kolumny sanitarne ze Lwowa wywoziły w dniach 9. IX, 10. IX i 11. IX materiał opatrunkowy/ a następnie na objazd szpitali wojennych Stanisławów, Kołomyja, Horodenka, Buczacz, Tarnopol.

Dnia 12.IX powrócił z objazdu i zdał mi sprawozdanie z postępu prac. Tegoż samego dnia 12.IX wyjechał do Dubna celem złożenia meldunku w M.S. Wojsk., by następnie po raz drugi objechać wszystkie szpitale.

Dnia 15.IX.39 powrócił w godzinach wieczornych do Lwowa meldując mi już o pełnym rozwinięciu wszystkich szpitali wojennych.

Czynność organizacyjna została zakończona szybko i sprawnie tak jak tego chwila wymagała.

Wszystkie te dni spędził płk.dr.Mintowt-Czyż w samochodzie prowadząc go na zmianę z szoferem. Noc z 15/16.IX spędził we Lwowie wyjeżdżając o godz. 5 rano po raz trzeci w teren w rejon Kołomyi na kontrolę szpitala oraz składnicy sanitarniej /Otynia/.

Płk.dr.Mintowt-Czyża znam od lat 12-tu t.j. od czasu mej pracy w M.S.Wojsk. Stykałem się później służbowo będąc na stanowisku d-cy O.K.IV i VI.

Pożnałem go bliżej gdy w 1930 roku objął wydział techniczno-lekarski w Dep.Zdrowia M.S.Wojsk., a więc dział pracy związany bezpośrednio z codziennym życiem wojska. Muszę tu krótko zaznaczyć, że płk.dr.Mintowt-Czyż należał do tego grona lekarzy dla których celem służby było przedłużenie stanu zdrowia kadry zawodowej oraz poza leczeniem stanu czynnego pomoc w leczeniu rodzin.

To stanowisko nie u wszystkich specjalistów wojskowych znajdowało zrozumienie. Woleli przyjmować prywatnych pacjentów jak zbadać co jakiś czas poza szpitalem chorych oficerów lub ich rodziny. Stąd rodziły się niezadowolenia i narzekania jeśli trzeba było nakazać im odwiedzić chorego.

Takich przykładów ze swej służby znam sporo. Tem śmielej o tem piszę, że nikt z grona wojskowych lekarzy mi nie zarzucił że w ich obronie nie stawałem względnie, że ten dział pracy nie był mą specjalną troską.

Z pracy płk.dr.Czyża opinię mogę wydać tylko jaknajlepszą.

/-/Langner Władysław genbryg.

Za zgodność odpisu:

Kwestyjonaariusz

BI. 12. r. (9)

2187/14

Dla oficerów Polskich Sił Zbrojnych w Z.S.S.R. (walni 1939r.)

- 1) ppor. lek. rez. L Mandeltort Jan-Jakob
urod. 28. XI. 1898r. w Lodzi, stanowisko cywilne: lekarz
rentgenolog, ordynator Odd. Rentgen. Szpitala Miejskiego
na Radogonem w Lodzi.
- 2) Przydział obecny: Lekarz Komp. Przew. 15 p.p.
- 3) Przydział wojenny: IV Szpital Chir. w Lodzi, Odd. Rentgen.
Komendant Szpitala: ppłuk. lek. dr J. Michałowski
Ordynator Odd. Chirurg.: ppłuk. lek. dr Gohulowicz
Ordynat. Odd. Wewn.: ppłuk. lek. dr Olszewski
Ordynat. Odd. Rentgen. mjr. lek. dr Teodor Hellwig.
- 4) Zmobilizowany 24 III 1939r., przydzielony do IV Szpit. Chir. w Lodzi
na stanowisko lekarza rentgenologa.
Od 1. IX - 6. IX. 39r. przyjmowaniem na Odd. Rentg. rannych
przybywających z pola walki (odamiz. Wielun)
Dnia 6. IX 1939 ewakuowaniem się wraz ze Szpitalem w kierunku
na Turanopol. W Chocimiu otrzymaniem rozkaz odamiz. się
do Szpitala Polow. 584 w Turanopolu, gdzie zostaniem przydziel.
15. IX. 39. (kadra Zapasowa)
Wysły do miasta przez Wąpka Szwedkie dnia 17. IX. 1939
wraz ze Szpitalem 584.
Wzięciem z miasta dnia 19. IX. 39r.
Ad 5, 6, 7, 8. - bliźnich danych mi posiadani.

M.p. 21. III. 1939

L Mandeltort
ppor. lek.

Por. rez. Markus Henryk, ur. 20-V-1901 r.
w Stupcy, woj. Łódź - ostatni przydział ~~4 szpital~~
okręgowy

Zawołany 4-IX-39 r. w Łodzi, z której wyru-
szył dn. 6-IX-39 r. z br. Zap. 4 szpit. okręgowego
w kierunku na Warszawę. Pod Skierwiczami
oddział rozproszony przez czołgi niemieckie
był odcinany przez dywizjon niemieckich
dnia 16-IX-39 r. ranny od bomby w lewą rękę.
Przydzielony do szpitala Polowego w grupie poruci-
nika Nowickiego dn. 17-IX-39 r. wyrusza z pod
Beresteczka w kierunku na Twój. Dnia 19 lub
20-IX-39 r. przedostaje się do otoczonego przez
Niemców Lwowa. Dnia 21-IX-39 r. powtór-
nie do Lwowa wojsk sowieckich - dostaje
się do niewoli sowieckiej.

REFERAT
HISTORYCZNY

Markus ppłk apt. 17/02

Gen. DOK IV

Kwestionariusz

251/vt

4. depart. obrotowy.

1. nieobecnośc iść P.C.K. ze względu na

3 x 1895 Dublin Łódź IV Szpital Okręgowy

2. IV D.D.K. Szpital wartykowej K-m. Szpitala p. p. Dr

Michasowici Edward - ord. odd. chir. puł. Dr

Dubolewicz Michaił - ord. odd. wew. p. Dr Olnewski

Leau - ord. odd. ocnygo mji Dr Luc - ord. odd. zener.

mjs. Laxmundt Włodysław - ord. odd. rumos. kpt. Dr

Likorski - mag. apteki por. Olnewski Zena

3. Dnia 5 x 1939 ewakuowano Szpital z Łodzi i do dubli

był przyjeżdżać po polsce dnia 17 x 2 atrym.

ponow. wstano konferencje i w Poznaniu pod okupacją

szwedzka i no. orkaz wstade konferencje wrocho-

miono Szpital wartykowej wlozy funkcjonować

do 1 x 1939 w dniu 1 x 1939 pracownikowie wojtracy

ocentowanc i wzmiankow. Z wzmianko konferen-

niego w dniu mniemania 15 x p. Dr Dubolewicz i

p. Dr. Olnewski ucieni widniaciem ks. kap. Kroz

w Warszawie.

4 -
5 -
6 -

ary. dnia 24 x 1943 r.

S. J. Kuzmowski

Ppor. Dr. Laufrich - 5

odpowiedź na Komunikat

- 1) Dr. Laufrich Saut, ur. 28.I.1907 w
Bochni, ppor. rez. lekarz, przydział
pokojowy 5. Kadry Zapasowa, urząd
czytelny: lekarz praktyk.
- 2) Został w porobany 30 sierpnia 1939
do 5 Kadry Zapas. Kraków. - Kad.: pdk.
Okłaniew, skład: kpt. Orwe¹, por. Rzym-
kiewicz. Kier. szpitala okr. 145: mgr.
Jozik.
- 3) Mobilizacji odbywać się na ogół¹
sprawie do d. 3. września. Przydział
do tego dnia nie otrzymać. Kadra
4. X. rozpoczynać adw. z Krakowa
firmantami. Adw. ten trwa
do d. 13. X. wśród niemieckich
bombardowań. W dniu 13. X. zamg-

dzono postoj u lesu, nedaleko
 Brodok - gdje z braka vorkarón
 stahiny pod Doródetrem Kpi. Oplá
 do da. 17. IX. - Priadomójcís o stro-
 oacín kojék sovietkíl bylísnny
 zdesorjutorázi, dca zarzdít narsc
 odo SASOVA, gdje matkuglísnny is
 na oddiady sovietkie. Myšlani par-
 laméntáryšie otrzymati ad d-cy so-
 vjetkíg zádání zložená broni isa-
 pwaníwé swobody dla zóbiessy.

Kpi. Ozeó zarzdít odprawy, ošíad-
 ozyt, se sytraží jst bez vyjéti i
 potecí kaidemú wobí co chce. -
 - Po zložení broni zastahíny kpres-
 ceni do miastecak - po wílla go-
 dníad areštoráno oficérów i potí-
 gíantów, nuresadoko u magistraci
 i cadz nsc ostraelirano z tanków,
 akum?ón. Pogrúto nile ošíb.

rad raem grahu vyška vyššora -
darda nas porostadych (rasa pro oby-
za mivoto, notariamo pod ščine
na rozstrelanie. Po 2 godiváč poro-
dizeno nan, se ni kydikemy rozstrel-
laci, policajator vyrovadčov a
oficijov svotično. —

3) prebrauci prebitim si z tradem
do Jaracpota, gdi sa sameldovadku
si « vyššatav vobšiv vyššany
a jst. MOZOLONSKIEGA i tamie praco-
radem do chrty vyšševičiv praconek

Udado mi si vyšševičiv a osv. chrty
— vyšševičiv —
— vyšševičiv i osv. vyšševičiv
— vyšševičiv do Starobrietoka. —

4) Ze svanych mi navrešk padli a osv.
selvrote: kpor. Dr Spilca Jozef z S. K. Zap.
(v Banská) i ppor. Dr LIEBER Jozef ofi.
Jarit. z S. K. Zap. (v Banská). — obaj
sel hromby.

5.)

6) 4. obsady pamiatka kasarska:

Kpt. Dr. PRZYKORSKI, Dr. ZAREMBA,

Doc. KOSIŃSKI, Kpt. prof. Dr. KOWICKI,

Dr. ZYLBER, Dr. TAJCHNER, Dr. SCHNEIDER,

Dr. TEIBELG. —

L. Lanapichyzy

97/10

REFERAT
HISTORYCZNY

Kwestionariusz

Oficerów Polobkii Lit Zbrajnych w Z.S.R.R.
(walki 1939 r.)

1. ppor. rez. Adam Gołębiewski, ur. 21 marca 1914 r. Radziśchów, woj. Tarnopol, lekarz, mł. asystent Zakładu Anatomii Opisowej U. J. K. Lwów.
2. 5 P.A.L. - lekarz
3. Kadra Zapasowa 6 Szpitala Okręg. Lwów.
Komendant Kadry - ppłk. Kurtz Adam
Oficer sw. pers. mob. - kpt. Smalowski
Adjutant - por. Pflanzler
4. Odbywaniem służby przymusowej w Lwowie (6 Szpitala Okr.)
1. IX. 39 zostaniem przydzielony do referatu mob.
w Kadrze Zapas. 6 Szpitala Okr. dnia 7. IX. lub 9. IX.
Zostaniem awansowany do stopnia sierżanta
podchorążego. Dnia 16. IX. 39 r. zostaniem wy-
znaczony jako lekarz taboru Kadry, która
ewakuowała się do Borsciau. Kracze nie miały wy-
znaczono ser. lek. dr. Bernackichowski, dwóch
lekarzy których nazwisk nie pamiętam, prze-
szedł Chorzech przy Kadrze Zap. płwi. san. (na-
zwiska nie pamiętam) i ser. san. Borski-
go Witka. Obsada personalna Kadry z ppłk.
Kurtzem na przełomie udała się w tym dniu do
Borsciau koleją. Dowódcą taboru Kadry był

por. Zbiegiew. Dnia 17. IX 39 wstąpił do Pniewyżan. Tu stryżmano
został w parotci do Pniewyżan. Tu stryżmano
został z lok. n. wstąpił do Stanisławowa.
Pierwszą podróżą dostaliśmy się do Bolesławca
(obok Haliwa) gdzie spędziliśmy noc w szpitalu,
18. IX 39 r. Spowoduje duży zamieszanie na naszym
taborze został porażony i przez dostaliśmy się na sta-
ją kolejową w Haliwie, gdzie zgubiono.
W Haliwie zatrudwano nas do wagonów 19. IX.
(Dzisiaj por. Zbiegiewa nie było) i wywieziono nas
Jarosław, Kozłowska do obozu jeńców w Piotrkowie
koło Łomży (Ukraina).

5. Zabitych w moim oddziale nie było.

6. —

7. Wkrótce z lokami został wzięty w Bolesławca
z grupą Ukraińców bronił zmuszono, jedyną karabin z mo-
jąkami zakupiono w m. Chorostków Polski u stad-
nika Rebitowa.

8. Do niewoli wraz ze mną dostał się por. lek. dr. Berna-
drowski i sier. kaw. Borsowski Piotr. D-za Berna-
drowskiego zatrudwano w Piotrkowie. Mnie i sier.
Borsowskiego wywieziono ^{15. X 39} do Tomakowa (obok Kny-
wego Pole) na podwórku m. K. Liebknechtów. W marcu
1940 r. sier. Borsowskiego wywieziono w niewiadomych
kierunkach. W sierpniu 1940 r. zostałem wraz z grupą
jeńców wywieziony do Komu A. S. R. gdzie prze-
bywałem w obozie jeńców najpierw w Oddziale-
mie 1 kolonia 3, potem 1. Dnia 15. VII 41 r. prze-
wieziono nas do obozu jeńców obok Jawy (Twa-
nowska obsada) i tu wzięliśmy do Armii Polskiej
formowanej w Z. S. R. R.

Grzegorz
por. lek.

REFERAT
HISTORYCZNY

Inwestjonariusz

Lista oficerów Podstępu Sił Zbrojnych w L. S. R. R. /walki 1939./

Asoktez, wehmobilizacji sieri. pehor.

POLSKIE ZBRONIE

uroczony 27 sierpnia 1914 roku w Biutażenie

Majr farmacji Kadra 9 Szpit. Obr. Bnisi u/B.

2) 5^{ty} Bacn Samitarny

3) Komt. Kadry 200 ps. 9 Szpit. Obr. p. pułk. Derecki.

mij leposredni, pułkownicy ofic. mat. mob. san. por. Nowak

Telesfor, ofic. ewid. person. kpt. Gryszczyński

Suf Samitarny D. Ch. 9 pułk. Butymowicz

4) Mobilizacja oddziałów sanitarnych odbywała się

sprawnie do dnia 11/XI, zaopatrywaniem jednostek

wszystk. odbywała się tylko nocą, gdyż

dziwem przedhadeatny naloty niemieckie

Mając przychod do Mag. mat. san. wydawał się

sprzed do dn. 12/XI 39. rdzain tytu odzyskaniem

rozkaz ewakuowania się na połud-wschód na

Tarnopol. Trzeci i 9 Szpit. Obr. były do 12/XI 39

całkowicie ewakuowane. Do Tarnopola przybyli

dn. 16/XI 1939r. Tu wraz z por. Nowakiem i innymi

zobowiązani obywatelskim rozkazem zbrzydania

się do oddechnych zarządcei gen. Kołtyki: Studnicki

który wówczas urzędował w Tarnopolu. W nocy

z 17 na 18/XI 1942r. obozem przez otęgi samoloty

dostaliśmy się do niewoli.

5) Nazwiska celitych labzmarżyeli z rodu i w niewoli

nie pamiętam.

7) Kertki Składnicy (magazynu mob. san.) objął celem

ewakuacji kpt. Skrypczyk, ewakuacja odbywała

się na Tarnopol samochodami ciężarowymi, które

później podobnie za Dubnem dostali się w ręce

Sowieckie

ad pty 6 i 8 nie poradzam żadnym danych. BI.12 e / 14

Ag. Kłomocinski

Por. res. Golaszewski Jerzy
1 Szpital wojenny

131. 12 p / 15
68/vi
APW 16640

Jan - 901 II
Kadra wzm. szpit. okr. 9

Sprawozdanie uczestników walk
wreśniawych 1939r.

REFERAT
HISTORYCZNY

Urodzonym 31. I. 1907 w Szegotowie pow. Radom
Pryoriat mob.: Kadra Zap. 9 Szpit. Okr. w Brześciu 12/Bug.
Stanowisko cywilne: mag. farm. - apotekarz.

Wymobilizowany 11. IX. 43. W tym okresie służył
szkoła 9 Szpit. Okr. w Brześciu 12/B. Zastępca kasa i
zamęt. N. K. nie chce i nie umie mi wskazać
snyoriatu. Zgłaszaniem szkoła 9 Szpit. Okr. w Brześciu 12/B.
Kadra Zap. 9 Szpit. Okr. - Kpt. Wsela Józef, ob. S. kosa
Gowarona, ob. Sufostwa Zm. Wreśniu wlotem
szkoła 9 Szpit. Okr.

Vol 11 ob. 13 września 1939. Pakowaliśmy najem-
niejszy szkoła i mat. sanitarny. 13. 9. 10-9'
wreśniu. Wzięliśmy Kolumnę sanitarną, 20-
szkoła 2 22 sanitarek (samochodów) z Brześcia
na Kowel. Kolumnę obwołał por. Polchowski
S. ca. ca. szkoła. Mj. dr. Sobieniński. Zabra-
liśmy 3 samochody lek. i szkoła saw. Zebra-
liśmy kilka lek. i apotekary oraz kilka ran. szkoła.
Przejrzeliśmy szkoła Kowel, Rów, Jarosław,
Buczac na Smutka Jakubka - Zabraków na
Węgry. W czasie obrotu w obrzeżeniu szkoła
szkoła. Granic szkoła - węgierski szkoła.
szkoła nasz szkoła 18 września 1939r.

J. Gowarona szkoła 41

Mgr. Marian Katuryński
ppor. farm.

BI. 12 p / 16
98/VI

r. 1900.
Sekretar

Jan - Dział 15
Kadra rozp. mpt. okr. m. 9

Sprawozdanie uczestników walk w Kadry Zapasowej 939-
L. dr. 312/1A/13

Przydział mobil. Kadra Zapas. 5° Szept. Okręg. Nie mogąc
dostać się do Krakowa, zgłosili się w Kadry Zapasowej
9° Szept. Okręg. w Brześciu nad Bugiem. Tam
otrzymali rozkaz wyjazdu, wraz z jednym kapitanem
lekarzem, celem stwierdzenia się w dniu 13° września
we Lwowie w Kadry Zap. 6° Szept. Okr. 13° września
zameldowali się u Komendanta Kadry Zap 6° Szept.
ppłk. dr. Kutza. We Lwowie przebywaliśmy 3 dni, 16°
września na rozkaz tegoż Komendanta wyjechaliśmy
z grupą lekarzy i siostr do Brześcia. W drodze 17° września
wyjechaliśmy w kierunku Stawiszowa a 19° września
czyli granicę województwa w okolicy Worszewki.

W ciągu tych dni nie spotkaliśmy ludzi, którzyby się od nas,
czyli chwalebnyemu czynowi, ani też działającemu dostrę,
kiedyś na niekoryści Państwa.

lip. 24 XI 1900

Mgr. Marian Katuryński
ppor.

Jan. DOK. 12 Jan

BI. 12 r / 17

Sprawozdanie uczestników walk wrzesniowych 1939 r.

Jan. Zesp. dow. 91.

Por. lek. Dr. M o s e n k i s Mozes

169/VI REFERAT HISTORYCZNY

- 1/ Por. lek. Mosenkis Mozes urodzony w Warszawie 26 listopada 1898 r. przydział MOB. od 27 marca 1939 r. Kadra Zapasowa 9 Szpitala Okręgowego /Brześć n/B/. Stanowisko cywilne : lekarz wolnopracujący i asystent -wolontariusz Kliniki Położnictwa i Ginekologii Uniwersytetu Warszawskiego i Szpitala Ubezpieczalni w Warszawie.
- 2/ Nazwa własnego pododdziału: Samodzielny Zespół Chirurgiczny №91. Skład: Dwóch oficerów /Por. lek. Mosenkis i ppor. Traczuk jako lekarze/ 2 siostry, 2 sanitariuszy i 2 ordynansów. Oddział należał ewidencyjnie i gospodarczo do 9 Szpitala Okręgowego.
- 3/ Zmobilizowany zostałem 27 marca 1939 r. rozkazem telegraficznym do Kadry Zapasowej -9 Szpitala Okręgowego /Komendant Ppułk. Derecki/ Pracowałem wraz z całym personelem Zespołu na Oddziale Chirurgicznym aż do dnia 18 czerwca 1939 r. otrzymałem urlop do dn. 27 sierpnia 1939 i znowu powróciłem do Samodzielnego Zespołu. Od dn. 27 sierpnia do dn. 11 września 1939 r. pracowałem wraz z całym zespołem na oddziale chirurgicznym 9 Szpitala Okręgowego /kierownik Major Dr. Sitkiewicz/.
 Dnia 11 września ewakuacja z części Szpitala na Kowel, Luck i Równie.
 dnia 14 .. przyjazd do Równego i przydzielenie Zespołu do 9 Szpitala Okręgowego.
 15-16 .. pobyt w Tarnopolu
 17 w Buczaczu / rozkaz rozwinięcia Szpitala , uniemożliwiony bombardowaniem miasta i nadejściem pierwszych wojsk sowieckich.
 18 .. przekroczenie granicy polsko- węgierskiej przez Przełęcz Tatarską:wraz z całym personelem Szpitala. /Komendant Major lekarz Sobieniecki/.
- 4/ -----
 5/ Nad sprawnym wywiezieniem ludzi i mienia 9 Szpitala Okręgowego czuwali z bezprzykładnym poświęceniem Major lek. Sobieniecki -Komendant Szpitala /obecnie Kierownik Szpitala Wojskowego na węgrzech w Győr/ oraz kpt. Komarnicki Stanisław /obecnie w W:R: na Środkowym Wschodzie/, dzięki którym zdołano uratować prawie cały personel lekarski i wiele sprzętu/ ostatecznie zarekwirowanego na granicy przez władze Węgierskie. Dwa zestawy chirurgiczne Samodzielnego Zespołu Chirurgicznego uchroniłem w ten sposób , że jeden z zestawów po rozbiciu i zniszczeniu skrzyni i napisów (pochodzenia wojskowego) zostawiłem w Cywilnym Szpitalu Miejskim w Brześciu , drugi zaś zestaw oddałem do użytku Komendanta Szpitala Wojennego N 504 ? w Równem /nazwiska nie pamiętam / który podówczas otwierał oddział Chirurgiczny. Zestawy te zdałem za pokwitowaniem.

Dr Mosenkis Mozes
[Signature]

M.P: 25 listopada 1943 r.

Kpt. lek. Dr. KANAREK Jerzy
I Kompania Sanitarna 3 DSK.

M.p. dnia 30 listopada 1943 r.

Wypełnienie kwestionariusza
w myśl rozkazu Dłwa z Korp.
Nr. 15 z dnia 6.XI.1943
p. 154 od 1 - 6.

BI. 12e/18

APW

102/VI

KWESTIONARIUSZ

REFERAT
HISTORYCZNY

*Jan - G. K. X.
deput. Obr. nr. X*

Stopień: Kapitan lekarz, oficer rezerwy
Nazwisko i imię: Dr. KANAREK Jerzy
Data i miejsce urodzenia: 20 lipca 1898 r. w Skowierzynie pow. Tarnobrzeg
Stanowisko cywilne: Chirurg, zastępca ordynatora Oddziału Chirurgicznego
Szpitala imienia G. Narutowicza w Krakowie.
Przydział mobilizacyjny: Oddział Chirurgiczny X Szpitala Okręgowego
w Przemyślu, do 1 września 1939 r. kierownik: Mjr. lek. Dr. Wasilewski
Adolf, od 2 września 1939 r. p.o. kierownika kpt. lek. Dr. Świętnicki
Henryk, komendant szpitala ppłk. lek. Dr. Orłowski Stanisław.
Powołany do służby czynnej zostałem dnia 24 sierpnia 1939 r. do X Szpi-
tala Okręgowego. Ewakuacja Szpitala nastąpiła dnia 10 września 1939 r.
W walkach udziału nie brałem. Przekroczyłem granicę rumuńską dnia 18.
września 1939 r. w Sniatynie.

Jan Kanarek

Kpt. lek. Dr. Kanarek Jerzy

Jan - 598 2.
Kłosa & mpt. obcy.

Kwestjonariusz BI 129/19

AP w 16801

1) Stopień (st. st., Ma, st. pora, cadowojny), imię i nazwisko, data i miejsce urodzenia, ostatni przydział pokojowy lub starszeństwo egier

Ppor. rez. lek. Norbert Schragel, ur. dnia 16. kwietnia 1884 w Krakowie, lekarz Paristowskiego Szpitala św. Kazarego w Krakowie.

2) Podaj nazwę, skład i obsadę personalną własnego pododdziału, oddziału, szpitalnego pododdziału oraz w. j., do której oddział należał.

Kadra Zapasowa Szpitala Durigowskiego w Przemyslu. Komendant: pptk. Dr. Twarog. Obsada personalna: por. Hryni i kenci. Nowakowski. Innych lekarzy nie pamiętam, jak również na reszcie pytań odpowiedzieć nie mogę.

3) Podaj krótki opis mobilizacji, przjazdu na front oraz walk, w których uczestniczyłeś, w tym czasie i miejscu. Opis ten ujęć krótko i zwięźle, możliwie w relacjach codziennych od dnia wyruszenia na front do dnia kapitulacji, nie dobiegając do niemożliwego.

W chwili wybuchu wojny byłem w stopniu starsz. pchor. Zmobilizowany przed wojną nie byłem. Ponieważ oleci starżennickim miastem pozna, wyruszyłem z Krakowa do Przemysła dopiero 3. września wieczorem. Do Przemysła dotarłem dnia 8. września w godzinach popołudniowych, natychmiast zgłosiłem się do Kadry. Dotarłem przydział do 4. szw. procentu bezpieczeństwa, czyli do dyspozycji 4. szw. Kadry. Dnia 9. IX. przydzielony do Przemysła i dopiero wieczorem dnia 10. IX. wyruszyłem z Przemysła w kierunku drogi. Dnia 11. IX. przydzielony do lasach koło Szolowej Wieszni, a w nocy wyruszyłem do Janowa. W czasie tego marszu nocnego poszczególne grupy Kadry pogubity się i do Janowa przybyłem z grupą pptk. Dr. Twaroga w liczbie około 20 lekarzy i szeregowych (12 IX.). W nocy ruszyliśmy na Złoczów i wczesnym rankiem dnia 12. IX. do potrocy. Te nocne marsze trwały aż do dnia 16. IX., w którym to dniu razem z innymi przybyliśmy do miasteczka koło Toporowa. Zaorganizowaliśmy się na nowo organizowaliśmy, ponieważ tam zaczęły się pojawiać rozbite szpitale, zorganizowane pośrednio przez Sz. Kadry Zapasową. Dnia 17. IX. w godzinach popołudniowych dowiedziałem się o wkroczeniu bolszewików i wieczorem tego dnia ruszyliśmy ku granicy. Po drodze dotarły do nas grupy szeregowych P.P. z bronią. Około godziny 16. dnia 19. IX. po najmiej więcej

BI. 12e/19 2-godzinnej potyczce ogniomiej wsieli mes balnearij do
miewoli we wsi Demunia Kato Rohatyna. Zaproszono
nas do Rohatyna, gdzie nastepnego dnia, t. em. 20. IX,
w godzinach rannych uciektem z miewoli. 16802

4) Podaci nazwiska osob acbitych podczas akcji wojennej,
w sw. smartych z powodu ran odniesionych na polu walki,
wzgle dniem samorobowanych na tytach lub smartych
w miewoli.

W czasie potyczki pod Demunia aginsto kilka
posterunkowych P.P., ktorych nazwiska nie znam.
Potatem znow po wyjciu nas do miewoli balnearij
na miejscu rozstrzelali okolo 40 posterunkowych
P.P., nazwiska ktorych rowniez nie znam.

5) Podaci nazwiska osob, ktore uspechliwie wyroz-
nily sie odwaga, bohaterstwem lub t.p., lub tez
takich, ktore popelnily czyny niegodne mianu
polskiego.

Na pomysle nie moge dac odpowiedzi.

6) W obsadzie personalnej stabis wzgle dniem oddzielnie
podaci rowniez nazwiska lekarzy, intendentow, kuzni i
pelanow, oficerow uzbrojenia i.t.p.

Pozajzy wyzej podanym pamietam jeszcze nast.
pujace nazwiska z 3. Kadry Zapasowej:

por. lek. Dr. Grunhut Jozef
ppor. lek. Dr. Lebiada (imiemia nie pamietam)
ppor. apt. Mgr. Tambales Jakub
plut. pelar. apt. Mgr. Frankel Wiktor.

Scheragunpfer
(- M. Schragger ppor. Lek.)

M. p. dnia 26. XI. 1943.

46

Jan

Annieta dla uczestników

BI. 12 e/20

39/111

REFERAT HISTORYCZNY

walki wrześniowych roku 1939r.

Nazwisko i imię -

D. Szajna Wawryncie

APW 16520

Stopień -

pfpor. lek. rez.

Przydział obecny -

6 Baon Sanitarny

Przydział we wrześniu 1939r. - D.O.K. I - Kadra zap. I Szpitala Lotnego.

Dla oficerów rezerwy: A/ zawód lekarz

B/ data powołania do wojska 31. VIII. 1939.

Przebieg walk, w których brał udział.

(Należy pisać czytelnie i treściwie, polegając całkowicie pewnie, dobrze tworząc w pamięci faktę, mówiąc tylko o tym, co się widziało i przeżywało bezpośrednio).

10. IX. 1939r. oddr. sanit. I Szpitala Lotnego, strzymał rozkaz szefa szpitala w kierunku Buska-Zdroju. Komendant Kpt. Solczyński doprowadził oddział w składzie: osiem oficerów lekarskich i siedem sanitariuszy do wsi Łabochy pod Buskiem. Ponieważ do miasta nie mogliśmy wejść z powodu karambolowania rozgatem katapultowym i silnego ognia strażnic, na rozkaz dowódcy udaliśmy się do ni. Bolesko gdzie rozwinął się w miejscowym szpitalu miejscowym - szpital polny naszego oddziału. W nocy z 17 na 18 września strzymałem rozkaz wyjazdu do Roboty i gdzie następnego dnia wzięty zostałem do niewoli - Szajna pfpor. lek.

167/VII II

REPERTORIUM
HISTORICZNY

ad. 1. Por. lek. Mordyński Karimien wrodzony w Kopyjowce (Rosja)
dnia 19 sierpnia 1907 r.

Przydział przed 1. IX. 1939 r. — Kadra szpitala i szpitala
Okęckiego. Stanawicko cywilne — lek. szpitala mińskiego,
im. Dr. Jezus w W-wie.

ad. 2. Zmobilizowany dnia 1. IX. 1939 r. do Szpitala Ewsk. Nr. 14
na kierownika pracowni bakterjol. Komendantem szpitala
był ppłk. Rudluc; inni lekarze, między innymi:
mjr. lek. Levitau, kpt. lek. dae. Beck, mjr. lek. Cybulski;
sier. pch. lek. Mawobry, pph. Zukerman.

ad. 3 Szpital organizowano w W-wie na ul. Okęckiej i część na
ul. Cesniakowskiej. Dnia 7 sierpnia rozpoczęła się ewaku-
acja szpitala do Mińska Maros. Po 2 dniach opie-
szpitala przeniesiono do Międzyrzecza (w lesie obok
miasta), zauważono to opie szpitala pono Rosnie ewaku-
awano się do Tarnopola. Personel by część szpitala
wznowiono do wersji personelu 504 szpit. Polowego.
Szpital ważnie nie powinno być nie pracować. Jedynie
człowiek chirurgiczna pracował w Mińska Maros.
W czasie ewakuacji szpital wilkrośnię ostre nie
zawalaby nie przejawiać. Strat w ludziach nie było.
Dnia 18 września dotarłem się do „współ” szpitala
w Tarnopolu.

ad 4,5 i 6. Negatywne.

F. Clodyski
pr lek

30/VI. 1943r.

9/5

21

Sprawozdanie ur.
z dnia 19.5.1943.

San

1. pow. lew. dr. Goldrat Josef, of. ur.
w. 19.5.1899 r. w Warszawie, Łódź.

2. Szpital ewan. # 21; dowódca - pułk. dr. Fu-
kaciovich, zastępca szef. dr. Murawow
pełniący obowiązki ordynatora odd. uchw.

3. Zdania mobilizacji miały miejsce 13 w Lublinie;
w przeddzień - wyjeżdżenie z Warszawy do Lublina,
przyjeżdżenie na dworzec gł. w Warszawie pociąg
Przem. wzd. do opłata, pociąg odstawiony w regularnym,
z dalszym opóźnieniem; przyjeżdżenie ułtorem - przyjeżdżenie
uczestników, w tym m. in. z Pomorza.

W drodze pociąg był bombardowany niemieckimi
pociskami i samolotami niemieckimi.

Lublin przetrwał strasne chwył ataków przeciw
bombardowaniu z powietrza; obrony p- lotniczej
lub p- obronnej nie było.

9 wyl. 11 wnieśli atakowalicyjny samolot w kierunku
i dnia z komendy szpitala 17 wnieśli pociski
wzdłuż granicy szpitala.

4. }
5. } wzdłuż granicy szpitala
6. } wzdłuż granicy szpitala

J. Goldrat pow.

Pomocnik lekarza
Balk Józef
Szpital Garnizonowy
C.O.Y. A

San

BI. 12 e / (23)

M. p. 30/42
1/2

61

REFERAT
HISTORYCZNY

Do Komendanta Szpitala

Garniz. C.O.Y. A

4/IV

Dotychczas zwolniony 2. 9. 39 do Szpitala Evakuacyjnego

nr 81 w Łowiczu. Po 2. ~~ty~~ skusionej przerwie, w czasie

której zwolnionemu przypisano p. far. 603, uwieziono go do

Szpitala Evakuacyjnego. Szpital przeniósł (od 5. 9. 39)

całkowicie na dworzec Czerwińsk w Łowiczu, jednak

dotychczas nieudzielił sobie przerwy, szpital

zafundował na ten cel: 11. 9. 39 przeniósł do Zwoczowa

do Zwoczowa szpital pracował do dnia 15. 9. 39. Komendant

Szpitala był ppłk. Leb. Łodyżewski. Między 1. dniami

do 15. 9. 39 z racji nieporozumienia na stacji

w Krasnem. Evakuacja kamionami była kierowana

51

1. poprosz adresem prechoty obywateli Szpitala.
Dnia prowadzi da ca Burawy, Rohatyn, Halicz,
& miejscowosci Sarutki z dnia 17. 9. 99 wreszte
mnie do uciechowiczki steg po 8^{tych} dniach
Chielem & miejscowosc siostec ad Podhajca.

Antoni Balthazar
BT. 12 r / (23)

17. Armiata dla uczestników walk
wewnętrznych 1939 r.

Dr. Katz Paweł

61

146/IX

- 2) Pomocnik - lekarz
- 3) OZ 69, lekarz szkoły funkcyj i Orbych. Odez.
- 4) Szpital ewakuac. № 61.
- 5) lekarz 6) 2/9. 1939.
- 6) Podczas ostrzeliwania Lwowa od pierwszego
dni września organizacja tworzona w
Szpitalu ewakuacyjnym № 61 kilkakrotnie
interweniowała w ramach na lotnisku
w Skutari, po wypędzeniu niemieckim do Głocowa
w odwarstwie tam Szpital, i tu mieliśmy
głównie rannych wyewakuowanych z
Szpitali lwowskich, ponieważ b. dużo cwi-
ko rannych z walk w okolicy (Büsk
Krasne) oraz b. częstych bombardowań
miasteczka szpitala podziowego dworca Kole-
jowca. (17) września kurierami ogłoszono

opuścić Kłoców i drogami okazywanymi
 przebiegać autami dostalibyśmy się poprzez
 Brzezany - Rohatyn, Hahls - Stawiszyn
 do Nadwórny - gdzie opisał nasz stan, -
 a cześ udała się za granicę usgientką,
 inna cześ powróciła w miejscowym kapitale
 i następnym wyciąga do miejscowości bez
 poprzednich stajęcy przyjeżdżać. -

Por. lek. D. Kati Perst.

Dr. Dąbrowski Józef
mjr. lek.
4 Szpital Wojenny.

San

BI. 12 r / 25

ODPIS

6/5

I

KAMPANIA WRZEŚNIOWA W POLSCE

12! W czasie odwrotu z Przemyśla, będąc Komendantem Szpitala Polowego Nr. 62., jednostki pancerne niemieckie rozbiły mój Szpital dnia 10.IX. pod Lubieniem.

Z Szpitala pozostało 11 wozów, z ludzi 3 oficerów i sierż. podch. oraz kilkunastu szeregowych i w tej grupie maszerowaliśmy w kierunku Lwowa.

Po drodze spotkałem ptk.dr. Krzyski Tomasz i od niego dowiedziałem się, że jest moim szefem t.j. Szefem Służby Zdrowia Korpusu Nr.5. Ptk. Krzyski polecił mi dojechać do Lwowa i po zapisaniu numeru mego telefonu domowego powiedział, bym oczekiwał dalszych jego rozkazów.

18! 12 września po przyjeździe do Lwowa, mimo moich poszukiwań za Korpusem Nr.5. dowiedziałem się, że ptk.dr. Krzyski wraz z Sztabem Korpusu wyjechali dalej na wschód. Zameldowałem się u Szefa Służby Zdrowia C.V.VI. lwów ptk.dr. Bałaszczuka, który dał mi pisemny rozkaz dotarczenia do Szpitala Wojennego, którego Komendantem był dr. Żołędziowski ppłk. Dnia 13.IX. w czasie marszu na Złoczów, do wymienionego Szpitala, widziałem w bezładzie cofające się wojska i uciekających w wielkiej panice cywilów. Zacząłem wszystkich zawracać, a następnie z własnej inicjatywy stworzyłem barykadę na rogatce Łyczakowskiej, na której pozostałem do 14.IX. wieczór. Akcję moją zaakceptował gen.bryg. Sikorski Franciszek dając mi pełne prawa dowódcy. 14.IX. pod wieczór z rozk. gen. Langnera D-cy Korp.Nr.VI. zmienił mnie ppłk. Chodźko-Zajko, a ja wyjechałem do Szpitala Wojennego do Złoczowa. Na barykadzie Łyczakowskiej byli ze mną por.dr. Barlik Alfred, ppor. Skowroński, sierż. podch. i kilkunastu ludzi, jedni w cywili przepasani pasem wojskowym i z karabinami, inni w mundurze szeregowych, nazwisk ich nie pamiętam. Na powyższą akcję zażyczyłem zaświadczenie w odpisie. Dnia 17.IX. w nocy powtórnie przebiegałem się do Lwowa, gdzie po otrzymaniu w Winnikach silnego ognia artyleryjskiego cofnąłem się i przekroczyłem z częścią swoich ludzi dnia 22.IX. granicę węgierską, razem z częścią Szpitala Wojennego i Brygadą gen. Maczka.

Za zgodność:

KIEROWNIK REFERATU HISTORYCZNEGO

Dr. WALERJAN CHARKIEWICZ
KPT.

55

Kwestionariusz

oficerów Polsk. Sił Zbr. w Z. P. R. P. / Walki 1939

Pomocnik lekarz rezerwy
Maurycy Melzak
3 grudnia 1896 r. w Warmawie
Batalji San. D. O K. IX
lekarz chirurg

1. Stopień
Imię i nazwisko
Data i miejsce urodz.
Ostatni przydział pokojowy
lub stanowisko cyw.
2. Przydział obecny
3. Nazwa, skład i obsada
personalna wiernego
pododdziału, sąsiednich
pododdziałów i wielkość
jednostki, do której
oddział należał.

14 pp.
Szpital Ewakuacyjny N 91, komendantem
szpitalu był ptk lek garbowski

4. Opis mobilizacji, prze-
jazdu na front oraz walk,
w których autor sprawował
nie brał osobiste u-
dział/od czasu wy-
równania na front do
czasu kapitulacji,
dotarcia się do niemieckich
lub internowania

Zmobilizowany na 3 dzień mobilizacji. 2
Tako st. ord. chirurg szpitalu Ewa N 91 spędził
tem swoje obowiązki do dnia 10/ix 1939, w którym
to dzień budowę szpitalu był kontrolowany na
miejscu wystawienia nad budynkiem znanej
Erenowej Knyta. 12/ix nastąpiła ewakuacja
szpitalu w kierunku na Kotel, Duce, Dubno, Jaropol,
Zbaraz, Kopynycze, Złoczów - Korostenka, gdzie
dotarłem ty do niemieckiej Bolniewickiej d. 17/ix 1939

5. Naruszenia wolnych postaw
akcji woj. emigracyjnych odrazu
pozwolonych w czasie walk
lub zamordowanych na
tytułach.
6. Naruszenia osób, które specjalnie
wypracowały się od wojny, bo
hateńskie lub takie, któ-
ry popełniły czy niegodnie
mordercy polskiego
7. Dane o szkodach wojak.
i majątku skarbowym.
8. Dane o sukcesach i innych
i okrucieństwach, popeł-
nianych przez wojska
niemieckie

M. p. dn. 22. VII. 1942 r.

L. M. Chrapka
(-) Dr. med. Pelzak Skarbyca
por. lek.

Gen - DOK I
Szpital woj nr 101

BI 12e / 27
APW 16.32
REFERAT
HISTORICZNY
160/VI

Kwestionariusz

1. Kpt. lek. rez. Lś. Eugeniusz MIERCZYŃSKI, urodzony dn. 14 lipca 1893r. w Sienicy Różanej, pow. Krasnostaw, woj. Lublin. Dyrektor Szpitala Św. Karola w Putawach.
2. Szpital wojenny A 101. Komendant p.t.k. lek. Dr. Powłowski. Obsady w całości podacił mi drogą, posiadając szpital nie rewersyjny.
3. Zmobilizowany dn. 24 sierpnia 1939r. Pocztykowo przydzielony zastępcą do Komisji Lekarskiej uzb. w Putawach. Dn. 3 września zamieszkałem się w Kadnie O.K.I. i otrzymałem przydział woj. jako starszy ordynator chirurg szpitala woj. A 101. Szpital miał się rewersyjnie w Wąrnawie w domu klasztoru na placu Korutawiczów, jednakże do tego mi zont i 8/IX otrzymałem od naszego komendanta rozkaz przejścia w popołudniu do Mińska Maz., ubrali mi tam tylko lek. w korbic około 40, obsługi i sióstr mi było. 12/IX zostaliśmy ostrzeżeni przez Niemców pod Kockiem, musi i jenen jedynemu lekarzowi ustatu się wyinkużać i musi prawdopodobnie dostali się do niwoł. W dalszym dotychczas do małej grupy /kilku lekarzy/ naszego szpitala, którzy jechali autem i inną drogą. Dn. 18/IX na rozkaz przekroczyliśmy granicę węgierską, gdzie zastaliśmy internowany.

- 4. Zadychch neregistrow proslac' wie moyz.
- 5. Nie miastem skarzji byc' s'wiadkiem takich czynow.
- 6. wie abstrakce.

J. J. Sierewski
 Kpt. Ak.

28 / IX 48r.

Aukieda

o działalności walek w okresie wojny
1939 r.

Polak i inni. Kwella Józef Piotr

2) stopień... ppor.

3) przydział obecnemu Sm. B₂

4) przydział w roku 1939. (wówczas) Szpi-
tal polowy nr. 103.

5) stanowisko - lekarz

6) data powstania do wojny 31. VIII 1939 r.

7) Pełnie walek w okresie bratem
udział: Szpital polowy poroga-
nizowaniu został wyznaczony na front
-kierunek m. Łódź. W drodze został
skombardowany przez lotnictwo
nieprzyjacielskie, wobec czego ~~został~~
wycofany pod Warnany, a później
do Tuchy, celem reorganizowa-
nia.

o Kwella Józef Piotr
ppor. lek.

dnia 19. II. 1942.

4. Szpital Wojenny
Ppor. lex. D. Goldinberg Janusz

BT 12 P / (29)

APW 16639

Jan. - DOP. I.

Szpital woj. nr. 110
67/31 (Radom)

1. Ppor. lex. rez. D. Goldinberg Janusz ur. 22.08.1900 w Warszawie.
asystent wól. Szpitala na Gyszkach w Warszawie. Prywatnie
Szpital Garniz. Radom.

2) Szpital Wojenny N 110. Komendant ppłk. Mrozowski
kpt. Graba-Łzcki, kpt. Syrew. Major Kass. prof. Kywiski
por. A. Ceythlis i inni. Kpt. Graba-Łzcki był komendantem
transportu podczas ewakuacji Szpitala

3) Zmobilizowany dn. 7.12.1939, lepić dzień przybyciem do
Radomska i przydzielony zostaniem do 110 Szp. Wojennego
Wracowem 7.12 ewakuacja chorych i rannych do Puław, gdzie
rozwinęły zostały szpital w gmachu Gimnazjum Męzkiego
Następnego dnia szpital był bombardowany z powietrza i padał
z bomb trafiając w szpital, w czasie operacji ranego.
Następnie ewakuacja nastąpiła do Lublina. Tutaj szpital
został podzieleny na 2 części: I części na samodzielną

II część jako transport konny. Spotkaniem obu części miało
nastąpić w Dubnie, gdzie szpital miał być ponownie rozmieszony
za zostaniem przydzielony do transportu konnego. Komendantem
tego transportu był kpt. Dwerucki. Porażony przez
brzozy po szosach i po drogach, a od siłku angielski on
po lasach. Jednym z celów nad ranem samoloty nieprzyjacielskie
jakoś bombardowali lub ostrzeliwali nasz transport.
Nasz personel bez ofiar w ludzkich. Po drodze obserwowaliśmy
chorych i rannych. Po 7 dniach dotarliśmy do Dubna,
ale I część Szpitala przejechała już dalej na Kopycynie
Kpt. Aweruski zdał chorych i rannych do Szpitala, zorganizował
ranego w gmachu Gimnazjum w Dubnie, a przydzielonym 2.
leżanym: muru i ppor. Lesus. Wydał rozkaz dożyci na
Własny rezer. do I części Szpitala

Po 2. dniach ponownego odnalezienia Szpitala oraz w Czortkowie
Pod Zaleszczykami przez kilka godzin wstrzymaliśmy nas oddziały
Armii W. Wypych.

Dnia 18/12 1939 pod Zaleszczykami, zgodnie z rozkazem Szpital
nasz przemieszczył się przez Rumunię, gdzie wstąpił my i inni
wani

Łziski pneromusivi i oprausawia komendanta bran-
sportu Kpt. Graba. Łzkiego Sytkal nas mi dostat
si do uwevbi.

Na P. 28. XI. 1943

J. J. Goldreich
officer

Sukcesja

wzrostników walk wrześniowych 1939 r.

- 1) Karwsko i inni Kadysiewicz Henryk
- 2) Skopiec kapitan Lekan
- 3) Prydział obawy. Lekan uac. O. k. 2.
- 4) Prydział w wrześniu 1939 r.

Szpital wojenny nr 204

- 5) a) zawód - Lekan
- b) data powstania - 1 września 1939 r.
- 6) Przebieg wypadków, których był świadkiem.

19) Wnieśnia 1939 r. na podstawie karty Mob. zgłosił ten
 się do swego macierzystego oddziału w Lublinie. 63
 Następnie przydzielony do szpitala wojennego nr 204 pod
 kierownictwem majora Lekana W. Szelakiego. Z Lublina
 skierowana was do Włodzisława Wdźwulskiego, który miał

był średnio danego szpitala. Po 10^{tych} dniowym po-
 byciu w 40^{tych} dniem następnym podjął się ucieczki
 pod miasto skierowaną najpierw Luck, Kiew, Lwów,
 Lancy do Kowla. Tutaj zatrzymał się i po wsta-
 pieniu bolszewików do miasta, słowacka major Wrobelki
 szpital rozwinął.

J. Wrobelki
 kpt. lek.

Ch. p.

31.7.442

dla ucz. m. 1939

- 1 a Stopień służbowy
- b Imię i nazwisko
- c Data i miejsce urodzenia
- d Ostatni przydział pokojowy lub stanowisko cywilne
- 2 Przydział obecny
- 3 nazwa służb personalny własnego oddz. szpitalnych, oraz wielkiej jednostki do której oddział należał (w obsadzie pers. szpitalu lub oddz. podać również nazwiska lekarzy, intendantów, księży i t.p.)
- 4 Podać krótki opis mobilizacji: przejazdu na front oraz walki w których autor sprawozdania, brał osobiście udział opis ten ująć krótko i zwięźle możliwe w relacji codziennych od dnia wymarszu na front do dnia kapitulacji, dostania się do niewoli lub interwowania.
- 5 Podać nazwiska zabitych podczas akcji wojennej, zmarłych z powodu ran odniesionych na polu walki, zamordowanych na tyłach, lub zmarłych w niewoli, których śmierci naoczny świadkiem był, autor sprawozdania z dokładnym wymienieniem: daty, miejscowości i przydziału zmarłego
- 6 Podać nazwiska osób które się szczególnie wyróżniały odwagą, bohaterstwem i t.p. lub też takich które popełniły czynny niezgodny z honorem Polaka (względnie też osoby cywilne)
- 7 Podać dane o sztafardach wojskowych oraz o majątku skarbowym.
- 8 Podać opis sukcesów własnych i okrucieństw, dokonanych przez wojska niemieckie

Kpt lek.
 S. Janas Berlemitu
 26. XII 1895 Łanówi Woj. Lub.
 lekar. praktyk
 14 p.p.
 Szpital Woj. N 209
 Zmob. 24/839r. do Szpital. Gor. Poln. - przeniesiony do Kofy 1/9. i oddany do Pociągu San. - przeszedł do Szpitala Woj. N 209. Wyjechał ze Szpitala 20/9 i wyjechał do Kowla w dniu 20/9 gdzie oddany do niewoli.
 Robocze jelicow suwaj przy rzece s.p. przy-lek. Suietoc Ki a Polowania. -

dla Oficerów Polskich Sił Zbrojnych w Z.S.S.R (Walki 1939 r.)

- 1) ~~Specjalista~~ lekarz weterinaryjny A. Jakub Sekler ur. 2.V. 1900 w Łowiczu, lekarz-internista
Ulbraszewski w Łowiczu i w Warszawie.
- 2) Obecnie: S. Paon Smitany - choróbca płucami segregacyjnego, lekarz 5. Szpitala
i kierownik Centr. Psychod. Lekarskiej.
- 3) Szpital wojenny № 401 w Katorzysji
- 4) Plasowanie do rozkazu w karierze mobilizacyjnej, miałem wyjechać się dwudziestego dnia mobilizacji
do Łowicza i Kadetki Łopasowej do Szpitala Obregonego w Lublinie. Z powodu zmniejszenia
drog komunikacyjnych nie byłam w możności do Lublina dotrzeć; mimo, że już
dnia 6 września ze Łowicza wyjechałem i dobiąłem w Lublinie do Żółtki. Wobec tego
wróciłem do Łowicza i zgłosiłem się w A.O.K. № 6, skąd, mimo skierowania do Kadetki Łopas
do Szpitala Obregonego. Po ogłoszeniu się tamże otrzymałem przydział do Szpitala Wojennego
№ 401 w Katorzysji. Pomimo powagi nie kwarantany, otrzymałem rozkaz dostania się do miejsca
mojego przydziału „ własnym przemysłem ” Droga ta odbyłem exseciowo piechotą, exseciowo przy-
godnymi furmankami wzgl. samochodami. Po przyjeździe do Katorzysji otrzymałem
przydział jako ordynator oddziału wewnętrzny. Szpital woj. 401 posiadał tylko
obsadę personelną, pozostał mi był zupełnie unradkowany, oni też: kadnych, chorých
ani rannych w szpitalu nie miał. Komendantem Szpitala był ppłk-lekarz
A. Witrach, kwatermistrzem mjr. Jednarski, oficerem-płotnikiem był kpt. Greger
Pozatem panującym z Oficerów-Lekarzy, następujących: mjr-lek A. Tyroniec, kpt A. Kati-
mierz, ppor A. Galtford, ppor A. Karolus. — Dnia 17 września 1939 odbył Komendant
Szpitala z Oficerami odprawę, w której poradzono, mas o zbliżeniu się wojsk sowieckich
i zapowiedziach nymarow w mocy w kierunku ku granicy rumuńskiej.

OKIV

W dniu tym pełniłem służbę Lekarza dyżurnego Garnizonu i znajdowałem się
w Garnizonowej Szkie Chorych, oddalony znacznie od miejsca rozlokowania naszego
Szpitala. Gdy przybyłem ^(przed) wieczorem do Szpitala, nie zastałem już swoich, gdyż
w międzyczasie przygodnym autem ciężarowym odjechali. Opuszczałem więc Kofortyję
pieszka, dotarłem do rożnych najstarych grup piwnych. Dotarły nas
problemy sanitarne i uciekły do miasta. —

BI. 12. e/32

5) —

6) —

7) —

8) —

[Handwritten signature]

Spór Dr. Smolka Antoni
1. Klasy. Sem. 30.9.36.
M. p. 29.11.1943

BI. 12 p / 33

APW 16807

Jan - DOK. VI

Szpital wojenny 501

Investygorjusz. 235/ST

- 1) Spór Dr. Smolka Antoni; 10.6.1903 Żabno Jarvice, pow. Cieszyń, lekars. Zmaki Lincowskiej jako mer. lekars. komisja 1.2.1943.
- 2) Szpital wojenny 501, komendant: ppłk Stensel zastępca komanda: ppłk Eisler.
- 3) Szpital wojenny 501 wybudowany z Łochowa 6.9.1939, w ramach nie był ukończony. 15.9.1939 przeniesiony do Hłostawki a od 17.9.1939 na posterunek ppłk Stensel przebrał granicę państwową.
- 4) /
- 5) /
- 6) Lekarski historyczny komisja powołana: mjr Garsien, ppłk Adamowicz, ppłk Wzółka, ppłk Harsch, ppłk Wroblewski, ppłk, m. p. Hłostawki, mer Hłostawki.

Dziękuję
M. p. lek.

dm. DOK IX
Szpital woj. 504/Tarnopol 11/11

BI. 12 e/34
REFERAT
HISTORYCZNY

Specjalista lek. Maciejowski Zygmunt.

Przydział w 1939r. - IX Szpital Okr. Briesć n/B.

Przydział obecny: d-ca S.n.k.z.

Dnia 1/IX-39r. zgłoszonym się w kadrowe
IX Szpitala Okr. w Briesć n/Buzim
na podstawie przydziału mob.
i zostanym przydzielony do rezerwy
personelu lekarskiego tegoż szpitala.

W Briesć n/B przebywałem do 11. IX 39r.
Dnia 11. IX 39r. o godz. 20¹⁵ nastąpiła
ewakuacja rez. pers. lek. IX Szpitala
do Tarnopola.

Dnia 14/IX-39r. w Tarnopolu zostałem
przydzielony do szpitala wojennego 504,
a wkrótce dnia 17. IX 39r. wraz
ze szpitalem wojennym 504 dostaliśmy
się do niewoli w Tarnopolu.

Rez. pers. lekarskiego IX Szpitala Okr.
składała się z kilkudziesięciu ofic.
i poddch. lekarzy; nie była użyta

w oddziałach z powodu kurczenia
 się frontu; natomiast była
 używana również w czasie bom-
 bardowania przy ratowaniu ofiar
 bombardowania (np. nośny na brzozi
 9. IX. 39.)

Tak w IX Szpit. Okr. jak i w szpitalu
 wojennym 504. wyposażenie w res-
 tawy chirurgiczne, w lekarstwa
 i środki opatrunkowe - doskonałe.

J. Dziakowski
 por. lek.

1. Łęczeski szereg nr. 14 stycznia 1912 r.
w. Kielce. Strzelał. 1 sygn. był
im. m. m. Piskudskiego w Warszawie. Alajster.
formacji.

2. 1 sygn. obywatel był wzmiankowanym wzmiankowanym
gospodarem był sygn. dla obywatela Korpusu
Nr. 1. Komendant. pułk. dr. Łada Bogum. m. m.
ochrony: pułk. Ciembieniec, ppłk. Sowiński, ppłk.
Kochowiec, mjr. Barucki, kpt. Ryll, kpt. Wajnow
kpt. Alerek, kpt. Zebrowski, pułk. Droc, mjr.
Wachowski, Insygn. Chirupji Krowcy jako
podoficer gospodarczy: km. pułk. dr. Szwabowski
z-cz. mjr. Le. Ciskiewicz. i. u. m.

3. Zmobilizowany dnia 4 IX 43 r. do kadry 1 sygn.
obywatela we stanowisku oficera m. m. do
do Belowej Szkoły Służby Nr. 1. Dnia
9 IX kadra z powołanym m. m. obsady
został ewakuowany wraz z rodziną. m. m. m. m.
zobowiązani, pod d-tem, kpt. Surline
do elchiskiej Alonickiego. Szef c. m. m.
Kadry m. m. do g. m. m. m. m. m. m.
Polskiej pod Kremenickiem, gdzie
został m. m. do obsady sygn. m. m.
Najmniejszo Nr. 505, Krowcy Komendantem.

Był ppłk dr. Szwabowski Asst. z-cz. ppłk.
dr. Polkowski. Dnia 17 IX Sygn. w. 505
został m. m. m. m. m. m. m. m. m. m. m.
do m. m. m. m. m. m. m. m. m. m. m. m. m. m.
chorych: m. m. m. m. m. m. m. m. m. m. m. m. m. m.
m. m. m. m. m. m. m. m. m. m. m. m. m. m. m. m. m.
od dnia 20 IX m. m. m. m. m. m. m. m. m. m. m. m. m. m.
m. m. m. m. m. m. m. m. m. m. m. m. m. m. m. m. m.

Jan - 1901 VI. BI. 12 r / 36

Szpital woj. 605

217 / VI

Sprawozdanie medyczne
z roku miesiowego 1939 r.

Kwestionariusz.

1. ppov. nac. lek-lem Ratter Mieczysław Kadra Szp.
VI. Szpit. Woj. Lubl.
2. Szpital Wojenny № 605 Zborów. Kalendar-
nuzi. S. Desiński.
3. 30. VII. 1939 Kalendarzowy. Kalendarzowy
z Kaszki Szp. 31. VII. Wzrosty wyjazd do Celst. Kosc. Szp.
Jan. N. wos Karski z Lubl. w celu przemieszczenia
zakładu Szp. Wyjazd N. wos 2. IX gda Szp. wyjazd 4 wos
2. IX gda. 11³ s wos, wyjazd Lubl. 5. IX. 1939 4² wos. 6. IX 935
wyjazd do Zborów do Szp. Szpitala 605.

73

L. K. K.

Jan. - DOK. VI
Sept. woj. nr. 605

BI. 12 r/ (37)

274/VI

16846

KWESTIONARIUSZ.

- 1) Stopień (sl. st., rez., st. sp., czasu wojny) - imię nazwisko, data i miejsce urodzenia, ostatni przydział pokojowy, lub stanowisko popilne.
- 2) Podać nazwę, skład i obsadę personalną własnego pododdziału, oddziału, sąsiednich pododdziałów, oraz W.J., do której oddział należał.
- 3) Podać krótki opis mobilizacji, przyjazdu na front, oraz walk, w których autor sprawozdania brał osobiście udział. Opis ten ująć krótko i zwięźle możliwie w relacjach codziennych od dnia wyruszenia na front do dnia kapitulacji względnie dostania się do niewoli.
- 4) Podać nazwiska zabitych podczas akcji wojennej, ew. zmarłych z powodu ran odniezionych na polu walki, względnie zamordowanych na tyłach lub zmarłych w niewoli.
- 5) Podać nazwiska osób, które się szczególnie wyróżniały odwagą, bohaterstwem lub t.p., lub też takich, które popełniły czyny niegodne mundur polskiego.
- 6) W obsadzie personalnej sztabów względnie oddziałów podać również z nazwiskami lekarzy, intendentów, księży kapelanów, oficerów uzbrojenia i t.p.

Por. lek. rez. Józef Weinloś 23 V 1901 r. Lwów
lekarz.

Sept. woj. 605 St. miastowa. Komendant kpt. lek. J.
Dziopiniński, kwatermistrz kpt. Ciołka.

Mobilizacja we Lwowie, pod okniskami wyjazd do St.
miastowa, rozminiecie się, przyjmowanie rannych
i chorych. 17. V 39. Komendant z resztą oficerów
wyjechał na przód, ja z pozostałą resztą pododdziałem
z chorymi i rannymi oraz sanitarnymi. Dnia 18. V
17. V objeżdżam komendę. 18. V objeżdżam komendę
kpt. lek. J. Gut. Walki z Niemcami i ucieczką
militarjską. 19. V 39. ucieczka do niewoli bolszewickiej.

J. Weinloś Józef
por. lek.

Kwestionariusz

oficerów Szlachty IT 2 brzojnych w 2. S. P. R / Holan 1939

Por. rot. J. Józef Kleinko 23 maja 1901 r. uc
Lwowie, lekarski praktykujący prywatnie we Lwowie
jako internista - rentpensjon.

2) Nauk. lekarski i Beorn Lefewin

3) Szpital wojenny № 605 w Stanisławowie. Komendant
kpt. lekarski i Diopirski, Asystent kpt. Lianka, Płotnik
kpt. Piasek

4) Zmobilizowany 30 VII 1939 r. organizował i kierował szpitalem
we Lwowie 3 V 1939 wyjechał, szpitalem w Stanisławowie.
14 V 1939 r. w mieście w rezerwie fizyczny w rezerwie siły
armyji powołania na miejsce, miejscem w puszczy
miejscu 18-19 komendant ośmiadecy, że po udzieleniu
mniejszej misji ewakuacji na Węgry, 200 km
wielkość szpitala samodzielnego i z pomocą ogólną
w tym i węgry lekarski wyjechał. Objętość ośmiadecy,
wielkość między wojenną w oddziale i mianowanie
miejscu et rei, zwolnieniem kilku żołnierzy nowo
wzrostu lekarskiej. 18 IX wyjechał do szpitala kpt. lek.
J. Józef i z jego szpitala objętość komenda. Później
wielkość szpitala w rezerwie, ośmiadecy w temer.
19 IX ośmiadecy w rezerwie i internowaniu. Szer
kolonializm.

- 5. — 8. —
- 6. —
- 7. —

J. Kleinko 75
Por 1ch

Jan - DOK VI. Sep. 30 XI - 1939

Febriński Jan

por. adm. Sturby 2 domu

Dept. voj. nr. 608

16651

79/VI

Sprawozdanie

REFERAT
HISTORYCZNY

- 1) Por. rez. Jan Febriński umr. 22/IV w Katuszku ^{47: Stanisławski} ^{48: Melopolski}
6 Baon sanitarny - wrodzich państwowy -
- 2) Komisja poborca Nowi № 85 - przewodniczący - por. Febriński
+ zast. przewodniczącego podporucznik + kilku podoficerów
+ kilkudziesięciu szereż. - przy 6 Baon sanitarny
dca ppłk lekarz dr. Kunze przy VI. d. O. K. Litwi.
- 3) Porządek do sturby cywilnej w woj. z 27 sierpnia 1939
wypuszczony na fabryce dnia 31 sierpnia w 28 ulicy Łódź
"Jury" w dniu 1go września kom. sp. była bombardowa-
na w Glinnej. Wawrzyński przy samolocie wrogie - zda-
jący w Kleszku Łódź. - Komisja ratownicza
wędle placu mobilizacyjnego i powróciwszy do 6 Baon
sanit. 11/9 - przydzielony jako oficer adm. sanit. do
Spitalu wojennego № 608 - Kucudat Puthowicki
lekarz Zacharski - zast. ruz. lek. Lasota, chirurg
ppłk lek. Martynowicz. - Spital po przyjeździe drogą
którą do Stryja - w dniu 12/9 - ~~był to moment~~
niezaburzenia bezonakowania było po prostu
bombardowania przez materjał i obrazy, nie
zdaryba przybył drogą którą do Stryja. W dniu 14/9
1939 otrzymanem rozkazem przez Komendanta
Komendanta Spitalu by wszelkimi środkami
starać się uciec z Kleszku; akulice Stanisława
sam zaś Komendant z rodziną lekarzy, oficerów i je-
ch. Porządek był kapłanem wólcem przyjeździł. Wła-
dysław, ja. Natychmiast w noc uciekaliśmy
przez z Kleszku Morzyca - Bolesława woz
z był kapłanem; siostrami a po otrzymaniu
z Bolesława 2 podjazd uciekaliśmy w kierunku do
Stanisława. Po Sturby frontowa 22 sp. 12
dane uciekaliśmy w se Spital otrzymany rozkaz
udaliśmy się do Zawatowa ad Puthajce.
W dniu 17/9 (niepewnie) rano wypuszczony z Kleszku
Puthajce - jedynk w Nizjanie otrzykaliśmy
rozkaz wykopania w to "bolawicy" w "korycie"
i marsz przez Kleszku Kłopoty i Stanisława.
Uciekaliśmy do Stanisława rano 18/9
Puthajce i w dniu 20/9 przekroczyliśmy granicę
w Jabłowiec - do Puthajce 76
w obrotach. + Komarow.

- 4.) ~~Maximální~~ zajištění vstupů a práce v zahraničí
pauzou.
- 5. Místem pro solné kary, zejména z povrchových
15.000 státek - k tomu je poskytnut na území
státním - v podobě státního příspěvku
Emisarského - k tomu množství
když je odebráno přesně.

6. —

J. H. S. P.

Gen. DOK IX
Szpital polowy 903. (30 d. p.)

BI 12 p/39

M. p. dnia 22. XI. 43r.

16821

Kwestjonariusz.

249/UT

REFERAT
HISTORYCZNY

1. Ppor. st. st. Wacław Szczuciński, 4. I. 1919 r. m. Łos, woj. warszawskie.
Ostatni przydział polowy: Szpital Polowy San. Łow. - uzesen.
2. Szpital Polowy № 903, kmdt. Szpitala - kpt. lek. Dr. Wislichi, 2-ca kmdtka
por. lek. Dr. Siciński, D-ce 1 sekcji - ppor. lek. dr. Perelman, D-ce 2 sekcji
ppor. lek. Dr. Finto Antoni.
3. 1. IX. 1939. w S. P. San. Łow. strzyżymatem przydzielam do D. O. K. IX
Wyjechałem z Warszawy w noc z 1/2 IX 39 r. W D. O. K. IX. dnia 2. IX. 39 r.
strzyżymatem przydzielam do Szpitala Pol. № 903. 5. IX. 39 r. wraz ze szpitalem
wyjechałem transportem kolejowym w kierunku na Lublin.
Mielismy jakoby dotarcie do 30 D. P. Pod Lubowem dnia 9. IX. 39 r.
zostalismy bombardowani i byliśmy zmuszeni wystradować się
z transportu. Od dnia 14-17. IX. 39 r. personel szpitala pol. Nr. 903
pracował na różnych sekcjach szpitala szeregowego w Chełmie.
Ja wraz ze szpitalem do cz. ppor. lek. Perelmanem pracowałem na
sekcji Chirurgicznej.
18. IX. 39. we wczesnych godzinach rannych Szpital 903 opuścił
Chełm. Posuwalismy się w kierunku na Zamści.
Dnia 23. IX. 39 r. gdań w rejonie Zamścia we dworze Nadole
(za namu nie było). strzyżymalismy około 40 rannych. Wszelkie
bleszoki wyla kmdt. Szpitala wydat wobec dalszego marszu.
2 rannymi zostali jeden lekarz (nazwiska nie pamiętam) i
4 sanit. wraz z odpowiednim materiałem leczniczym.
Dnia 25. IX. 1939 r. w godz. późniejszych dostaliśmy się wraz
z całym Szpitalem Pol. 903 do miejscowości wiejskiej we wsi
Grabowiec - Góra, pod Kumbieszowem.

Szczuciński

Kwestjonariusz

24A/IV

REFERAT
STOICZY

dla aspiranta Potolski SIT Zbrojnych w Z. S. S. R.
(wulki 1939 r.)

tek. rez. Nasiedski Szymon Abram, ur. 26. VI. 1907 r.
we Władystanowie pow. Konin, mj. Poznań, lekarz med.
wolno-praktykujący w Stożku w Matkini.

1) przydział obecny: Kump. Samit. 15 p.p.

2) przydział najemny: Szpitala Potolskiego Szpitala Potolskiego nr. 96-1.

Skład Szpitala Potolskiego nr. 96-1.

Komendant szpitala: kpt. lek. Bukowy 1

Ordynator - chirurg: por. lek. Lipiec

inżynier chirurg: ppor. lek. Blasie.

Ordynator - internista: ppor. lek. Urlik.

" " ppor. lek. Juchentan.

lek. dentysta: por. lek. dent. Janek

lek. bakteriolog: ppor. lek. Kojack.

oficer żywn.: ppor. Jankowski

3) Zmobilizowany 24. VIII. 1939 r. do 6. VI. 1939 r. lekarz oddziału
Zakaźny w Szpitalu Okręgowym w Brestu w Białorusi
w nocy z 6 na 7 września (z przydziałem na stanowisku Szpitalu
Potolskiego Szpitala Potolskiego nr. 96-1) wraz ze
Szpitalem Pot. nr. 96-1 wyjazd pociągiem z Brestu w Białorusi
7 - 17. września wyjazd w pociągu. Dnia 17. września wraz
ze Szpitalem Potolskim zostaram usiłując dojechać przez węzły
Soniczkie w miejscowości pomiędzy Zdoburzem a Ostrogą
punkty 5, 6, 7, 8 melduję negatywnie.

Praszkowski ppor.

Jen - DOK TX ^{lipi p. 961} PW 16533

REFERAT
HISTORYCZNY

Tarnawski Stanisław ^{BT 12ef(41)}
plut. pchor. Zap. Baon San. 0 org. A.
Przydział we wrześniu 1939 - Szpital

Dnia 2. IX. 1939 w Szpitalu Okręgowym w Brześciu
n/Bugiem otrzymania przydział do Szpitala Pol-
nego Nr. 961. Szpital ten organizował się w mieście
Dnia 5. IX. 39 załadowaliśmy się na stacji kolejowej
i wyjechaliśmy przez Grzemczę do Bielska Pod-
laskiego, gdzieśmy się wyładowali. Do dnia 10. IX
staliśmy bezczynnie w lesku pod Bielskiem
przy sobie na Ziałytok. Dnia 11. IX. odmaszer-
owaliśmy do Kleszczel, załadowaliśmy się na
kolej i zostaliśmy wycofani przez Wodkowystę,
Baranowice, Larny do Zdobunowa. Dnia
17. IX. cały personel i sprzęt szpitalny dostat
się do rąk wojsk sowieckich.

Organizacja Szpitala: Szpital dzielił się na
Dowództwo i 3 sekcje samodzielne, zdolne do
samodzielnego działania. Stan liczebny Szpitala:
Oficerów 10, z tego 8 lekarzy, szeregowców około 200.

Łączny posiłek: około 70 wozów konnych,
120 wozy, koce, ściółka, białizna, narzędzia
kuchenne. Do Szpitala dołączona była od
początku kolumna dez-komp. i dentytorus.
Szpital posiadał własną aptekę.

Proci: 30 kb. systemu rosyjskiego i około
300 sztuk naboju.

Zaopatrzenie: w Bzresciu otrzymaliśmy
kilkaset kg mąki, konserwy, suchary.
Po drodze Szpital zakupywał między wśar-
nych funduszy pizniznych.

Działania lotnictwa własnego nie obserwo-
waliśmy; nalotów rplskich na Szpital było
około 7-min.

Obrona p-lot. i p-pauc. - wykonane powyżej
30 kb.

Szpital przez cały przeciąg swojego istnienia
nie miał ani jednego ranego.

Zestawy chirurgiczne szpitala - bardzo skąpe.
Szpital nie posiadał przyrządów do transfuzji
krwi.

Kwestionariusz

86/13

Walsi 1939 r.

Por. dr. rer. d^r med. Leon Flanke,
22. VI. 1894 r. w Harnauie

Ostatni przydział powojenny: IX Szpital Okręg.
"Mab" w Bniszczu u/B
Hauowitko cywilne: kierownik leczenia i
ordynator psychodni precyzyjnych
w Harnauie

2. Obecny przydział: 15 P.P. desan I²⁰ Baonu.

3. Szpital Polowy 962
Skład personelu: kpt. dr Baranicki
(komendant), iprot. dr Mar. Synski, ppor. dr
Bleichgeimicht, ppor. U. Exenhaxem, kpt. dr
Popiawski, por. dr Popiawski, por. dr
Zelbststein

4. Zgodnie z kartą "Mab" wydziałem do:
2. IX. 39 r. do Bniszcza u/B, do IX Szpitala Okręg.
4. IX. 39 r. przydział do szpitala Polowego 962,
jako st. ordynator interwista,
później zastępcy komendanta
4. IX - 6. IX. 39 r. organizacja szpitala w Bniszczu u/B
6. IX 39 r. ewakuacja szpitala do miast. Kotskowsk
dla dalszej organizacji.

11. IX. 39 r. Wyjazd do granicy rumuńskiej
kierunek Bnisz - Kowel - Luck - Równa

18. IX. 39 r. Zeskanisze się z czerwonymi armiami
w Łucku i wrzucie nos. do nie-
woli w pierwszym sztabie. Verte!

5.-8 Meldung negativ, BI 12e/42

Dr. Flaut pro. ex.

1. ...
 2. ...
 3. ...
 4. ...
 5. ...
 6. ...
 7. ...
 8. ...

Proc. ca. 8 Gleichgewicht Typograf

BI 12 p / (43)

99/10

HISTORICZNY

Przebieg choroby i walka we wrześniu 1939 r.

W dniu 1-ego września 1939 r. zamierzając się w IX szpitalu
 w Breszciu n/B. i przydzielony zastępca,
 jako ordynator do szpitala polowego # 462, który
 informował się w Breszciu n/B i wyjechał do Łopu-
 cowa Małego pod Bredę w dniu 5-m września 1939 r., do
 szpitala z tego szpitala mobilizacyjnego. - Tam zastąpił
 wydzieloną ze szpitala sanitariuszkę seksa, która odjechała
 w kierunku na północ. - 2 pozostałe seksje szpitala
 polowego otrzymały rozkaz adwancowania w kierunku
 Kowla, i tam przyjęły kierunek na Luck. - March
 odbywał się tylko w nocy, gdyż w ciągu dnia lotnictwo
 nieprzyjacielskie uniemożliwiało poruszanie się
 oddziałów, strzelając z karabinu maszynowego
 z przodu szpitala i obsadę lub też obsypując szpital
 bombami. - W dniu 17-m września wczesnym
 dotarliśmy do Luca, gdzie 18-go września szpital
 polowy został obsadzony i przyjęty przez wojska sowieckie.

8 Gleichgewicht-protes

Tea - 80K 7x

REFERAT HISTORYCZNY

BL.12e/43 16298

Specjalista - pomocnik lekarza
nazwisko imię - Gleichgewicht Fryderyk
Przydział w 1939r. - Szpital polowy 962
Przydział obywatel - lekarz k3 - placówka samochodowa kompanii sanitacyjnej
Szpital pol. 962

Na wypadku mobilizacji, miałem stawić się w 2. pułku
w szpitalu okręgowym # 9, w Brnie / Bregenciu, gdzie
w dniu 2. IX. 1939r. otrzymałem przydział do Szpitala polowego
962, jako st. wódz. po pobraniu w twierdzy w Maga-
synach Mob. umundurowania i szpitalnego unieśmię-
żeniowego chirurgicznego i zębego wewnętrzne, odwarowa-
liśmy z przydzielonymi strażnikami do wsi Lofaceni Maty
pod Brnie / Bregenciu dla uformowania się.
Pobrane umundurowanie oraz unieśmiężenie szpitalne, zębony,
kostany chirurgiczne i wewnętrzne, okazywały się dostatecznie
stoski; przeważającej jakości. - 8. IX. 1939r. otrzymałem
wzrostek wykastu stada z omieszczeniem twierdzy Bredy
w kierunku Koster. - Masz być wykonywany ze 1/3
względnie na stadi ualoty nieprzyjacela tyldo wury,
a dniem szpital mobilizacyjny w pobliskich Kober-
zaopunkach lub lasach, aby z nastaniem zmierzchu
ruszać w dalona drogę. - W Kordlu w D-ture plecu
otrzymałem wzrostek delonego marssu, posuwca nie
doła w kierunku Luck. - Do Lucka dotarliśmy
ze szpitalem w dniu 18. IX. 1939r., gdzie zastaliśmy
wzrostek, gdzie odebrano nam cały sprzęt szpitalny
i unieśmiężenie szpitalne wraz z kompletami kostanów
chirurgicznych i wewnętrznych. - Szej; ratowniczej
jako szpital polowy, nie przewidzieliśmy, gdyż w myśli
czarce nie było podłode walk; nie mogliśmy
ani chonyt, ani ramonyt. - Ke względnie na kuznocy-
nie przez nieprzyjaciela strachów facuodzi już
w przewyższeniu brach wojny, nie mogliśmy kasyt-
ani z podłączenia telefonicznego, ani telegraficznego

dla Komunikacji ze z Lefowstwem
 Dywizji, względnie armji. Zadanie adwokatów
 wykonywaliśmy na zasadzie rozkazów, które otrzy-
 mał Choródea szpitala polowego od Choródey
 szpitala Choródego w Bnesciu n/B. i na zasadzie
 otrzymanych rozkazów Komendy Gestapo w Karlu
 jakoteż rozkazów przywódcy podwódki niemieckiej
 przez motocyklistów.

S. Gleichzeit
 Spolek

KWESTIONARIUSZ.

1. Stopień (sl. st., rez., st. sp., czasu wojny) - imię i nazwisko, data i miejsce urodzenia, ostatni przydział pokojowy, lub stanowisko cywilne.
2. Podać nazwę, skład i obsadę personalną własnego pododdziału, oddziału, sąsiednich pododdziałów, oraz W.J., do której oddział należał.
3. Podać krótki opis mobilizacji, przyjazdu na front, oraz walk, których autor sprawozdania brał osobiście udział. Opis ten ująć krótko i zwięźle, możliwie w relacjach codziennych od dnia wyruszenia na front do dnia kapitulacji względnie dostania się do niewoli.
4. Podać nazwiska zabitych podczas akcji wojennej, ew. zmarłych z powodu ran odniesionych na polu walki, względnie zamordowanych na tyłach lub zmarłych w niewoli.
5. Podać nazwiska osób, które szczególnie się odroznili odwagą, bohaterstwem lub t.p., lub też takich, które popełniły czyny niegodne mundur polskiego.
6. W obsadzie personalnej sztabów względnie oddziałów podać również nazwiska lekarzy, intendentów, księży kapłanów, oficerów uzbrojenia i t.p.

ad 1. Kapł. rez. Lemiegg Jan, lek. nr. 28. III. 1899 r.

Sanitor. przydz. pokoj. 10 Baon san. Przemyśl stan cywilny lekarz chorzbowy chor. paronoz g. Hgsk. kca 10 Baon Spth Twarog.

ad 2. Podany wojny przydzielony do szpitala woj.

N 1003. Komendant szpitala w czasie wojny

szpitala. Oficerowie szpitala: szpitala

por. lek. b. Francuski, Kapł. b. Kautrauck

por. lek. b. Kucerek, por. lek. b. Kucotel

por. lek. b. Papee, por. lek. b. Litowski

i inni nazwiska w czasie wojny

ad 3. Mobilizowany w Przemyślu w 10 Gm Baon

szpitala dnia 4. IX 1939. Przydzielony do szpitala

szpitala woj. N 1003. wyznaczony w czasie

zstępnego szpitala dnia 8 go lub 9 tego stacjon

w kierunku na Brody. Komendantem

szpitala nie wiodł w czasie wojny, gdyż

wyjechał na przedział Karczewo dem.

szpitala obsadę por. szpitala szpitala w Prze-

myśla przez 2 powody braku szpitala

szpitala. Kopiec 10-go dnia wojny

szpitala nie nam dostał szpitala szpitala

szpitala. Komendantem szpitala

sy mnyty, obsady inuymis n pntali 107. *Handwritten note in margin*

1001, 1002 a 1004. *Handwritten text*

nyti praco. *Handwritten text*

Pod programi do modernizacji in other
sceniu folwarkow, robcy na polu i
lawny na knaz. *Handwritten text*

z ryzem dnia 21 X 1939 r. *Handwritten text*

zawiajacy, kady us wlasny, szty
udat mi w dlonz drozy. *Handwritten text*

z oddzielnymi mieszkaniami, rogole, uce
u kuzlownicy, zagarny, uce do praci
pod dzworem folwarkow. *Handwritten text*

akt - czoonych narazek zabitych us prami
lub smiertelnych s miewoli mianem. *Handwritten text*

akt - mianem *Handwritten text*

Handwritten signature
1939 Sept. 10

Institutionenjur.

1010

2621

1. Toruński lekarni Dr. Sapie Polem, umrołomij 31/III 1895 v Krakovie
prow. popoł. umrułomij, podykhoratorem v Kunstij jako lekarni adijoririchovij
i mryphi. Nakazatem do D.O. U. Emmyla 3, z oborizhim jarami tri
tamie v 6 dni malikuniji

2. 5 P.A.L. (ok 1892 - popmolino C.V. Pz. hamen)

3. Szpital polowy 1010, dovedus gnyj lekarnij byt polpudlicornik
blonje nuzhu kuz nie puznistam a po usojie z Emmyla stak
uzpudnet gnyj i v ruce vedoviki gnyj ni spoldkem so am nuz.
Dorodny ustojie i provodijem gnyj byt major lek. J. Garishe
ter nie puznistam. Sudyta z Lvova. Gnyj majera utronij
szpital polowy 1010 objinoveta shato do lekarnij, v mij
byta kuzhu z Krakova - nuz obij, ni nuzni jini.
z gnyj lekarnij Krakovskih puznistam nuzniha: Dr. Knovek, Dr. Ostojic
Dr. Dorowski, Dr. Cichowski, Dr. Kramer (Emmyla).

4. Stanem ni v dni 5 mrujia 1939 v Emmyla do sefa Sembanego
gdui stuzymatem puzdnit do 1010 szpitala polovog. Zkaje ni
ni 7 ni 8 ruzta gnyj lekarnij, vas z kuzhu sentarjinarini, ku
spozna sentance i gospodamego restalimij ruztam juno v kuznulu
Zuzha i zozhi jup dovedom uspoznuvamego mujom dudytyj,
uzloje ni nuzha vzguzirovonia szpitala. z dni na dni
uznizim ni kuznulu tak ni kuznulu ni puzhodilimij
te nuzne, shvie i v ozultarje po kuznulu ni puzhodilimij
ni nuznyj szpitala - uzlelimij ni shve to 20 mrujia
v obleztoni shato do km od Lvova. In szpitali ni
olduzty puznyj stuzij durni nuzonij, vobu nuzp

BI.12R/45
non doctus in nym statim postquam, scribit nam, et
grupp. nymtala 1010 nymtala, na postavi nymtala, na
pura i nymtala nam do hunc nymtala nymtala o nymtala
obonq nymtala nymtala i nymtala nymtala. 2 deo
nymtala (2 nymtala nymtala i nymtala) qui nymtala
nymtala nymtala do nymtala po nymtala po nymtala. nymtala
nymtala nymtala nymtala do nymtala 1940 i nymtala
o nymtala nymtala nymtala de nymtala i nymtala do nymtala
na nymtala nymtala.

Dr. Japui nymtala
jnt. lhr

Poruc. Piotrowski Koruń
mag. farm.

Kwestionariusz A

Kwestionariusz B - negatywny

Lgodnice, Kartus, Mob. dnia 31 sierpnia zameldowa-
łem się w Kierownictwie Zaopatrzenia Sanitarnego
w Warszawie. Dniem 1 września przydzielony zostałem
jako oficer Instytutu Badań przy K. Z. S. Funkcją
moją polegającą na badaniu wszelkiego ma-
teriału nadającego się dla K. Z. S. a w szczególności
na badaniu chemicznych i bakteriologicznych
środków, apopleksji i płynów różnego rodzaju
leczniczych, opatrunków wyjątkowych i t. p.
Jest to pierwszy dzień mojego obrotu
roboty, gdyż należało zbadać niektóre stare
zapasy płynów wyjątkowych, czy nadają się
jeszcze do użytku jako morfina, scopolamina,
cofeina i inne. Dniem 2/ix otrzymałem do zbada-
nia nowe płyny wyjątkowe w ampulkach, wypro-
dukowane przez wytwórnię K. Z. S. Pracowały
introdukcją przez cystę alarową, gdyż należy
były one doświadczyć z K. Z. S. bakteriologicznie,
na fort Bemba i wrócić dnia 4 na nowe magazyny.
Jedną z większych bomb zmierzającą prawilną w kto-
rym miejscu się wznosiły i magazynów zestawów

Sanitarnej dla nietylko w polu. Pożniwie
 ciężkiej roboty i alarmów praca się
 b. dobrze i sprawnie do dnia 7 września t. j. do
 dnia ewakuacji. Do podstawowych w mocy waga-
 nów zakładałem swój dział m. innymi aparat
 do sterylizacji oraz całkowite wyposażenie laboratorij-
 analitycznego. Komendantem Instytutu Badań
 K. Z. S. był Kapitan D. Białajewski. Po zakłada-
 niem wagonów, otrzymaniu rozkaz udania się do
 dworca, już zrenty, węgry oficerowie. Wobec tego że
 w Inst. Badań K. Z. S. pracowal ppor L. Mariewski
 posiadający auto osobiste zaprosił mnie również do
 auta i udaliśmy się w kierunku na dworz.

W drodze niedostanie byliśmy zmuszeni uszy-
 szyć przed bombami i kulami karabinów maryni-
 wych. We Lwowie zameldowałem się dnia 9 września
 rano w Szefostwie służby zdrowia O.K. VI, gdzie zostałem
 natychmiast zatrudniony jako oficer do specjalnych
 spraw i objazdów dier. Dnia 10 przybył Delegat
 M. S. W. pan pułk. Jabłonowski i cały Korpus oficer-
 ski Kiel. Zasp. Sni. podzielił na dwie grupy.

Pierwsza grupa z panem pułk. Moszczańskim
 została wydelegowana do Jarosława i do Łucka
 celem zorganizowania nowej szkodnicy sanitarnaj.

10 | Druga grupa pod dowództwem pana pułkownika
 Stanisława Artymucha, w skład której zostałem
 przydzielony, miała zadanie stworzenia nowej
 szkodnicy sanitarnaj początkowo we Lwowie
 a później w Otyurii koło Katorynji. W tym celu
 po uprzednich przygotowaniach w dniu 12 września

otrzymanym przedmiotem rozkaz nakazowania i
 przymusowego zakupu materiału sanitarnego w
 hurtowniach aptecznych we Łwowie, z kordem mie-
 liszany przewieźć do Otyżni. Od samego ranka
 do wieczora zakładałem kilkadziesiąt telefonów, które
 miały być tegoż dnia wywiezione. Tymczasem o g.
 17³⁰ przyjechał do hurtowni w której pracowałem
 p. ppor. Piotrowski Antoni (nie Krawczyński) z rozkazem
 od pułk. Arturchea bym natychmiast
 wrócił do Łwowa z osobami samochodem do szpitala
 okręgowego na tyfusowic gdzie miałem szenie.
 W tym czasie otrzymałem powrót grac. Okazało
 się że Dow. Okr. Korp. VI nie miało możliwości
 dostarczenia lokumacji do przewiezienia zakupu-
 nego towaru, wobec czego zakup niemożliwy
 i towar zostawiono. W nocy z dnia 12 na 13 przy-
 jechał i nocował w hurtowni p. ppor. Arturchea
 nie i na rozkaz p. pułk. Arturchea dwoje
 udało się do Kierownika na Otyżni, gdzie doje-
 chaliśmy dn. 14 września. Tegoż dnia pułk. Arturchea
 zabral mnie do Stanisławowa w charakterze oficera
 w towarzyszącym by zakłonić zaprowadzenie
 całej zapogi. Następnego dnia pojechałem
 z p. pułk. Arturchem do Kobyliczki by zbadać
 możliwość zakupu gazy i dostawki oraz możliwo-
 ści robienia bandażu. W jednej z fabryk mineral-
 nych wamniki na dostawę kilkadziesiąt milionów
 bandażu, lecz niestety za dwa dni okazało się że
 dnia 16 września oraz 17 do późnego wieczora byłam
 w Otyżni pełniąc dyżur przy telefonie, w oczekiwaniu

dyspozycji od Delegata Minist. Spr. Wjrm.

W noc z dnia 17 na 18 września po załadowaniu
na 2 czy 3 samochody towaru szwajcarskiego, który
wędruje do Otyrii ce i składnicy szwajcarskiej z
Przemysła, kruszycami w stronę granicy
Polska - Rumunia, która przekroczyła
w Trzyczynie w godzinach rannych w dniu
18 września 1939 r. Takie skończyła straż,
z której nie produkują dla Ojczyzny.

Na marginesie pracy w Kier. Zasp. Sam. pole-
kam sobie zamierzyć je przez centralizację, o czym
ten stał się mało wyjątkowy w okresie od 1 do 17 wrze-
śnia r. ub.

H. Jankowski ✓

Paryż dnia 4 lutego 1940 r.

Годковски Казимир Андрей
Подпоручник А.К.

Gr. Polowycki (Michalski) BT 12 p / 47
SR 17546

Kat. A.

Sanit

Служба Здравця. Лekarz

Pospolite ruszenie. W IX-1939r. służba ochotnicza w oddziale pułk. Petersburskiego-sformowanym w Piotrowie wreszcie. Obecny przydział: 5 Komp. Sam. 5 K. D. P.

Notatki z okresu kampanii 1939r. nie posiadamy, również nie brałem udziału w przygotowaniu kroniki, lub sprawozdania z działań oddziału, w którym brałem udział w IX-1939r. Oddział ten został zorganizowany w drugiej połowie /połowie/ września z żołnierzy młodszych niż z okolic Radom-Zwoli-Żłacia po walkach: 11 września, składali się z wyptkłych resztek broni i sił, z uzbrojeniem wyposażeniem i ubrojeniem, pułki z ziem północno-wschodnich, ogólnie około 400 ludzi. Dowództwo starało się nawiązać łączność z innymi jednostkami natrafiało przy tym jednak na dwie trudności. Kierunek marszu: od Wisły na wschód Kłuckonie, Rogoń, Karimien, Bronistarska K/Żywiec - na Warszawa. W tym okresie mamy być banko użyłki do przeprowadzenia /około 20 września/ z powodu dużej ilości wiosek niemieckich na prawym brzegu Wisły, pomimo ich nie tylko ucieka przy dużych ubezpieczeniach piących i konnych patroli. Walki oddziału nie stawały, wobec obryzmiej i stale wzrastającej przewagi nie ujęła, z wyjątkiem partyckich patroli, natomiast doszły do przyczenia z niemałą jednostką.

W ostatnich dniach września zachowaliśmy na czerwonkę i na rękach dowódcy opniętym oddział, który poszedł dalej w kierunku północno-wschodnim i jak później się dowiedzieliśmy w okolicy Kołca, po utracie broni i dokumentów, został rozorganizowany.

4 grudnia 1945r.

Kazimierz Godkowski - ppw.

B.I.12E

INSTYTUT HISTORYCZNY

IM. GEN. SIKORSKIEGO

B.I.12e/

DEPARTAMENTY MIN. S. WOJK.

SŁUŻBA ZDROWIA

ZMIKROFILMOWANE DNIA 7.4.81
ROLKA NR. 27

B. I. 12 e

95 stron paginowanych

B.I.12E

Nr. rel	Sreona	Dane autora i relacji	Uwagi
1 - 8	1	<u>MINTOWT-CZYŻ</u> Jan płk.dr. Szef Wydziału techniczno-lekarskiego Dep. Zdrowia.	
9	30	<u>MANDELTORTE</u> Jan Jakób ppor.rez.lek. IV Szpital Okręgowy w Łodzi.	
10	31	<u>MARKUS</u> Henryk ppor.rez. IV Szpital Okr.Łódź.	
11	32	<u>SZUMOWSKA</u> Jadwiga siostra przełożona IV Szpital Okręgowy Łódź.	
12	33	<u>LANDFISH</u> Saul ppor.rez.lek.V Szpital Okręgowy	
13	37	<u>GOŁĘBIEWSKI</u> Adam ppor.rez.lek.VI Szpital Okr.	
14	39	<u>AMBROZIEWICZ</u> Kazimierz ppor.rez.mgr.farmacji. IX Szpital Okręgowy.	
15	41	<u>GOŁASZEWSKI</u> Jerzy por.rez.mgr.farmacji IX Szpital Okręgowy.	
16	42	<u>KALUŻYNSKI</u> Marian ppor.mgr.farmacji VI Szpital Okręgowy.	
17	43	<u>MOSENKIS</u> MOZES por.lek. IX Szpital Okręgowy.	
18	44	<u>KANAREK</u> Jerzy kpt.lek. X Szpital Okręgowy	
19	45	<u>SCHRAGER</u> Norbert ppor.rez.lek. X Szpital Okręgowy.	
20	47	<u>SZAJNA</u> Wawrzyniec ppor.rez.lek. X Szpital	
21	48	<u>MORDYNSKI</u> Kazimierz por.lek. 11 Szpital Ewakuacyjny.	
22	49	<u>GOLDFEIL</u> Józef por.rez.lek. 21 Szpital Ewakuacyjny.	
23	51	<u>BAIK</u> Józef por.lek. 61 Szpital Ewakuacyjny	
24	53	<u>KATZ</u> Paweł por.lek. 61 Szpital Ewakuacyjny	
25	55	<u>DABROWSKI</u> Józef mjr.lek. Komendant Szpitala Polowego Nr.62	
26	56	<u>MELZAK</u> Maurycy por.rez.lek. Szpital Ewakuacyjny Nr.91	
27	58	<u>MIERCZYNSKI</u> Eugeniusz kpt.rez.lek. Szpital Wojenny Nr.101	
28	60	<u>KWELLA</u> Józef Piotr ppor.rez.lek. Szpital Polowy Nr.103	
29	61	<u>GOLDINBERG</u> Jakób ppor.rez.lek. Szpital Wojenny Nr.110	
30	63	<u>KADYSIEWICZ</u> Henryk kpt.lek. Szpital Wojenny Nr.204	

Nr. rel.	Strona	Dane autora i relacji	Uwagi
31	65	<u>PERLMUTER</u> Jonas kpt.lek. Szpital Wojenny Nr. 209	
32	66	<u>SEKLER</u> Jakób ppor. rez. lek. Szpital Woj. Nr. 401	
33	68	<u>SMOLKA</u> Antoni ppor. lek. Szpital Wojenny Nr. 501	
34	69	<u>MACKOWSKI</u> Zygmunt ppor. lek. IX Szpital Okr.	
35	71	<u>LACZEWSKI</u> Stefan por. mgr. farmacji I Szpital Okręgowy	
36	73	<u>ROTTER</u> Mieczysław ppor. rez. lek. Szpital Wojenny Nr. 605	
37	74	<u>WEINLOS</u> Józef por. rez. lek. Szpital Woj. Nr. 605	
38	76	<u>IZBINSKI</u> Jan por. rez. Szpital Wojenny Nr. 608	
39	78	<u>SZCZUCINSKI</u> Wacław ppor. Szpital Polowy Nr. 903	
40	79	<u>NASIELSKI</u> Szaja Abram ppor. rez. lek. Szpital Polowy Nr. 961	
41	80	<u>TARNAWSKI</u> Stanisław plut. podch. Szpital Polowy Nr. 961	
42	82	<u>FLANTZ</u> Leon por. rez. lek. Szpital Polowy Nr. 962	
43	84	<u>GLEICHGEWICHT</u> Fryderyk ppor. rez. lek. Szpital Polowy Nr. 962	
44	87	<u>ZENNEGG</u> Jan kpz. rez. lek. Szpital Woj. Nr. 1003	
45	89	<u>PAPEC</u> Adam por. lek. Szpital Polowy Nr. 1010	
46	91	<u>PIOTROWSKI</u> Kornel ppor. mgr. farmacji. Kierownictwo Zaopatrzenia Sanitarnego.	
47	95	<u>GLÓDKOWSKI</u> Kazimierz Andrzej ppor. lek. Oddział płk. Pełczyńskiego.	
		<p>Rejestracja przeprowadzona dnia 13. 3. 1981 Tęcza zamiesz 93 Skrzynka WY.</p>	

Kardol jr.

Przed wojną - Szef Wydz. techniczno-lekarskiego Dept. Zdrowia M. S. Wojsk.
/szpitalnictwo i higiena/.

Podczas wojny - Stanowisko to samo oraz od 8. IX delegat Dept. Zdrowia
M. S. Wojsk. na teren D. O. K. Nr. 6 i Nr. 8.

Zakres prac przed wojną:

- 1/Szpitalnictwo i lecznictwo wojskowe,
- 2/sprawy inwalidzkie,
- 3/lecznictwo pozawojskowe
- 4/organizacja sł. zdrowia dla Zakł. Przemysłu Wojennego w zakresie świadczeń społecz. profilaktyki i lecznictwa.
- 5/sprawy rewizyjno-lekarskie.

Człowiek o znacznym zasobie wiedzy lekarskiej, odważny, bardzo energiczny, pracowity i szybko orientujący się.

W stosunku do kolegów wyrozumiały i uczynny zwłaszcza w stosunku do podwładnych w ciężkich chwilach życia.

Nigdy nie miał wolnego czasu pochłonięty całkowicie sprawami służbowymi i załatwianiem ogromnej ilości interesantów.

Do zasług jego należy odnieść: 1/

1/ niewątpliwe podniesienie szpitalnictwa i lecznictwa wojskowego które wykazywało stały postęp, świadczy o tem powstawanie nowych szpitali, rozbudowa istniejących i wyposażenie ich w nowoczesny sprzęt lekarski. Również odnosi się to i do t. zw. leczenia sanatoryjnego wyrażające się w zwiększeniu t. zw. szpitali sezonowych oraz w powstaniu nowych sanatorium dla gruźlicy w Zakopanem, Otwocku i Rabce.

2/ organizacja sł. zdrowia w Zakł. Przemysłu Wojennego na racjonalnych podstawach wyodrębnienia ich z Ubezp. Społecz. przez co powstały wykorzystane możliwości otoczenia pracowników Z. P. W. i ich rodzin lepszą opieką lekarską oraz zapoczątkowania szerokiej akcji stworzenia t. zw. obozów wypoczynkowych

oraz kolonij dla dzieci i stacyj opieki nad matką i dzieckiem; cała ta akcja dała bardzo dobre wyniki będąc jednym z najlepszych środków zwalczania w środowiskach fabrycznych Przemysłu Wojennego prądów wywrotowo-destrukcyjnych.

3/ Wprowadzono za jego inicjatywą t.zw.karty zdrowia oficerskie - posunięcie bardzo celowe zapobiegające nadmiernemu wykruszaniu się kadr zawodowych oficerskich.

4/ Podczas wojny wykazał energię o tyle, że w okresie od 8 - 10/IX przygotował w szybkim tempie 7000 łóżek na terenie Małop.wschdn. mając bardzo duże trudności w zaopatrzeniu i transporcie.

Na obsadę personalną podczas pokoju miał duży wpływ zwłaszcza w odniesieniu do obsady szpitali.

Natomiast na obsadę pers.mob. żadnego wpływu miał, również prace w zakresie przygotowania do wojny nie należały do jego obowiązków.

Do ujemnych cech jego charakteru należy zaliczyć wybuchowość, upór i bezwzględność w wydawaniu rozkazów, oraz pewność siebie w posunięciach nie licząc się z obowiązującymi przepisami o co często musiał staczać walkę z podwładnymi i cofać zbyt szeroko wydane zarządzenia.

Dwukrotnie prosił o zwolnienie go z zajmowanego stanowiska wobec niezgadzenia ^{się} z polityką Szefa Dep.San. z powodu:

- 1/ odsunięcia go od spraw mob.w jego dziale,
- 2/ braku wpływu na organizację oraz trudności w uzyskaniu kredytów.

Od początku mojej służby w wojsku i na wszystkich szczeblach tej służby miałem opinię wyróżniającą, którą zasłużyłem wyłącznie swą uczciwą, sumienną, rzetelną i ciężką pracą.

Ostatnio byłem szefem wydziału techniczno-lekarskiego /szpitalnictwa wojskowego i higieny/ w Departamencie Zdrowia M.S. Wojsk. Szefem Departamentu był gen. Rouppert Stanisław, zastępcą Szefa płk. Kawiński Jan.

Na tym stanowisku do dorobku mego muszę zaliczyć następujące:

1. Postawienie na bardzo wysokim poziomie lecznictwa wojskowego, które stało się wzorem dla lecznictwa państwowego, samorządowego i ubezpieczeń społecznych. W szczególności:
 - a/ Poziom leczącego personelu lekarskiego znacznie się podniósł pod względem przygotowania fachowo-lekarskiego.
 - b/ Wyposażenie szpitali w urządzenia pomocniczo-lekarskie doprowadzono do poziomu bardzo wysokiego. Prawie we wszystkich szpitalach odnowiono aparaty Rentgena, wyposażono w najnowsze przyrządy działu lecznictwa fizykalnego, pracownie bakteriologiczne i kliniczne. Sale operacyjne dostały nowoczesne oświetlenie, uzupełniono narzędzia chirurgiczne, wyposażono w nowoczesne stoły chirurgiczne. Oddziały wewnętrzne zostały wyposażone w nowoczesne przyrządy uzupełniające jak elektro-kardiografię, przyrządy do mierzenia ciśnienia krwi, aparaty do zakładania sztucznej odny i t.p.
2. Uporządkowano zagadnienie leczenia gruźlicy płuc i gruźlicy dziecięcej.
 - a/ Unowocześniono sanatorium w Zakopanem lecząc tam lekkie przypadki schorzeń płuc.
 - b/ Wybudowano sanatorium w Otwocku dla gruźlicy otwartej. Sanatorium to pod względem budowlanym a zwłaszcza wyposażenia i obsady lekarskiej stało się jednym z lepszych w Europie.
 - c/ Wybudowano sanatorium dla dzieci w Rabce.
3. Uporządkowano leczenie schorzeń przemiany materii, schorzeń układu krążenia i schorzeń przewodu pokarmowego. W tym celu wybudowano

szpital sezonowy w Busku, otwarto w budynkach dzierżawionych szpital sezonowy w Mohynie, rozbudowując jednocześnie szpitale sezonowe w Druskienikach, Ciechocinku i Inowrocławiu. Szpitale sezonowe dostały nowe wyposażenie łóżek i sprzętu mundurowego.

4. Pod względem ulepszenia stanu budowlanego szpitalnictwa wojskowego wykonano wysiłek wprost ogromny:

- a/ wybudowano nowy szpital w Łodzi wyposażając go całkowicie w nowy i nowoczesny sprzęt nie tylko lekarski ale kwaterunkowy i mundurowy.
- b/ wybudowano nowy szpital w Radomiu z takim samym wyposażeniem.
- c/ Przebudowano i unowocześniono szpital w Poznaniu przez wybudowanie nowego pawilonu i przebudowanie głównego.
- d/ Całkowicie odrestaurowano szpital w Brześciu.
- e/ Całkowicie odrestaurowano szpital w Wilnie.
- f/ Przystąpiono do radykalnej przebudowy, celem ich unowocześnienia, szpitali w Krakowie i Lwowie.
- g/ Na jesieni 1940 r. miał być otwarty nowy szpital na 1000 łóżek w Warszawie, ^u przy którego już stoją. Byłby to najlepszy szpital wojskowy w Europie.
- h/ Przygotowano szkicowy projekt budowy 2 szpitali okręgowego w Lublinie.
- i/ Dla 8 szpitali okręgowego w Toruniu został kupiony nowy pawilon. Uporządkowanie tego szpitala oraz 10 szpitali Okr. w Przemyślu projektowano ukończyć w latach 42-43.
- j/ wszystkie garnizonowe izby chorych zostały w tym okresie wyremontowane a sprzęt ich znacznie uzupełniono.
- k/ W okresie tym większość garnizonów zaopatrzone w lampy kwarcowe i Solux
- l/ W dużych garnizonach zostały zorganizowane nowoczesne przychodnie dentystyczne.

Rozbudowa szpitali szła pod kątem widzenia rozszerzenia ich przepuszczalności chirurgicznej potęgując znacznie ich wartość leczniczą

w czasie wojny.

5. Postawienie na tak wysokim poziomie szpitalnictwa i leczenia wojskowego stało się powodem że ludność cywilna ubiegała się o prawo leczenia w szpitalach wojskowych. Wykorzystując wolne łóżka w okresach zmniejszonych stanów wojska dla leczenia ludności cywilnej, udało się z jednej strony dać lekarzom wojskowym materiał kliniczny znacznie różnorodniejszy, a z drugiej strony stworzyć z pobieranych opłat fundusz dla zakupu koniecznego sprzętu sanitarnego na wypadek wojny. W ostatnich latach wpływy te przekroczyły milion złotych.

W czasie wojny obecnej na stanowisku delegata Szefa Departamentu przy D-cy Ok. 6 na swoje konto mogę zapisać uruchomienie w ciągu kilku dni /9.IX - 12/IX/ szpitali wojskowych w Tarnopolu, Zaleszczykach, Stanisławowie, Kolomyi, Buczaczu i Horodence - ogółem około 8 tysięcy łóżek. Jak się dowiedziałem w Paryżu byłem jedynym, który złożył meldunek do Nacz.Dow. o wykonaniu zadania. /Nacz.Szef Służby Zdrowia/.

Zameldowałem się w Paryżu dnia 29.XI.39 r. Od dnia przyjazdu do Paryża spotkałem się z całym szeregiem plotek które krążyły na moje konto, powstanie których wytłomaczyć mogę tylko złościami młodszych kolegów którym w czasie mojej służby czemśkolwiek nie dogodziłem.

Obecny Szef Służby Zdrowia na moje pytanie jakie zarzuty są mi stawiane oświadczył że "nie przygotowanie służby zdrowia na wypadek wojny". Zarzut ten upadł bo odpowiedzialnym za te czynności jest płk.dr.Kawiński Jan który sprawą mobilizacji zajmował się w Dept.Zdrowia jako referent, następnie jako szef wydziału, a ostatnio jako zastępca Szefa Dept. Ja natomiast, bezpośredniego udziału w zagadnieniach mob. nie brałem. Dla mnie ta dziedzina pracy była całkowitą tajemnicą. Zadania mobilizacyjne pośrednio wpływające z moich obowiązków służbowych, wykonałem możliwie jaknajlepiej.

Kwestionariusz Służby Zdrowia

BI.12p/3

okres przedwojenny

Dr. Jan Mintowt Czyż płk.

1. Zajmowałem stanowisko Szefa Wydziału Departamentu Zdrowia M.S.Wojsk. -
wiedz. techn. lek. /szpitalnictwo i higiena/.
- ✓ 2. a/ W roku 1930 - 31 rozkazem M.S.Wojsk. zostały skasowane Bat. Sanitarne
a utworzone Kadry Łapasowe Szpit. Okręg. Zarządzenie to spowodowało liczne
braki w wyszkoleniu oraz utrudniało przeprowadzenie mobilizacji jednost-
✓ tek Służby Zdrowia. Skasowanie w roku 1930 - 31 Okręgowych Składowic Sa-
nit. a utworzenie 2 Głównych Składowic w czasie ~~skazania~~ wojny w znacznym
stopniu przyczyniło się do trudności w zaopatrzeniu wojska w mat. san.
✓ W zapasie własnym, poza gazą i watą w dużych ilościach, Główne Składowic
Sanit. posiadały około 3 milionów opatrunków osobistych.
- b/ Zbyt szczupłe etaty lekarzy szpitalnych, ich znaczne przemęczenie,
przyczyniło się do tego, że lekarze ci nie przeszli należytego przeszkole-
nia praktycznego w czasie ćwiczeń polowych w zakresie prac które ich
czekały podczas wojny. Zbyt szczupłe etaty lek. szpitalnych prowadziło
do tego, że lekarze szpitalni zmuszeni, poza swą pracą kliniczną, do pro-
wadzenia dodatkowych prac, jak załatwienie ambulatorium, przyjmowanie
przychodzących chorych na oddziałach, odwiedzanie chorych w domu, byli zbyt
często odrywani od swej pracy bezpośredniej, co ujemnie wpływało na ich
pracę kliniczną i naukową, powodując jednocześnie niezadowolenie z warun-
ków pracy i narzekanie na niezrozumienie tych ciężkich warunków pracy przez
ich bezpośrednich przełożonych.
3. W czasie pokoju stanowiska fachowe były obsadzane przez fachowców po
przebyciu odpowiedniego przeszkolenia - specjalizacji. Braki były przy
obsadzie stanowisk lek. oddziałowych na które to stanowiska dość często
szli młodszy lekarze bez należytego przygotowania fachowego t.j. przed

odbyciem stage u szpitalnego. Ocena fachowości szła z dołu. Lekarzy szpitalnych oceniał Komendant szpitala i Szef Sanitarny, lekarzy oddziałowych Szef Sanitarny O.K.

4. Szkolenie młodego narybku odbywało się zasadniczo w Szkole Sanitarnej w zakresie b. obszernego programu szkolenia. Szkolenie oficerów starszych odbywało się w zasadzie na 2 kursach :

- 1/ Kurs Doskonalenia dla oficerów młodszych
- 2/ Kurs Doskonalenia dla oficerów sztabowych.

Wyniki przeszkolenia na tych kursach były sprawdzane na egzaminach oraz praktycznie na świadczeniach. Wyniki te były podawane do Dep. Zdrowia i dołączane do ewidencji. Ponadto odbywały się przeszkolenia w W.Szk.Woj. dla Szefów San.Dep. a w C.W.San. doskonalenie fachowe specjalistów w okresie 2 lat.

5. Dep.Zdrowia nie posiadał w swoim składzie referatu wychowania fizycznego i stosunek Dep.Zdrowia do Inst.Wych.Fizycznego był żaden. Dep.Zdrowia przydzielał do Instytutu na stanowiska etatowe lekarzy. Natomiast Szef Dep. Zdrowia gen. Rouppert personalnie jako Vice-przewodniczący Rady Wych. Fizycznego prawdopodobnie współpracował z tym instytutem .

6. 1/ Szpital Szkolny C.Wyszk.Sanit. 900 łózek
- 2/ 1 Szpital Okręgowy 1100 ł. w budowie nowy gmach dla mających powstać z połączenia tych dwóch Szpitali, Szpitalu Głównego na 1600 łózek.
- 3/ Szpital Wojskowy Radom 100 łózek w nowowbudowanym gmachu - duży ośrodek chirurgiczny na czas wojny.
- 4/ 2 Szpital Okręgowy w Chełmie z filią w Lublinie 500 łózek. W projekcie budowa nowego gmachu dla 2 Szpitala Okręg. w Lublinie.
- 5/ Szpital Wojskowy w Równem 200 łózek wyremontowany i dobrze wyposażony obsługiwał KOP i duży garnizon Równe.
- 6/ 3 Szpital Okręgowy Grodno 400 łózek. Remont całkowity tego szpitala miał być ukończony w roku 1940.
- 7/ Szpital Wojsk. Obszaru Warow. Wilno 500 łózek całkowicie wyremontowany.

- 8/ 4 Szpital Okręgowy Łódź 500 łózek w gmachu nowowynbudowanym.
- 9/ 5 Szpital Okręgowy Kraków 800 łózek - rozbudowa i remont został rozpoczęty w roku 1939.
- 10/ 6 Szpital Okręgowy Lwów 700 łózek - rozbudowa i remont został rozpoczęty w roku 1938 - 500 łózek.
- 11/ 7 Szpital Okręgowy Poznań rozbudowany i wyremontowany
- 12/ 8 Szpital Okręgowy Poznań z filią w Grudziądzu 600 łózek. Remont i rozbudowa w ~~pragmatycznym~~ projekcie.
- 13/ 9 Szpital Okręgowy Brześć/n.B. 500 łózek. Całkowicie rozbudowany i odremontowany - w projekcie budowa oddziału dla zagazowanych.
- 14/ 10 Szpital Okręgowy Przemyśl 500 łózek. Remont i rozbudowa w projekcie
- 15/ Sanatorium wojskowe dla piersiowo chorych w Zakopanem. 200 łózek. Bardzo ładne sanatorium, w dobrym stanie, w projekcie budowa krytej betonowej leżalni, związanej z głównym gmachem.
- 16/ Sanatorium wojskowe dla dzieci w Rabce. W nowym gmachu.
- 17/ Sanatorium dla chorych na gruźlicę w Otwocku 150 łózek w nowym gmachu
- 18/ Szpital sezonowy w Busku w nowym gmachu.
- 19/ Szpital sezonowy w Ciechocinku 300 łózek - dla oficerów.
- 19a/ Szpital sezonowy w Inowrocławiu 150 łózek - dla podoficerów.
- 20/ Szpital sezonowy w Druskienikach 200 łózek.
- 21/ Szpital sezonowy w Morszynie 150 łózek - dla chorób przewodów pokarmowych.
- 22/ Garnizonowe Izby Chorych w: 1/ Modlinie, Dęblinie, Budgoszczy, Lidzie, Baranowiczach, Słonimie, Katowicach, Stanisławowie, Siedlcach, Białymstoku, Suwałkach, Stryju i Włodzimierzu Woł. /dane te podaję z pamięci/.
23. Główna Składnica Sanitarna Nr. 1 w Warszawie i
24. Główna Składnica Sanitarna Nr. 2 w Przemyśle.

Szpitala Okręgowe były przeznaczone do leczenia chorych swego Okręgu i posiadały oddziały wszystkich specjalności. Specjaliści wyznaczeni byli po odbyciu dwuletnich specjalizacji w Centrum Wyszczolenia Sanitarnego lub Klinikach. Poziom specjalistów pod względem naukowym był bardzo wysoki, poziom np. Szpitala Wojsk. w Wilnie i Radomiu nie

różnił się wcale od poziomu szpitali Okręgowych. Garnizonowe Izby Chorych przeznaczone były do leczenia lekko chorych. Przeznaczenie sanatorjów nie wymaga ~~dyktanda~~ omówień, poziom ich był bardzo wysoki - obsadzone one były bardzo dobrymi specjalistami. Szpitale sezonowe dawały możliwość przeprowadzić leczenie wszelkich schorzeń z dziedziną przemiany materii, chorób układu krążenia, narządów trawienia i wreszcie narzędzi ruchu. Szpitale sezonowe okazywały niezmiernie dodatni wpływ na zdrowotność kadry oficerów i podoficerów.

7. Sprzęt i pomoce lekarskie w Szpitalach były bardzo obfite i dobre. Ilość i jakość narzędzi chirurgicznych które można było dostać na rynku krajowym /unikano kupowania pochodzenia zagranicznego/ był obfity i dobry uzupełniano go bez ograniczeń. Aparatura Rentgenologiczna została prawie we wszystkich szpitalach odnowioną i zaopatrzoną w najbardziej nowoczesne aparaty diagnostyczne i lecznicze. Wprowadzono do Szpitali nowoczesną aparaturę rozpoznawczą, elektro-kardiografy były we wszystkich Szpitalach Okręgowych. Sprzęt i aparatura fizjoterapii była dobrą, nowoczesną i w dostatecznej ilości. To samo można powiedzieć o pracowniach bakterjologicznych i aptekach. Zaopatrzenie szpitali wojskowych w narzędzia i przybory lekarskie było przykładem nie tylko dla szpitali cywilnych lecz nawet dla klinik.

Sprzęt kwaterunkowy może być nieco skromniejszy od sprzętu lekarskiego, lecz był w stanie dobrym i dostatecznym.

Podnosząc stale jakość i ilość wyposażenia w sprzęt lekarski Szpitali Dep. Zdrowia dbał i stale dążył, by przedmioty te można było wyprodukować w Kraju, - Dbał o podniesienie produkcji krajowej. W tym celu Departament współpracował z firmami odnośnego przemysłu.

1/ "Motor" dążąc do produkcji krajowej morfiny i jej pochodnych oraz kwasu salicylowego i jego pochodnych wyłącznie z surowca krajowego.

2. "Klawe" - wyrób surowca, szczepionek oraz całego szeregu przetworów chemicznych.
3. "Szpatalski" - wyrób aparatów rentgena.
4. "Br. Borkowscy" - wyrób aparatury elektrotechnicznej.
5. "Mank" - wyrób narzędzi chirurgicznych.
6. "Raabe" w Łodzi - produkcja autoklawów.

Płk. Dr. Sokołowski Tadeusz przy udziale prof. Wolfke opracował nowe zasady urządzenia autoklawów, raczej nową zasadę napełniania aparatów parą bieżącą i usuwanie całkowite powietrza. Opracowanie to wstrzymało wprowadzenie zakup autoklawów lecz w konsekwencji swej mogło dać wyniki bardzo pozytywne, bo mogło wyeliminować całkowicie z Kraju firmy niemieckie. /Lauter Schlegel i inne/, które w naszym Kraju miały monopol na dostarczanie aparatury sterylizacyjnej.

9-10 Jako wchodzące w zakres czynności wydziału mob. były mi całkowicie nieznane. Chciał bym tylko podkreślić jeden moment dotyczący p.8. Absurd zachowania tajemnicy stosowany w pracach mob. był tak daleki że ja odpowiedzialny za należyte postawienie lecznictwa nie byłem powoływany do opracowania tabel należności w pracach tych jako fachowiec mógł bym być bardzo pożytecznym.

/-/ Dr. Mintowt-Czyż płk.

Dr. Jan Mintowt-Czyż płk.

1. Plan rozmieszczenia stałych szpitali wojennych był uzgodniony przez Sztab Główny z Dep. Zdrowia Wydz. I.
2. Rozmieszczenie było uzależnione ^{od} możliwości lokalnych a więc wady rozmieszczenia wpływały z tego faktu.
3. Organizacja Służby Zdrowia na czas wojny była przepracowana w Dep. Zdrowia Wydz. I uzgodniona i zatwierdzona przez Sztab Główny. Natomiast obsada personalna była wykonana przez Biuro Pers. bez uzgodnienia z Dep. Zdr.
4. Łączność podczas wojny była bardzo ciężka - np. Dep. Zdrowia w 1 i 2 dzień wojny po przesiesieniu do nowego lokalu nie miał wcale połączeń. Służba Zdrowia swej łączności nie posiadała i była całkowicie oparta na możliwościach łączności wielkich jednostek.
5. W okresie jeszcze przed wojną Szpitale Okręgowe będące w pasie koncentracji zawczasu dostały rozkaz ewakuacji chorych do Szpitali w głąb Kraju a te ostatnie możliwie opróżnić, wypisując ze szpitali rekonwalescentów na urlopy - rozkaz ten był wykonany.
6. Wnioski D-ców Korpusów na rozmieszczenie Szpitali wojennych przesłano do Dep. Zdrowia Wydz. I, po przepracowaniu w Dep. Zdrowia Wydz. I zostały złożone do Sztabu Głównego, który po skorygowaniu umieścił w tabelach mob.
7. W drugim dniu wojny Szef Dep. Zdrowia Gen. Rouppert meldował się u pana Ministra gen. Kapsrzyckiego a po powrocie na odprawie powtórzył zlecenie Ministra. "Wobec bombardowania miast i większych ośrodków przez nplą należy myśleć o rozlokowaniu Szpitali we wsiach a zwłaszcza Małopolski Wschodniej np. Kutry, Żabie, Kosów i t.p. Zalecenia te zaskoczyły mnie i wydały mi się niepoważne. To jedyne zlecenie które było wydane dla Służby Zdrowia przez Ministra. Dalsze rozkazy otrzymywałem od Szefa Dep. Zdrowia. Na tej odprawie podniosłem konieczność przyspieszenia mobilizacji Szpitali Wojennych Stałych i dostałem rozkaz do wykonania.

Wykonałem to w ten sposób, że tegoż dnia wszystkim Szefom Sanitarnym O.K. telefonicznie wydałem odnośne polecenie. Rozwój wypadków szedł tak szybko że już trzeciego dnia Szef Sanitarny O.K. 6 dostał zlecenie xx zwiększenia ilości łóżek w swoich szpitalach stałych oraz uplasowania na swoim terenie możliwie większej ilości łóżek, dla szpitali ewakuowanych wg planu mob. z tem że szpitale te przyjdą prawdopodobnie bez sprz. kwaterunkowego. Zlecenie to wysłałem telefonicznie bezpośrednio osobiście Szefowi Sanitarnemu. Dnia 2, 3 i 4 byłem w terenie celem przekonania się na miejscu jak postępuje przyspieszenie mobilizacji Szpitali, byłem w Warszawie, Modlinie, Łukowie i Siedlcach - / w tych dwu ostatnich miejscowościach z gen. Rouppertem/. W Warszawie celem usprawnienia i przyspieszenia mob. Szpitali gen. Rouppert przeprowadził corazną zmianę Kom. Szpitali wojennych. W Warszawie były 3 szpitale :
1/ W szpitalu Ujazdowskim Kom. płk. Pawłowski, 2/ Gimn. Batorego - ppłk. Rósnowski i 3/ w Domach Akademickich - płk. Brzosko. Wobec tego że

plk. Pwłowski wykazał znaczną energię w mobilizacji jednostek wystawianych przez szpital Szkolny, a Szpital w gmachu Akademickim /Nr.101/ można było rozwinąć jako Szpital Chirurgiczny na 2000 łóżek na Kom. tego Szpitala ~~ponad~~ plk. Pawłowski na jego miejsce ppłk. Rosnowski a na miejsce ppłk. Rosnowskiego ~~ponad~~ plk. plk. Przosko.

Dnia 8 zostałem wyznaczony jako Delegat Szefa Dep. Zdrowia na DOK 6 i 10 z poleceniem zorganizowania Szpitali Wojskowych na terenie Małopolski Wschodniej. U D-cy Korpusu /gen. Mangner/ zameldowałem się dnia 8 godz. 22, po uzgodnieniu z nim planu, przystąpiłem do pracy i już dnia 9 wieczorem mogłem zameldować Nacz. Szefowi Służby Zdrowia gotowość szpitali w Iarnopolu, Brzeżanach, Buczaczu, Stanisławowie, Kołomyji, Horodence i Zaleszczykach ogółem około 8 tys. łóżek. Tak szybkie załatwienie rozkazu udało się wykonać dzięki niesłychanej wprost ofiarności i dobrej woli całej miejscowej ludności /polacy, żydzi, ukraińcy/, uczynności władz miejscowych oraz temu, że we Lwowie ~~zastąpiłem~~ zastałem dużą ilość lekarzy wpływających z frontu, a których mogłem wykorzystać do obsady tych szpitali. Objechałem wszystkie te miejscowości i już 12 i 13 mogłem zameldować Szefowi Dep. Zdrowia i D-cy O.K. o wykonaniu rozkazu z tym, że szpitale te mogą już zacząć przyjmować rannych. W okresie 14 - 16 jeszcze raz byłem w tych szpitalach.

8. Warunki wykonania były bardzo ciężkie, brak czasu, duże odległości, zle drogi, brak połączeń telefonicznych. Wykonać to zadanie mogłem tylko w ten sposób, że wypoczywałem w samochodzie, prowadząc go na zmianę z szoferem. Ponadto dla Szpitali tych trzeba było znaleźć środków opatrunkowych, które były poddostatkim w Przemyślu, w tym celu dn. 12 po porozumieniu się z D-cą Korpusu wysłałem kilka samochodów ciężarowych i sanitarnych do Przemyśla wywożąc stamtąd w ten sposób znaczne zapasy. Stworzyłem składnicę sanitarną w m. Otyni, pozostawiając dość duże zapasy środków opatrunkowych we Lwowie.
9. Plan ewakuacji był opracowany przez Sztab Główny w porozumieniu z Dep. Zdrowia Wydz.I na kilka lat przed wojną, w okresie kiedy Dep.Zdrowia posiadał swego oficera łącznikowego w Oddz.IV Sztabu. Po zlikwidowaniu łącznika Dep.Zdrowia nie posiadał wglądu na zmianę tego planu.

/-/ Dr. Jan Mintowt-Czyż plk.

Kwestionariusz dla Służby Zdrowia w sprawie Zaopatrzenia Sanitarnego. BI.12e/5

Ja jako prowadzący dział pracy związanej wyłącznie z życiem bieżącym na temat zaopatrzenia Sanitarnego mogę dać tylko uwagi ogólne, gdyż od prac mob stałem bardzo daleko.

1. Wobec tego że M.S.Wojsk. nie przydzielało odpowiednich kredytów na zakup mat.san.mob. /kredyty te udało się dopiero uzyskać w kilku ostatnich latach/. Kredyty te trzeba było stworzyć samym. W tym celu użyto częściowo kredytów wegetacyjnych wprowadzając oszczędności w wydatkach codziennych a z drugiej strony zastosowaliśmy szerokie przyjmowanie do szpitali wojskowych osób cywilnych, opłaty za leczenie tych osób szły na t.zw. wznowienie kredytów Dep.Zdrowia i były kierowane prawie że wyłącznie na zakup sprzętu san.mob. W ostatnich latach wznowienia kredytów dawały około miliona złotych rocznie.

2. By zwiększyć zapasy mat.sanit. w Kraju Dep.Zdrowia przeprowadził zasadę obowiązku posiadania zapasu poszczególnych przedmiotów wypos.san. przez apteki prywatne jak zap.mob. Zapasy te również winne był posiadać apteki i składnice Z.U.Społecznych.

Jednostką zaopatrzenia san. były: Główna Składn.Sanit. Er.1 w Warszawie i Główna Składnica Sanit. Nr.2 w Przemyślu. Na czas pokoju ilość tych składnic może była wystarczająca lecz na czas wojny niewątpliwie nie. Rozmieszczenie tych składnic wydaje się celowym. Scentralizowanie składnic nastąpiło w roku 1930-31 rozkazem M.S.Wojsk. Szczegóły nie są mi znane. Sposób zaopatrzenia Sanitarnego w czasie pokoju był dobry, bo był oszczędny a z drugiej strony elastyczny to znaczy że w razie potrzeby lekarz oddziału czy też kom.Szpitala mógł złożyć dodatkowe zapotrzebowanie. Zapotrzebowania takie były zawsze realizowane. Jeżeli lekarz oddziałowy czy też szpital odczuwały jakiegokolwiek braki to tylko przez

swą niedołążność. Zaopatrzenie w mat.san. zwłaszcza szpitali nie mogło być całkowicie ustabilizowane, bo zużycie często zmieniało pracę szpitali a w konsekwencji podnosząc wydatki jednego materiału a oszczędzając drugi, regulowanie tego leżało w rękach Komendanta Szpitalnego.

Zaopatrzenie Szpitali Wojsk. w stały sprzęt sanit. stało na bardzo wysokim poziomie. Chodzi mi tu o wyposażenie w aparaty rentgenologiczne, narzędzia chirurgiczne, urządzenia pracowni klinicznych i bakteriologicznych, przybory kliniczne służące do diagnostyki, przybory i urządzenia służące do leczenia fizykalnego. Tak bogate wyposażenie Szpitali Okr. w ten sprzęt czynione było pod dwoma kątami widzenia: 1/ podnieść jakoś leczenie w czasie pokoju oraz 2/ Stworzyć ośrodki chirurgiczno-lecznicze na czas wojny. Zaopatrzenie oddziałów i Garnizonowych Izb Chorych w stały sprzęt sanitarny również był znacznie wyższy od etatów, prawie wszystkie oddziały posiadały lampy kwarcowe Sollux.

Do p.6. Na pytanie to mogę odpowiedzieć tylko na podstawie doświadczeń wojennych i tylko w odniesieniu do stałych szpitali wojennych. Zaopatrzenie szpitali w sprzęt wg planu mob. musiało nastąpić z zakupów względnie rekw. i to było całkowitą fikcją - Szpitale te nie posiadały tak niezbędnych przedmiotów jak autoklawów i "rentgenów. Sprzęt kwaterunkowy nie istniał wcale.

Z powodu braku rzeczowych danych na pozostałe pytania odpowiedzi udzielić nie mogę.

/-/ Dr. Jan Mintowt-Czyż płk.

BT 12 p/6

Komisje Rewizyjne.

W myśl przepisów rewizyjnych san.6, rewizja lekarska oficera mogła nastąpić jedynie na zarządzenia Ministra na podstawie świadectwa wojskowo-lekarskiego.

Kiedy zarządzono masowe zwalnianie oficerów powstała konieczność zabezpieczenia tym oficerom nabytych praw emerytalnych. W tym celu zdecydowano, że wszyscy ci oficerowie mają przejść przez komisję rewizyjną. Celem zaś zadośćuczynienia wymaganiom przepisów rewizyjnych san.6, powstała komisja ppłk. Bakuna która nie była właściwą komisją rewizyjną, tylko komisją lek., świadectwa której służyły za podstawę dla powzięcia decyzji Ministra zarządzenia rewizji lekarskiej. Sama rewizja lekarska była przeprowadzana przez komisję lek. przy D.O.K.. Takich komisji lek. było jeżeli nie mylę się 4 czy 5: w Warszawie, Poznaniu, Krakowie, dalszych okręgów nie pamiętam. Po przeprowadzeniu rewizji lekarskiej tej dużej ilości oficerów została pozostawiona jedna komisja rewizyjna dla oficerów przy Min. Spraw Wojskowych i urzędowała ona w M.S. Wojsk.

Komisja Badania przeżyła zdaje mi się okres lat 2-3 i przestała istnieć po przeniesieniu płk. Bakuna w stan spoczynku. Zwolnienie tej dużej ilości oficerów drogą przez kom. rewizyjną nastąpić mogło tylko z tego powodu, że orzekanie przydatności do służby wojskowej następowało na podstawie przepisów san.5, które skonstruowane były właściwie dla komisji poborowych. Nic dziwnego, że badany oficer po przebytych trudach wojennych okazywał się "niezdolnym do służby wojskowej".

Po objęciu stanowiska Szefa Wydziału przepracowałem przepisy san.5 dla szeregowych w ten sposób, że lekarz orzekający stał się odpowiedzialnym nie za stwierdzenie tego lub innego cierpienia a za należyte zakwalifikowanie jednostki do służby w danym rodzaju służby wojskowej; w dwa lata później zostały wydane specjalne przepisy dla oficerów oparte na tej samej zasadzie.

Rozumowania moje, ujmując lapidarnie, były następujące: od porucznika d-cy plutonu musimy wymagać zdrowych nóg, natomiast od d-cy dywizji dużej sprawności umysłowo-psychicznej.

Przywrócenie zdrowia.

Kredyty na leczenie pozawojkowe objęte były budżetem Dep. Zdrowia M.S. Wojsk. w dziale leczenia ludzi w wysokości około trzysta tysięcy złotych rocznie. Z kredytów tych pokrywano:

- 1/ leczenie oficerów za granicą kraju,
- 2/ leczenie uzdrowiskowe i zdrojowe w kraju gdzie nie było szpitali sezonowych - obejmowało oficerów, podoficerów i ich rodzin,
- 3/ leczenie oficerów, podoficerów i rodzin w szpitalach cywilnych w wypadkach gdy choroba wystąpiła nagle a przewiezienie chorego do szpitala wojskowego było niewskazane.
- 4/ Pokrywanie kosztów leczenia uzębienia w wypadkach gdy to leczenie nie mogło być wykonane w przychodniach dentystrycznych wojskowych,
- 5/ leczenie rodzin wojskowych zawodowych, chorych na choroby umysłowe,
- 6/ leczenie u wybitnych specjalistów względnie pokrycie kosztów konsylium.

Pokrycie kosztów leczenia pod 3, 4, 5 i 6 następowało na skutek podania zainteresowanych, popartego rachunkami i opinią właściwego szefa sanitarnego. Pokrycie kosztów od 2 następowało na skutek świadectwa wojskowo-lekarskiego w formie ryczałtu w granicach przeważnie 200-250 złotych, w wyjątkowych wypadkach do 500 zł.

Pokrycie kosztów leczenia zagranicą następowało na skutek świadectwa wojskowo-lekarskiego potwierdzonego przez Szefa Sanitarnego właściwego szefostwa O.K. w formie ryczałtu. Wysokość ryczałtu uzależnioną była od czasu leczenia i miejsca leczenia nie przekraczała jednak 3000 zł.

Pokrycie wszystkich wydatków następowało po referacie Szefa Departamentu Zdrowia u II Wiceministra i za jego zgodą i parafą.

Zdarzały się wypadki dotyczące leczenia oficerów wyższych, że decyzja II Wiceministra następowała bezpośrednio i bez referowania sprawy przez Szefa Dept. Zdrowia. Jednakże stwierdzam, że zawsze było dołączane świadectwo wojskowo-lekarskie. Wypadki takie zdarzały się kilkanaście razy na rok. Wypadków odmowy udzielenia zwrotów lub ryczałtu, zasadniczo nie było.

Karty zdrowia oficerów zostały wprowadzone w roku 1938. Celem tych kart było roztoczenie opieki lekarskiej nad kadrami zawodową w celach profilaktycznych - rozpoczęcia leczenia możliwie jaknajwcześniej; konieczność tego wynikła z tego powodu, że oficerowie ukrywali swoje cierpienia, a udawali się do szpitali w okresach choroby nie dającej się już operować. Przez wprowadzenie kart badania oficerów uzyskaliśmy to, że konserwacja zdrowia oficerów weszła na tory zorganizowane i w swej konsekwencji mogło znacznie obniżyć wykruszenie się stanów kadry.

(-1) S- Cuyi frank

Załącznik do zeszytu ewidencyjnego

1. Dr. Mintowt-Czyż Jan, Służba Zdrowia , przed i w czasie wojny Szef Wydziału Szpitalnictwa i higieny / techniczno-lekarskiego/ Dep. Zdrowia M. S. Wojsk.
2. Prowadząc dział pracy związany wyłącznie z życiem bieżącym wojska, bezpośredniego udziału w przygotowaniu do wojny nie brałem.
3. Przydział mój wojenny pozostał ten sam. W pierwszym i drugim dniu wojny urządowanie moje sprowadzone zostało prawie że do zera, a to dlatego, że przeniesienie agend M. S. Wojsk. do innych budynków odbyło się bez należytego przygotowania i orientacji - o przenosinach i miejscu nowego urządowania dowiedziałem się dopiero w ^{ostatnim} dniu wojny, telefony w biurze zostały uruchomione dopiero na końcu 2 lub też na początku 3 dnia, znaleźć połączenie z moim biurem było bardzo utrudnione, uzyskanie zaś połączenia z terenem można było otrzymać tylko w Centrali M. S. Wojsk.

Zorientowawszy się o konieczności przyspieszenia przeprowadzenia mobilizacji szpitali wojennych w Kraju, mobilizacja których według planu mob. miała być ukończona dopiero w 16 - 30 dniu mob., zameldowałem Szefowi Dep. o konieczności wydania odpowiedniego rozkazu. Szef Dep. Zdrowia polecił mi rozkaz taki wydać i udać się w teren, by zorientować się o możliwości wykonania takiego przyspieszenia. Dnia 3 i 4 byłem w terenie /w D.O.K. 1 i 9/. Z terenu wróciłem dnia 4 godz. 14-16. O godz. 22-23 byłem wezwany telefonicznie do biura gdzie otrzymałem rozkaz zniszczenia tajnych dokumentów i wyjazdu samochodem do Lublina z tem że most w Warszawie mam przekroczyć przed świtem /rozkaz otrzymałem od gen. Roupperta i płk. Kawińskiego/. Wyjechałem z Warszawy dnia 5.IX. o godz. 7-ej. W Lublinie otrzymałem rozkaz udania się do Izbicy - Tarnogóra.

Urządowania właściwie w Tarnogórze nie było z braku połączeń telefon

nieznych i jakichkolwiek bądź rozkazów z góry.

Dnia 8.IX. godz. 16 zostałem mianowany Delegatem Szefa Dep. Zdrowia na D.O.K. 10 i 6.

Zlecenie otrzymałem ogólne: przygotować możliwie większą ilość szpitali i łóżek szpitalnych na terenie D.O.K. 6, utrzymywać ścisły kontakt z D-cą O.K. 6,, Szefem Dep. Zdrowia i Naczelnym Szefem Służby Zdrowia. O godz. 21 lub 22 tegoż dnia zameldowałem się u D-cy Korpusu gen. Langnera z którym uzgodniłem prace i wszelkie możliwości.

W okresie od 9.IX. - 16.IX. udało mi się przy wydajnej i ofiarnej pomocy ludności i władz cywilnych zorganizować szpitale w Buczaczu, Tarnopolu, Zaleszczykach, Horodence i Kołomyji; w Stanisławowie dało się szpital wojenny znacznie rozszerzyć. Ogólna ilość łóżek wynosiła około 6 - 7 tysięcy, to znaczy że udało się zebrać łóżka, materace, koce, poduszki i prześcieradła i rozstawić je w odpowiednich pomieszczeniach. Również obsadzono personelem lek. jednostki spływające do Lwowa.

W tym okresie mojej pracy 3 razy byłem ze sprawozdaniem u D-cy Korpusu i 2 razy u Szefa Dep. Zdrowia /Dubno/ oraz złożyłem meldunek o gotowości szpitali Nacz. Szefowi Służby Zdrowia. W okresie tym w czasie drogiego mego pobytu u D-cy O.K. 6 /daty nie mogę przypomnieć/ uzgodniłem z nim konieczność ewakuacji Składnicy Sanitarnej Nr.2 z Przemyśla do miejscowości między Stanisławowem a Kołomyją. Samochodem ciężarowym i sanitarką wywieziony został materiał opatrunkowy częściowo do wyżej wspomnianej miejscowości /nazwy nie mogę przypomnieć/ częściowo do Lwowa.

Dnia 17.IX. w pół godziny po moim powrocie ze Stanisławowa do miejsca postoju Szefa Dep. Zdrowia w okolicy Kołomyji Pieczenyżyn dostałem rozkaz udania się z rozk. z Dep. Zdrowia do Sniatynia gdzie o godz. 5 dnia 18 na rozkaz Szefa Dep. Zdrowia gen. Roupperta przekroczyłem granicę Kraju.

Uwagi: Jak zaznaczyłem w p. 2 stałem bardzo daleko od prac przygotowawczych do wojny, prace te były dla mnie absolutną tajemnicą. Jeszcze nasuwają mi się uwagi natury ogólnej naszego niewystarczającego przygotowania do wojny w zakresie Służby Zdrowia.

a/ Była zbyt słabo skoordynowana współpraca M.S.Wojsk. z Ministerstwem Opieki Społecznej. Kraj nasz nie posiadał dostatecznej ilości szpitali Państwowych, samorządowych lub ubezpieczeniowych na których można by było oprzeć pracę szpitali wojennych. Naprzykład szpitale zorganizowane przezemnie na terenie DOK 6 nie posiadały urządzonych sal operacyjnych, aparatów Rentgena, pracowni bakterjologicznych. Wysiłek Państwa, samorządu a zwłaszcza Ubezpieczeń Społecznych mógł i powinien był sprawę tę rozwiązać.

b/ Koncepcja ukończenia mob. szpitali dopiero w 16 - 30 dniu była bezwzględnie fałszywą.

c/ Nasze zaopatrzenie sanitarne było może dostateczne dla jednostek do etapu włącznie, zaopatrzenie natomiast szpitali wojennych już było niewystarczające - brak było np. autoklawów, aparatów rentgenologicznych itp.

d/ Koncepcja zcentralizowania zaopatrzenia sanitarnego w 2 Składnicach zawiodła całkowicie. Ogromne zapasy materiału opatrunkowego nie można było ani wykorzystać w Kraju ani też dostarczyć jednostkom walczącym z powodu niedomogów transportu kolejowego, natomiast transport samochodowy jako nie przewidziany nie dało się doraźnie należycie zaimprovizować.

punkt 5. Otrzymałem następujące dotacje:

1. w Izbicy dodatek ewakuacyjny 500 zł. płatnik M.S.Wojsk.

2. w Tarnopolu 3 miesięczną gaźę 3450 zł. płatnik M.S.Wojsk.

3950 zł.

3. w Rumunii w Radauti jako depozyt od Szefa Dep. Zdrowia po przekroczeniu granicy 7000 zł.

Depozyt ten w Rumunii w Tulcea zdałem do Głównej Kasy M.S.Wojsk. Suma otrzymana przezemnie nie była jak podaję okrągła, lecz z końcówką ale dokładnie nie mogę przypomnieć. W Bukareszcie dostałem na wyjazd od Attache Wojskowego 5.300 lei.

/-/ Dr. Mintowt Czyż p.k.

Paryż, dnia 29.XI.1939 r.

Pułkownik Dr. Czyż Jan.

BIZe/7

Wobec likwidowania się przez działania wojenne szpitali na zachodzie Kraju na skutek utraty terenów nastąpiła konieczność gwałtownego przyspieszenia tempa mobilizacji szpitali wojennych, a wobec ewakuacji zachodnich połaci Kraju nastąpiła konieczność stworzenia nowych szpitali na wschodzie względnie poszeżenie istniejących.

W dniu 2.IX. Minister Spraw Wojskowych wydał rozkaz rozmieszczenia szpitali po wsiach - był to jednak rozkaz ze względów technicznych i praktycznych nie wykonalny.

W dniu 2.IX. został wydany rozkaz telef. do Szefów sanit. przyspieszenia mobilizacji szpitali woj. i jednostek nie zmobilizowanych /składnice san./. Ponadto został wydany rozkaz przepracowania ewentualnego znacznego zwiększenia ilości łóżek na terenie O.K. wschodnich. Tego samego dnia pojechaliśmy w teren by przyspieszyć mob. szpitali przy czym w Warszawie miały być mobilizowane 3 szpitale wojenne. 101 w domach akad. - Komendant pułk. Brzosko drugi w gimnazjum Batorego ppłk. Dr. Rosnowski i w szpitalach Ujazd. Dr. Pawłowski. Ponieważ płk. Dr. Pawłowski przeprowadził ^{dobrze} mobilizacje jednostek w szpitalu Ujazd. wyszedł rozkaz zmiany Komendantów Szpitali od Szefa Depart.San. w ten sposób, że płk.Dr. Pawłowski objął Komendę Szpitala 101, płk. Dr. Brzosko Szpitala w gimnazjum Batorego a ppłk.Dr. Rosnowski objął Szpital Ujazdowski. Czy Szpitale były organizowane i czy praca organizacyjna się zaczęła nie wiem. Czy i kiedy otrzymał płk. Pawłowski rozkaz ewakuacji nie wiem, mógł ten rozkaz otrzymać tylko od Nacz.Szefa Służby Zdrowia w polu. Czy inne szpitale wojenne warszawskie otrzymały rozkaz ewakuacji nie wiem. To może wyjaśnić tylko ppłk.Dr. Maszadro. W tym miejscu muszę zaznaczyć, że ¹ Szpital Okręgowy miał pozostać w Warszawie razem z Instytutem Chirurgii urazowej i te szpitale miały nie podlegać ewakuacji. Czy później otrzymały rozkaz ewakuacji nie wiem. W każdym razie jest mi

wiadomem że szpital woj. 101 miał wyjechać do Zaleszczyk według planu ewakuacyjnego. Wiem, że szpital wojenny w Modlinie otrzymał rozkaz ewakuacji już w dniu 5 lub 6 września. Co na to miejsce miało funkcjonować nie wiem, może to wyjaśnić Naczelnny Szef Służby Zdrowia. W Modlinie byłem w 2-gim dniu mob. i odniosłem jak najgorsze wrażenie z organizacji szpitala znalazłem chaos - podczas nalotu cały personel chodził z przygotowanymi maskami przeciwgaz., na stacji rozdzielczej szpitala, brak było oficera^{sztabowy}, Komendanta szpitala musiałem długo ~~xxxxxx~~ szukać. Dałem szereg zleceń mających na celu przyspieszenie otrzymania mat.kwat. Te mat.kwat. miały być mobilizowane z Mińska i innych miejscowości. Ranni wtedy już napływali. We Lwowie szpital funkcjonował bez zarzutu, pracowali dzień i noc, lekarze i Komendant byli na miejscu. Natomiast w D.O.K. Lwów zastałem tiumy lekarzy - było to dnia 8 lub 9.IX. Z tych mas ludzi sformowałem obsadę szpitali na Wschodzie. Ci lekarze napływali samowolnie w pojedynkę - z czyjego rozkazu nie wiem. Stan ich psychiczny pozostawiał dużo do życzenia. Tutaj też spotkałem płk. Dr. Pawłowskiego, któremu poleciłem udać się do Zaleszczyk.

Dlaczego sala operacyjna automobilowa znalazła się w szpitalu 101 w Zaleszczykach a nie w formacji frontowej nie wiem.

W szpitalu 101 byłem 11 lub 12.IX. w Zaleszczykach - organizacja szpitala szwankowała ; spodziewałem się że w domach wypoczynkowych w Zaleszczykach szybko będzie uruchomiony, tymczasem wszystko było in statu nascendi. Zaleszczyki zastałem przepełnione rodzinami oficerskimi a nawet dużą ilością oficerów. Komendant Garnizonu Kapeta był bezsilny - zameldowałem o tem gen. Litwinowiczowi, prosząc o wysłanie posterunku żandarmerii. Płk. zaś Pawłowskiemu poleciłem zająć się rodzinami, które były bez pieniędzy i bez środków żywnościowych. Poleciłem również uruchomić szpital w ciągu

2 dni, pociągając do pracy rodziny wojskowe.

Po dwu dniach, podczas inspekcji, zastałem szpital gotowy do pracy. Stan psychiczny płk. Pawłowski był ciężki a spowodowane to było zagubieniem syna w przejeździe z Izbicy do Zaleszczyk.

Płk. Dr. Sokołowski został mianowany w 2-gim dniu wojny Doradcą Technicznym w zakresie chirurgii przy Nacz. D-twie. Przez kogo był mianowany nie wiem. Czy i kiedy i gdzie meldował się w Nacz.D-twie nie wiem. Również nie wiem w jakim charakterze był w poszczególnych Szpitalach na trasie Chełm i Zaleszczyki. Wiem że w Zaleszczykach był już 15.IX. i stamtąd już nie wyjeżdżał nigdzie i tam przekroczył granicę.

Dlaczego w ostatnich tygodniach przed wojną nie zmagazynowano mat.san. przy Szpitalach Okręgowych i przy Garn. Izbach Chorych mogę odpowiedzieć, że większa część mat.san. została stworzona bez specjalnych dotacji czy to II Wiceministra czy też Szefa Sztabu. Był on zakupiony we własnym zakresie przez Dep.Zdrowia z oszczędności wydatków codziennych i przez stworzenie wpływów lecząc ludność cywilną w szpitalach wojskowych. Polityka w zaopatrzeniu szła od dołu to znaczy zaopatrywano najpierw pułki i t.d. Natomiast szpitale wojenne według planu mob. miały powstać w przeciągu 1 miesiąca "mob" drogą zakupów i rekwizycji, a więc nawet zaopatrzenie tych szpitali w istniejący mat.san. mob mógł nastąpić jedynie za zgodą Szefa Sztabu, jako zmiana planu mob. Czy ktoś o tem myślał nie wiem. Należało to do zakresu pracy wydziału I Dep.Zdrowia. Czy Szef Depart. Zdrowia tem interesował się nie wiem.

Duży szpital w Tarnopolu był zorganizowany na rozkaz Dep.Zdrowia przy pomocy ludności dzięki energii Dr. Mozołowskiego. We wschodniej Małopolsce działały szpitale w Stanisławowie, w Tarnopolu i częściowo w Zaleszczykach.

Szef Sanit. O.K.VI. płk. Dr. Bałaszkeskul w pierwszych dniach wojny pracował sprawnie później jednakże był pod urazem psychicznym na skutek częstych nalotów i przeważnie przebywał w schronie a już w dniu 12.IX. wyjechał do Zaleszczyk gdzie przebywał do końca wojny. Czy tam wyjechał na rozkaz czyją nie wiem. W dniu 16.IX. będąc we Lwowie chciałem odbyć z nim konferencję, lecz go nie znalazłem.

Współpraca z Ministerstwem Opieki Społecznej prawie ~~nie~~ istniała spowodowana absolutnym niezrozumieniem przez M.O.S. zadań i konieczności Służby Zdrowia w Kraju dla obrony tegoż podczas wojny. Wszelkie poczynania Dep. Zdrowia nie znajdowały żadnego oddźwięku. Dep. Zdrowia stał na stanowisku, że w kraju musi powstać logiczna organizacja szpitalnictwa podobna do organizacji wojskowej - a więc duże szpitale Okręgowe ze wszelkimi specjalnościami i raczej małe szpitale o charakterze Izb Chorych. Tego rodzaju żądania niejednokrotnie były wysuwane ze strony Dep. Zdrowia, lecz przechodziły bez echa. M.O.S. dążyło do zwiększenia ilości łóżek rozsianych w terenie, nie tworząc ośrodków na których możnaby oprzeć szpitalnictwo wojenne. Chodziło Dep.Zdr. M.S.Wojsk. o stworzenie ośrodków chirurgicznych rentgenologicznych i bakteriologicznych. Odpowiedzialnym za te sprawy był Viceminister płk. Dr. Piestrzyński. Zagadnienie Ubezpiecz. Społ. było prowadzone w kierunku gromadzenia rezerw ~~xxxxxxx~~ kapitałowych kosztem zmniejszenia świadczeń ubezpieczonym i absolutnie nie szło pod kątem widzenia tworzenia zakładów leczniczych. Przez kilkanaście lat pracy wybudowali zaledwie kilka szpitali w Kraju. Za tę politykę był odpowiedzialny Szef Depart.Ubezpiecz. Społ. w M.O.S. i Dyrektor Zakładu Ubezpiecz. Społecznej.

Departament Zdrowia M.S.Wojsk. starał się nawiązać współpracę z Ubezpieczalnią Społeczną i dopiero w ostatnich dwóch latach ta współpraca nawiązała się lecz w małym stopniu. Praktycznie ta współpraca nie istnie-

ła. Wynikiem współpracy było stworzenie kilku składnic zaopatrzenia, jednakże stworzonych nie w miejscach, które wskazywał Dep.Zdrowia M.S.Wojsk

W Rumunii w Calimanesti płk. Dr. Sokołowski stwarzał atmosferę plotkarstwa występując przeciw różnym ludziom w ich nieobecności.

Paryż, 22.XII.1939 r.

/-/ Dr. Czyż płk.

W mej obecności przesłuchany
Mazanek mjr.

Stwierdzenie pracy w czasie wojny

płk. Dr. Mintowt-Czyż na terenie O.K. VI

w czasie od 8. IX. - 17. IX. 39.

Dnia 8. IX. 39 zameldował się u mnie płk. dr. Mintowt-Czyż z Dept. Zdrowia M.S. Wojsk. do pomocy w rozwiązywaniu pilnych zagadnień służby zdrowia. Chodziło przede wszystkim o

- a/ ewakuację materiału sanitarnego z Przemyśla,
- b/ przyspieszenie formowania szpitali wojennych,
- c/ wybór miejsca pod nową składnicę sanitarną.

Wobec szybkich sukcesów nieprzyjaciela należało przejść do porządku nad ustalonym planem, a wszystkimi środkami jakie stały do dyspozycji zaimprovizować te czynności.

Nadmieniam przy tym, że w planie nie była przewidziana ani ewakuacja Przemyśla, ani też utworzenie nowej składnicy sanit., a szpitale wojenne miały być rozwijane dopiero po przejściu ewakuowanych szpitali z zachodu.

Na szpitale wojenne zostały przewidziane miejscowości: Tarnopol, Buczacz, Kołomyja, Horodenka, Stanisławów każdy od 1000-2000 łóżek, oraz ponadto Brzeżany dla pomieszczenia wenerycznych chorych ze Lwowa /kilkuset chorych/.

Obsadę tych szpitali trzeba było w większości wypadków formować we Lwowie względnie w terenie z personelu luźnie chodzącego.

Po wydaniu zarządzeń ustaliłem z płk. dr. Mintowt-Czyżem, że następnego dnia wyjedzie w teren dla dopilnowania na miejscu wykonania wszystkich tych czynności i po paru dniach poinformuje mnie o postępie pracy.

W dniu 9. IX płk. dr. Mintowt-Czyż wyjechał do Przemyśla na kontrolę ewakuacji, /wolne kolumny sanitarne ze Lwowa wywoziły w dniach 9. IX, 10. IX i 11. IX materiał opatrunkowy/ a następnie na objazd szpitali wojennych Stanisławów, Kołomyja, Horodenka, Buczacz, Tarnopol.

Dnia 12.IX powrócił z objazdu i zdał mi sprawozdanie z postępu prac. Tegoż samego dnia 12.IX wyjechał do Dubna celem złożenia meldunku w M.S. Wojsk., by następnie po raz drugi objechać wszystkie szpitale.

Dnia 15.IX.39 powrócił w godzinach wieczornych do Lwowa meldując mi już o pełnym rozwinięciu wszystkich szpitali wojennych.

Czynność organizacyjna została zakończona szybko i sprawnie tak jak tego chwila wymagała.

Wszystkie te dni spędził płk.dr.Mintowt-Czyż w samochodzie prowadząc go na zmianę z szoferem. Noc z 15/16.IX spędził we Lwowie wyjeżdżając o godz. 5 rano po raz trzeci w teren w rejon Kołomyi na kontrolę szpitala oraz składnicy sanitarniej /Otynia/.

Płk.dr.Mintowt-Czyża znam od lat 12-tu t.j. od czasu mej pracy w M.S.Wojsk. Stykałem się później służbowo będąc na stanowisku d-cy O.K.IV i VI.

Pożnałem go bliżej gdy w 1930 roku objął wydział techniczno-lekarski w Dep.Zdrowia M.S.Wojsk., a więc dział pracy związany bezpośrednio z codziennym życiem wojska. Muszę tu krótko zaznaczyć, że płk.dr.Mintowt-Czyż należał do tego grona lekarzy dla których celem służby było przedłużenie stanu zdrowia kadry zawodowej oraz poza leczeniem stanu czynnego pomoc w leczeniu rodzin.

To stanowisko nie u wszystkich specjalistów wojskowych znajdowało zrozumienie. Woleli przyjmować prywatnych pacjentów jak zbadać co jakiś czas poza szpitalem chorych oficerów lub ich rodziny. Stąd rodziły się niezadowolenia i narzekania jeśli trzeba było nakazać im odwiedzić chorego.

Takich przykładów ze swej służby znam sporo. Tem śmielej o tem piszę, że nikt z grona wojskowych lekarzy mi nie zarzucił że w ich obronie nie stawałem względnie, że ten dział pracy nie był mą specjalną troską.

Z pracy płk.dr.Czyża opinię mogę wydać tylko jaknajlepszą.

/-/Langner Władysław genbryg.

Za zgodność odpisu:

131.12.1939 (9) 218/14

Kwestyjonaariusz

Dla oficerów Polskich Sił Zbrojnych w Z.S.S.R.
(walni 1939r.)

- 1) ppor. lek. rez. L Mandeltort Jan-Jakob
urod. 28. XI. 1898r. w Lodzi, stanowisko cywilne: lekarz
rentgenolog, ordynator Odd. Rentgen. Szpitala Miejskiego
na Radogonem w Lodzi.
- 2) Przychodził obecnie: lekarz Komp. Przew. 15 p.p.
- 3) Przychodził wojenny: IV Szpital Chirurgicalny w Lodzi, Odd. Rentgen.
Kamendant Szpitala: ppłuk. lek. S. J. Michalski
Ordynator Odd. Chirurg.: ppłuk. lek. S. Góbulowicz
Ordynat. Odd. Wewn.: ppłuk. lek. S. Olszewski
Ordynat. Odd. Rentgen. mjr. lek. S. Teodor Hellwig.
- 4) Zmobilizowany 24 III 1939r., przydzielony do IV Szpit. Chirg. w Lodzi
na stanowisko lekarza rentgenologa.
Od 1. IX - 6. IX. 39r. przyjmował na Odd. Rentg. rannych
przybywających z pola walki (odamię Wieluń)
Dnia 6. IX. 1939 ewakuował się wraz ze Szpitalem w kierunku
na Tarnopol. W Chocimiu otrzymał rozkaz udania się
do Szpitala Polow. 584 w Tarnopolu, gdzie został przydzielony
15. IX. 39. (kadra Zapasowa)
Wyszedł do miasta przez Wąjska Lwowskie dnia 17. IX. 1939
wraz ze Szpitalem 584.
Wzięciem z miasta dnia 19. IX. 39r.
Ad 5, 6, 7, 8. - bliźnich danych mi posiadam.

M.p. 21. IX. 1939

L. Mandeltort
ppor. lek.

Por. rez. Markus Henryk, ur. 20-V-1901r.
w Stupcy, woj. Łódź - ostatni przydział ~~4 szpital~~
Okręgowy

Zawołany 4-IX-39r. w Łodzi, z której wyru-
szył dn. 6-IX-39r. z Odr. Zap. 4 szpit. Okręgowego
w kierunku na Warszawę. Pod Skierwiczami
oddział rozproszony przez czołgi niemieckie
był odcinany przez dywersantów niemieckich
dnia 16-IX-39r. ranny od bomby w lewą rękę.
Przydzielony do szpitala Polowego w grupie poruci-
nika Nowickiego dn. 17-IX-39r. wyrusza z pod
Beresteczka w kierunku na Twój. Dnia 19 lub
20-IX-39r. przedostaje się do otoczonego przez
Niemców Lwowa. Dnia 21-IX-39r. powtór-
nie do Lwowa wojsk sowieckich - dostaje
się do niewoli sowieckiej.

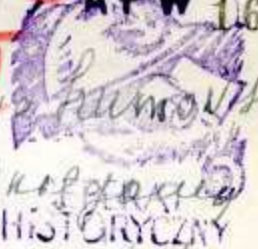
REFERAT
HISTORYCZNY

Markus por. apt. 17/02

Gen. DOK IV

Kwestionariusz

251/vt

4. depart. obrotowy

1. nieobecnośc iść P.C.K zemu Łodzi 92 kumonowa

3 x 1895 Dublin Łódź IV Szpital okoliczności

2. IV D.D.K Szpital wstnowy K-m. Szpitala p. p. Dr

Michasowici Edward - ord. odd. chir. puł. Dr

Dubolewici Michaił - ord. odd. wew p. Dr Olnewski

Leau - ord. odd. ocwogo mji Dr Luc - ord. odd. zener.

mji Laxmundt Włodysław - ord. odd. umog xpt Dr

Likostri - mag. apteki por. Olnewski Leueu

3. Dnia 5 x 1939 ewakuowano Szpital z Łodzi i do dubli

był przyjeżdżać po polsce dnia 17 x 2 atrym.

ponow wstno tworzenie i w Kownem pod okupacją

szwedzka i no orkaz wstod tworzenia nowo-

miono Szpital wstnowy wlozy funkcjonować

do 1 x 1939 w dniu 1 x 1939 pracowników wojstnowy

ocentowane i wstnowe. W wstnowie tworze-

niego w dniu mniemania 15 x p. Dr Dubolewici

p. Dr Olnewski ucieni widniaciem ks. kap. Kroz

w Warszawa.

4 -
5 -
6 -

ary. dnia 24 x 43 r.

S. J. Kumonowa

14/V

Ppor. Dr. Laufrich - 5

odpowiedź na Komunikat
 REFERAT
 HISTORYCZNY

- 1) Dr. Laufrich Laut, ur. 28.I. 1907 w
 Pochwi, ppor. rez. lekarz, przydział
 pokojowy 5. Kadry Zapasowa, urząd
 czynny: lekarz praktyk.
- 2) Został powołany 30 sierpnia 1939
 do 5 Kadry Zapas. Kraków. - Kad.: pdk.
 Okładnic, skład: kpt. Orvel, por. Rzym-
 kiewicz. Kier. szpitala okr. 145: mgr.
 Jozik.
- 3) Mobilizacji odbywać się na ogół
 sprawnie do d. 3. września. Przydział
 do tego dnia nie otrzymać. Kontakt
 4. X. rozpoznający adw. z Krakowa
 furmankami. Adw. ten został
 do d. 13. X. wśród niemieckich
 bombardowań. W dniu 13. X. zam.

dzosa postoj u Tesse, nedaleko
 Brodok - gdje z braka vorkarón
 stahimy pod Doródetrem Kpi. Oplá
 do da. 17. IX. - Priadomójcís o stro-
 ocaia kojék sovietkíl bylísimy
 zdesorjutorái, d-ca zarzdís narsó
 odo SASOVA, gdje matkuglísimy is
 na oddiady sovietkie. Myslaní par-
 laméntary'sie otrzymati ad d-cy so-
 rietkíg zádaué zloiená broni isa-
 pwaníwé swobody dla zóbiessy.
 Kpi. Ozeó zarzdís odpravy, o'strád-
 ozyt, se sytraji jst bes vyjéti i
 potecí kaidemu wobí co chce. -
 - Po zloiení broni zastahimy kpres-
 ceni do miastecak - po wíla go-
 dníad arestovano oficéróv i poti-
 gantóv, nuresadoko u magistraci
 i cadz noc ostrélikano z tankóv,
 akum'ón. Pgríeto nile ostó.

rad raem grahu vyška vyššora,
darda nas porostadych (rasa pro oby-
za mivoto, notariamo pod ščine
na rozstrelanie. Po 2 godiváč poro-
dizmo nam, se ni kydikemy rozstrel-
laci, policajator vyrovadčov a
oficijov svotično. —

3) prebrauci prebitim si z tradem
do Jaracpota, gdje sameldorabem
si u vyššatav vobšiv vyššany
a jst. MOZOLONSKIEGO i tamie praco-
radem do chrty vyšševičiv praconek

Udado mi si unkuč a osv. chrty
— ranych lekary i osv. ranych vyššev-
čivno do Starobieloka. —

4) Ze suanych mi navrešk padli a osv.
selvota: kpo. Dr Spilax Jošep z S. K. Zap.
(u Banská) i ppor. Dr LIEBER Jozef ofi.
Jarit. z S. K. Zap. (u Banská). — obaj
sel hromby.

5.)

6) 4. obsady pamiatka kasarska:

Kpt. Dr. PRZYKORSKI, Dr. ZAREMBA,

Doc. KOSIŃSKI, Kpt. prof. Dr. KOWICKI,

Dr. ZYLBER, Dr. TAJCHNER, Dr. SCHNEIDER,

Dr. TEIBELG. —

L. Lanapichydz

REFERAT
HISTORYCZNY

Kwestionariusz

Oficerów Polaków i ich Zbrajanych w Z.S.R.R.

(walki 1939 r.)

1. ppor. rez. Adam Gołębiewski, ur. 21 marca 1914 r. Radziechów, woj. Tarnopol, lekarz, mł. asystent Zakładu Anatomii Opisowej U. J. K. Lwów.
2. 5 P.A.L. - lekarz
3. Kadra Zapasowa 6 Szpitala Okręg. Lwów.
Komendant Kadry - ppłk. Kurtz Adam
Oficer sw. pers. mob. - kpt. Smalowski
Adjutant - por. Pflanzler
4. Odbywaniem służby przymusowej w Lwowie (6 Szpitala Okr.)
1. IX. 39 zostaniem przydzielony do referatu mob.
w Kadrze Zapas. 6 Szpitala Okr. dnia 7. IX. lub 9. IX.
Zostaniem awansowany do stopnia sierżanta
podchorążego. Dnia 16. IX. 39 r. zostaniem wy-
znaczony jako lekarz taboru Kadry, która
ewakuowała się do Borsian. Kracze nie miały wy-
znaczono ser. lek. dr. Bernackichowski, dwóch
lekarek których nazwisk nie pamiętam, sępa
Toby Chorych przy Kadrze Zap. płwi. san. (na-
zwiska nie pamiętam) i ser. san. Bownickie-
go Witka. Obsada personalna Kadry z ppłk.
Kurtzem na przełomie udała się w tym dniu do
Borsian koleją. Dowódcą taboru Kadry był

por. Zbiegiew. Dnia 17. IX. 39 r. wstawił tab. 12. 13
dostał się w paroci do Pnemyjlan. Tu stryżmano
został z dok. n. w dania się do Sianistawowa.
Pier. Pokasyn dostali się do Bostrowic
(obok Habiera) gdzie spędziliśmy ar. w. powieszki,
18. IX. 39 r. Spowoduje dużego zamieszania na trasie
tab. został porażony i przez dostata się na sta-
cję kolejową w Halieru, gdzie zgubiono.
W Halieru zatrudwano nas do wagonów 19. IX.
(Dcy por. Zbiegiewia nie było) i wywieziono przez
Jarosopol, Kolesyńska do obozu jeńców w Piotrkowo
koło Sum (Ukraina).

5. Zabitych w moim oddziale nie było.

6. —

7. Wier wraz z lekami został wzięty w Bostrowicach
przez Ukraińców bronił zmuszono, jedena kurabii z mo-
bojami zakopano w m. Chorostkowi Polski u stad-
nika Rebitowa.

8. Do niewoli wraz ze mną dostał się por. lek. dr. Berna-
drkowski i sier. kaw. Bawiniński Piotr. D-za Berna-
drkowskiego zatrudwano w Piotrkowo. Mnie i sier.
Bawinińskiego wywieziono ^{15. X. 39} do Semakowa (obok Kny-
wego Pole) na podwórku im. K. Liebknechta. W marcu
1940 r. sier. Bawinińskiego wywieziono w niewiadomych
kierunku. W sierpniu 1940 r. zostałem wraz z grupą
jeńców wywieziony do Komu A. S. R. gdzie prze-
bywałem w obozie jeńców najpierw w Oddziale-
mie 1 kolonia 3. potem 1. Dnia 15. VII. 41 r. prze-
wieziono nas do obozu jeńców obok Jany (Twa-
nowska obłaz) i tu wziętym do Armii Polskiej
formowanej w Z. S. R. R.

Grzegorz
por. lek.

REFERAT
HISTORYCZNY

Inwestjonariusz

Lista oficerów Podstępu Sił Zbrojnych w Ł. S. R. R. /walki 1939./

Asoktez, wehmobilizacji sieri. pehor.

POLSKIE ZBRANIE
w zuznier Ambrozimier

urozony 27 sierpnia 1914 roku w Biutaerzenie

Mqr farmacji Kadra 9 Synt Obr. Bnisi u/B.

2) 5^{ty} Bacn Sanitarny

3) Komt. Kadry 20 pps. 9 Synt Obr. p. pułki Derecki.

mij leposredni; pułkowy ofic. mat. mob. san. por. Noweli

Telesfor, ofic. ewid. person. kpt. Gryszczyński

Bnf Sanitarny 2. Ch. 9 pułki Butymowier

4) Mobilizacja oddziałów sanitarnych odbywała się

sprawnie do dnia 11/XI, zaopatrywaniem jednostek

wszystk. odbywała się tylko nocą, gdyż

dziem przedkładały naloty niemieckie

Mając przychod do Mag. mob. san. wydawał się

spier do dn. 12/XI 39. rdain tytu odzyskaniem

rozkaz ewakuowania się na połud-wschód na

Tarnopol. Tricerda i 9 Synt. Obr. były do 12/XI 39

całkowicie ewakuowane. Do Tarnopola przybyli

dn. 16/XI 1939 r. Tu wraz z por. Nowakiem i innymi

zobowiązani obywatelskim rozkazem zbraniania

sie się do dalszych zarządzeń gen. Kotłoty; Studnicki

który wówczas urzędował w Tarnopolu. W nocy

z 17 na 18/XI 1942 r. obozem przez otogi samoloty

dostaliśmy się do niewoli.

5) Nazwiska celitych labemartylek z rosn i w niewoli

nie pamiętam.

7) Kertki Składnicy (magazynu mob. san.) objął celem

ewakuacji kpt. Skrypczko, ewakuacja odbywała

się na Tarnopol samochodami ciężarowymi; kłótni

poważopodobnie za Dubnem, dostaliśmy się w 17 c

sowieckie

ad p. ty 6 i 8 nie poradzam żadnych danych. BI.12 e/14

Ag. K. Murawicz prync.

Por. res. Golaszewski Jerzy
1 Szpital wojenny

131.12.15 / 15
68/vi
APW 16640

Jan - 901 II
Kadra wzm. szpit. okr. 9

Sprawozdanie uczestników walk
wreśnianych 1939r.

REFERAT
HISTORYCZNY

Urodzonym 31. I. 1907 w Szegotowie pow. Radom
funkcją mł.: Kadra Zap. 9 Szpit. Okr. w Burscu 13/Bug.
Stanowisko cywilne: mag. farm. - aptekarz.

Wymobilizowany 11. IX. 43. W tym okresie służył
szkole 9 Szpit. Okr. w Burscu 13/B. Zastępca kasa i
zamęt. N. K. nie chce i nie umie mi wskazać
funkcji. Zgłaszaczem szkole 9 Szpit. Okr. - Kpt. Wsela Józef, ob. D. kosa
Goraiowa, ob. Sufosza Zm. Wreśniu wlatem
szkole 9 Szpit. Okr.

Dot. 11 ob. 13 września 1939. Pakowaliśmy najem-
niejszy szpital i mat. sanitarny. 13. 9. 10-9
wreśniu. Wzięliśmy Kolumnę sanitarną, 20-
tony 2 22 sanitarek (samochodów) z Burscia
na Kowel. Kolumnę dowodził por. Polchowski
D. ca. całości był. Mj. dr. Sobieniński. Zabrali-
śmy 3 samochody lek. i sprzętu sanit. Zabra-
liśmy kilku lekarzy i aptekarzy oraz kółka rażonych.
Przejrzeliśmy szpital Kowel, Rów, Jarosław,
Buczac na Smoleńsk - Zabraków na
Węgry. W czasie obrotu nie byliśmy ham-
bowani. Granicę polsko-węgierską przekro-
czyliśmy 18 września 1939r.

J. Golaszewski
41

Mgr. Marian Katuryński
ppor. ppor.

BI. 12 p / 16
98/VI

r. 1900.

Sekretar

Jan - Dział 15
Kadra rozp. mpt. okr. m. 9

Sprawozdanie uczestników walk w Kadry Zapasowej 939-
L. dr. 312/1A/1/13

Przydział mobil. Kadra Zapas. 5° Supt. Okręg. Nie mogąc
dostać się do Krakowa, zgłosili się w Kadry Zapasowej
99° Suptala Okręg. w Brześciu nad Bugiem. Tam
otrzymali rozkaz wyjazdu, wraz z jednym kapitanem
lekarzem, celem stacjonowania się w dniu 13° września
we Lwowie w Kadry Zap. 6° Supt. Okr. 13° września
zameldowali się u Komendanta Kadry Zap 6° Supt.
ppłk. dr. Kutza. We Lwowie przebywaliśmy 3 dni, 16°
września na rozkaz tegoż Komendanta wyjechaliśmy
z grupą lekarzy i siostr do Brześcia. W drodze 17° września
wyjechaliśmy w kierunku Stawiszewa a 19° września
czyli granicę rosyjską w okolicy Voroneżki.

W ciągu tych dni nie spotkaliśmy ludzi, którzyby się od nas,
czyli chwalebnych czynów, ani też dłaższych dostaw,
kiedyś na ukonyżi Państwa.

lip. 24 XI 1900

Mgr. Marian Katuryński
ppor.

Jan. DOK. 12 Jan

BI. 12 r / 17

Sprawozdanie uczestników walk wrzesniowych 1939 r.

Jan. Zesp. dow. 91.

Por. lek. Dr. M o s e n k i s Mozes

169/VI

REFERAT HISTORYCZNY

- 1/ Por. lek. Mosenkis Mozes urodzony w Warszawie 26 listopada 1898 r. przydział MOB. od 27 marca 1939 r. Kadra Zapasowa 9 Szpitala Okręgowego /Brześć n/B/. Stanowisko cywilne : lekarz wolnopraktykujący i asystent -wolontariusz Kliniki Położnictwa i Ginekologii Uniwersytetu Warszawskiego i Szpitala Ubezpieczalni w Warszawie.
- 2/ Nazwa własnego pododdziału: Samodzielny Zespół Chirurgiczny №91. Skład: Dwóch oficerów /Por. lek. Mosenkis i ppor. Traczuk jako lekarze/ 2 siostry, 2 sanitariuszy i 2 ordynansów. Oddział należał ewidencyjnie i gospodarczo do 9 Szpitala Okręgowego.
- 3/ Zmobilizowany zostałem 27 marca 1939 r. rozkazem telegraficznym do Kadry Zapasowej -9 Szpitala Okręgowego /Komendant Ppułk. Derecki/ Pracowałem wraz z całym personelem Zespołu na Oddziale Chirurgicznym aż do dnia 18 czerwca 1939 r. otrzymałem urlop do dn. 27 sierpnia 1939 i znowu powróciłem do Samodzielnego Zespołu. Od dn. 27 sierpnia do dn. 11 września 1939 r. pracowałem wraz z całym zespołem na oddziale chirurgicznym 9 Szpitala Okręgowego /kierownik Major Dr. Sitkiewicz/.
 Dnia 11 września ewakuacja z części Szpitala na Kowel, Luck i Równie.
 14 .. przyjazd do Równego i przydzielenie Zespołu do 9 Szpitala Okręgowego.
 15-16 .. pobyt w Tarnopolu
 17 w Buczaczu / rozkaz rozwinięcia Szpitala , uniemożliwiony bombardowaniem miasta i nadejściem pierwszych wojsk sowieckich.
 18 .. przekroczenie granicy polsko- węgierskiej przez Przełęcz Tatarską:wraz z całym personelem Szpitala. /Komendant Major lekarz Sobieniecki/.
- 4/ -----
 5/ Nad sprawnym wywiezieniem ludzi i mienia 9 Szpitala Okręgowego czuwali z bezprzykładnym poświęceniem Major lek. Sobieniecki -Komendant Szpitala /obecnie Kierownik Szpitala Wojskowego na węgrzech w Győr/ oraz kpt. Komarnicki Stanisław /obecnie w W:R: na Środkowym Wschodzie/, dzięki którym zdołano uratować prawie cały personel lekarski i wiele sprzętu/ ostatecznie zarekwirowanego na granicy przez władze Węgierskie. Dwa zestawy chirurgiczne Samodzielnego Zespołu Chirurgicznego uchroniłem w ten sposób , że jeden z zestawów po rozbiciu i zniszczeniu skrzyni i napisów (pochodzenia wojskowego) zostawiłem w Cywilnym Szpitalu Miejskim w Brześciu , drugi zaś zestaw oddałem do użytku Komendanta Szpitala Wojennego N 504 ? w Równem /nazwiska nie pamiętam / który podówczas otwierał oddział Chirurgiczny. Zestawy te zdałem za pokwitowaniem.

Dr Mosenkis Mozes
[Signature]

M.P: 25 listopada 1943 r.

Kpt. lek. Dr. KANAREK Jerzy
I Kompania Sanitarna 3 DSK.

M.p. dnia 30 listopada 1943 r.

Wypełnienie kwestionariusza
w myśl rozkazu Dtwa z Korp.
Nr. 15 z dnia 6.XI.1943
p. 164 od 1 - 6.

BI. 12e/18

APW

102/VI

KWESTIONARIUSZ

REZERWA
HISTORICZNY

*Jan - G. K. X.
deput. Obr. nr. X*

Stopień: Kapitan lekarz, oficer rezerwy
Nazwisko i imię: Dr. KANAREK Jerzy
Data i miejsce urodzenia: 20 lipca 1898 r. w Skowierzynie pow. Tarnobrzeg
Stanowisko cywilne: Chirurg, zastępca ordynatora Oddziału Chirurgicznego
Szpitala imienia G. Narutowicza w Krakowie.
Przydział mobilizacyjny: Oddział Chirurgiczny X Szpitala Okręgowego
w Przemyślu, do 1 września 1939 r. kierownik: Mjr. lek. Dr. Wasilewski
Adolf, od 2 września 1939 r. p.o. kierownika kpt. lek. Dr. Świętnicki
Henryk, komendant szpitala ppłk. lek. Dr. Orłowski Stanisław.
Powołany do służby czynnej zostałem dnia 24 sierpnia 1939 r. do X Szpi-
tala Okręgowego. Ewakuacja Szpitala nastąpiła dnia 10 września 1939 r.
W walkach udziału nie brałem. Przekroczyłem granicę rumuńską dnia 18.
września 1939 r. w Sniatynie.

Jan Kanarek

Kpt. lek. Dr. Kanarek Jerzy

Jan - 598
Kłosa & młot. obryt.

Kwestionariusz BI 129/19

AP w 16801

1) Stopień (st. st., Ma, st. pora, cada, wojny), imię i nazwisko, data i miejsce urodzenia, ostatni przydział pokojowy lub stacjonarski ewentualnie

Ppor. rez. lek. Norbert Schrage, ur. dnia 16. kwietnia 1884 w Krakowie, lekarz Paristowskiego Szpitala św. Kazimierza w Krakowie.

2) Podaj nazwę, skład i obsadę personalną własnego pododdziału, oddziału, szpitala, pododdziału oraz w. j., do której oddział należał.

Kadra Zapasowa Szpitala Durigowskiego w Przemyslu. Komendant: pptk. Dr. Twarog. Obsada personalna: por. Hryni i lekarz Nowakowski. Innych lekarzy nie pamiętam, jak również na resztę pytań odpowiedzieć nie mogę.

3) Podaj krótki opis mobilizacji, przjazdu na front oraz walk, w których uczestniczyłeś, w tym w szczególności o przebiegu walk, ujęci krótko i zwięźle, możliwie w relacjach codziennych od dnia wyruszenia na front do dnia kapitulacji, niegłęboko, nie się do nieświadczeń.

W chwili wybuchu wojny byłem w stopniu starsz. porucznika mobilizowany przed wojną nie byłem. Ponieważ oleci stacjonarstwa miatem pozmy, wyruszyłem z Krakowa do Przemysla dopiero 3. września wieczorem. Do Przemysla dotarłem dnia 8. września w godzinach popołudniowych, natychmiast zgłosiłem się do Kadry. Dotarłem przydział do 4. szw. procentu bezpieczeństwa, czyli do dyspozycji 4. szw. Kadry. Dzieni 9. IX. przydzielony do Przemysla i dopiero wieczorem dnia 10. IX wyruszyłem z Przemysla w kierunku drogowo. Dzieni 11. IX. przydzielony do lasach koło Szolowej Wieszni, a w nocy wyruszyłem do Janowa. W czasie tego marszu nocnego poszczególne grupy Kadry pogubity się i do Janowa przybyłem z grupą pptk. Dr. Twaroga w liczbie około 20 lekarzy i 80 szeregowych (12. IX.). W nocy wyruszyłem na Złoczów i wyruszyłem obzić drogowo od potrocy. Te nocne marsze trwały aż do dnia 16. IX., w którym to dniu razem z innymi przybyłem do miejscowości koło Toporowa. Zorganizowaliśmy się na nowo organizowaliśmy, ponieważ tam zaczęły się pojawiać rozbite szpitale, zorganizowane pośrednio przez Szpital Zapasowy. Dzieni 17. IX. w godzinach popołudniowych dowiedziałem się o wkroczeniu bolszewików i wieczorem tego dnia wyruszyłem ku granicy. Po drodze dotarłem do nas grupy szeregowych P.P. z bronią. Około godziny 16. dnia 19. IX. po najmiej więcej

BI. 12e/19
2-godzinnej potyrece ogniomiej wazeli mes balkeucy do
miewoli we mi Demnia Kato Rohatyna. Zaprowadzono
nas do Rohatyna, gdzie nastepnego dnia, t. em. 20. 12.,
w godzinach rannych uciektem z miewoli. 16802

4) Podaci nazwiska osob aschitych podczas akcji wojennej,
w tym: smartycel z pokosom ran odniesionymch na polu walki,
wzgleadnie samoradzowanymch na tytach lub smartycel
w miewoli.

W czasie potyreci pod Demnia aginsto kilka
posterunkowych P.P., ktorych nazwiska nie znam.
Potatem znow po ukryciu nas do miewoli balkeucy
na miejscu rozstrzelali okolo 40 posterunkowych
P.P., nazwiska ktorych rowniez nie znam.

5) Podaci nazwiska osob, ktore uszegolnie wyroz-
nily sie odwage, bohaterstwem lub t.p., lub tez
takich, ktore popetnily czyny niegodnie mianu
polskiego.

Na pomysle nie moge dac odpowiedzi.

6) W obsadzie personalnej stabis wzgleadnie oddzielnie
podaci rowniez nazwiska lekarzy, intendentow, kuznyk
pelanow, oficerow uzbrojenia i.t.p.

Pozajazy nejzrej potamym pamietam jeszcze nast
pujace nazwiska z 3. Kadry Zapasowej:

por. lek. Dr. Grunhut Josef
ppor. lek. Dr. Lebiada (imienia nie pamietam)
ppor. apt. Mgr. Tambales Jakub
plut. pelan. apt. Mgr. Frankel Wiktor.

Scheragunipfer
(- M. Schragger ppor. Lek.)

M. p. dnia 26. XI. 1943.

46

Jan

Ankieta dla uczestników
walk wrześniowych roku 1939.

BI. 12 e / 20
39/III

REFERAT
HISTORYCZNY

Nazwisko i imię -

D. Szajna Wawrync

APW 16520

Stopień -

ppor. lek. rez.

Przydział obecny -

6 Baon Sanitarny

Przydział we wrześniu 1939 r. - D.O.K. I - Kadra zap. I Szpitala Lotn.

Dla oficerów rezerwy: z zawodu lekarz

z data powołania do wojska 31. VIII. 1939.

Przebieg walk, w których brał udział.

(Należy pisać czytelnie i treściwie, polegając całkowicie pewnie, dobrze trzymając w pamięci fakty, mówiąc tylko o tym, co się widziało i przeżywało bezpośrednio).

10. IX. 1939 r. oddr. sanit. I Szpitala Lotn. otrzymał rozkaz wyjazdu
w kierunku Buska-Zdrój. Komendant Kpt. Sulejowski doposażił oddział
z składem: osiem oficerów lekarskich i jeden sanitarny do wsi Łabochy pod
Pniewem do czego nie mogliśmy wyjść z powodu karambolowania rozkazu kolumny
strony i silnego ognia strażnic, na rozkaz dowódcy udaliśmy się do ni. Boleski
gdzie rozwinął się w miejscowym szpitalu miejscowy - szpital polny naszego
oddziału. W nocy z 17 na 18 września otrzymałem rozkaz wyjazdu do Roboty
gdzie następnego dnia wzięty został do niewoli - Grzywa ppor. lek.

ad. 1. Por. lek. Mordyński Karimien ^{urodzony w Kopyjowce (Rosja)}
 dnia 19 sierpnia 1907 r.

Przedmiot przed 1.15.1939 r. ^{REKONSTRUKCJA KAPRAŁA I SZPITALA}
 Okęzawego. Stanawisko cywilne - lek. szpitala mińskiego,
 im. Dr. Jezus w W-wie.

ad. 2. Zmobilizowany dnia 1.15.1939 r. do Szpitala Ewek. Nr. 14
 na kierownika pracowni bakterjolog. Komendantem szpitala
 był ppłk. Rudluc; inni lekarze, między innymi panujacach:
 mjr. lek. Lewitau, kpt. lek. dac. Beck, mjr. lek. Cybulski;
 sier. pch. lek. Nawobry, pppch. Zukerman.

ad. 3 Szpital zorganizowano w W-wie na ul. Okulickiej i csg na
 ul. Czesniakowskiej. Dnia 7 sierpnia rozpoczęła się ewaku-
 acja szpitala do Mińska Marcew. Po 2 dniach opie-
 szpitala przeniesiono do Międzyrzecza (w lesie obok
 miasta), a następnie do szpitala przy drodze ewaku-
 awanej do Tarnopolu. Personeł bij części szpitala
 wycierano do rezerwy personełowej 504 Szpit. Polowego.
 Szpital wagiło ukończyć i nie pracował. Jedynie
 czołowa chirurgia pracowała w Mińsku Marcew.
 W czasie ewakuacji szpital kilkakrotnie ostreliwiony
 samolotami nieprzyjaciela. Strat w ludziach nie było.
 Dnia 18 września dostaleni się do „wioski” samopolnej
 w Tarnopolu.

ad 4,5 i 6. Negatywne.

F. Clavelyński
pr. lek

30/XI. 1943r.

9/5

Sprawozdanie ur.
z dnia 19.5.1899 r.

San

21

1. por. Leon Dr. Goldfisz Józef, of. ur.
w. 19.5.1899 r. w Warszawie, Łódź.

2. Szpital ewan. # 21; dowódca - porucznik Dr. Fu-
kucowski, zastępca - pułkownik Dr. Murawski
pełniący obowiązki ordynatora odd. uchw.

3. Zdania mobilizacji miały miejsce 13 w Lublinie;
w przeddzień - wyjeżdżając z Warszawy do Lublina,
przejazdem na Dworcu Gł. w Warszawie przesiadł
Płon w do opłaca, później odjechał do uwagowania,
z dalszym opóźnieniem; przejechał m. in. przez
Kamieńsk, Łowicz, Piotrków i Płońsk.

W drodze powrotnej był bombardowany niemieckimi
samolotami w miejscach.

Lublin przetrwał strasne chwile ataków przez
bombardowanie z powietrza; obawy p- lotniczej
lub p- obronnej nie było.

9 wrz. 11 wieżnia strzelniczy sowiec awansacji
i dnia 2 kolejnego szpitala 17 wieżnia przeswo-
czył w Warszawie z innymi.

4. }
5. }
6. } włączając recepcję podległ ur. usz.

Dr. Goldfisz Józef

Pomocnik lekarza

Balk Józef

szpital garnizonowy

o.o.y. A

San

BI. 12 e / (23)

M. p. 30/42

61

REFERAT
HISTORYCZNY

Do Komendanta Szpitala

Garniz. o.o.y. A

4/IV

dotychczas zwolniony 2. 9. 39 do Szpitala Evakuacyjnego

nr 10-61 w Łowiczu. Po 2. ~~ty~~ skusionej przerwie, w czasie

której zwolnionym był p. jar. 603, uciekł do Szpitala Evakuacyjnego Szpitala przytkow. (od 5. 9. 39)

adował w ten sposób przemieszczać się w Łowiczu, jednak

dotychczas nie udało mu się przedostać do Szpitala

dotychczas w ten sposób i 11. 9. 39 przyjechał do Szpitala

Evakuacyjnego Szpitala przytkow. (od 15. 9. 39). Komendant

Szpitala był ppłk. Leb. Łobozowski. Między 1. dniami

do 15. 9. 39 z szóstki na pocz. na stacji

w Krasnem. Evakuacja szpitala była kierowana

na Jarocin. Dnia 15. 9. 39 Szpital w całości

przyjechał w kierunku granicy niemieckiej. Około

1. poprosi adresu prechoty obvodu hospitala.
Dok. prowadzi da da Brurany, Rohatyn, Halicz,
i miejscowosci Sarutki z dnia 17. 9. 99 wreszte
mnie do uchwol srodekow sled po 8^{tych} dniach
Chiffre u miejscowosci siosteo ad Podhajca.

Antoni Balthazar
BT. 12 r / (23)

17. Armiata dla uczestników walk
wzruszających 1939 r.

Dr. Hatz Paavel

61

146/IX

- 2) Pomocnik - lekarz
- 3) OZ 69, lekarz szkoły funkcyj i Orbych. Odez.
- 4) Szpital ewakuac. № 61.
- 5) lekarz 6) 2/9. 1939.
- 6) Podczas ostrzeliwania Lwowa od pierwszego
dni września organizacja tworzona w
Szpitalu ewakuacyjnym № 61 kilkakrotnie
interweniowała i ramnych na lotnisku
i Skutari; po wypędzeniu niemieckim do Głocowa
wzrostła tam Szpital; tu mieliśmy
głównie ramnych wyewakuowanych z
Szpitali lwowskich, ponieważ b. dużo cwi-
ko ramnych z walk w okolicy (Büsch
Krasne) oraz b. częstych bombardowań
miasteczka szpitala podziemia dworca Kole-
jowca. (17) września kierownicy ogłoszono

opuścić Kłoców i drogami okolicznymi
 przęść; autami dostalibyśmy się poprzez
 Brzezany - Rohatyn, Hahls - Staciszawów
 do Nadiworny - gdzie opisał swój stan, -
 a cześc udała się za granicę usgrenty,
 inna cześc pozostała w miejscowym szpitalu
 i następnym wyciąta do miejscowości Weso
 poprzednio stającą przybyła. -

Por. lek. D. Kati Perst.

Dr. Dąbrowski Józef
mjr. lek.
4 Szpital Wojenny.

San

BI. 12 r / 25

ODPIS

6/5

I

KAMPANIA WRZEŚNIOWA W POLSCE

REFERAT
HISTORYCZNY

12! W czasie odwrotu z Przemyśla, będąc Komendantem Szpitala Polowego Nr. 62., jednostki pancerne niemieckie rozbiły mój Szpital dnia 10.IX. pod Lubieniem.

Z Szpitala pozostało 11 wozów, z ludzi 3 oficerów i sierż. podch. oraz kilkunastu szeregowych i w tej grupie maszerowaliśmy w kierunku Lwowa.

Po drodze spotkałem ptk.dr. Krzyski Tomasz i od niego dowiedziałem się, że jest moim szefem t.j. Szefem Służby Zdrowia Korpusu Nr.5. Ptk. Krzyski polecił mi dojść do Lwowa i po zapisaniu numeru mego telefonu domowego powiedział, bym oczekiwał dalszych jego rozkazów.

12 września po przyjeździe do Lwowa, mimo moich poszukiwań za Korpusem Nr.5. dowiedziałem się, że ptk.dr. Krzyski wraz z Sztabem Korpusu wyjechali dalej na wschód. Zameldowałem się u Szefa Służby Zdrowia C.V.VI. lwów ptk.dr. Bałaszczuka, który dał mi pisemny rozkaz dotarczenia do Szpitala Wojennego, którego Komendantem był dr. Żołędziowski ppłk. Dnia 13.IX. w czasie marszu na Złoczów, do wymienionego Szpitala, widziałem w bezładzie cofające się wojska i uciekających w wielkiej panice cywilów. Zacząłem wszystkich zawracać, a następnie z własnej inicjatywy stworzyłem barykadę na rogatce Łyczakowskiej, na której pozostałem do 14.IX. wieczór. Akcję moją zaakceptował gen.bryg. Sikorski Franciszek dając mi pełne prawa dowódcy. 14.IX. pod wieczór z rozk. gen. Langnera D-cy Korp.Nr.VI. zmienił mnie ppłk. Chodźko-Zajko, a ja wyjechałem do Szpitala Wojennego do Złoczowa. Na barykadzie Łyczakowskiej byli ze mną por.dr. Barlik Alfred, ppor. Skowroński, sierż. podch. i kilkunastu ludzi, jedni w cywilu przepasani pasem wojskowym i z karabinami, inni w mundurze szeregowych, nazwisk ich nie pamiętam. Na powyższą akcję załączam zaświadczenie w odpisie. Dnia 17.IX. w nocy powtórnie przebiegałem się do Lwowa, gdzie po otrzymaniu w Winnikach silnego ognia artyleryjskiego cofnąłem się i przekroczyłem z częścią swoich ludzi dnia 22.IX. granicę węgierską, razem z częścią Szpitala Wojennego i Brygadą gen. Maczka.

18! Za zgodność:

KIEROWNIK REFERATU HISTORYCZNEGO

Dr. WALERJAN CHARKIEWICZ
KPT.

55

Kwestionariusz 41
dla oficerów Polsk. Sił Zbr. w Z. P. R. P. / Walki 1939

<p>1. Stopień
Imię i nazwisko
Data i miejsce urodz.
Ostatni przydział pokojowy
lub stanowisko cyw.</p>	<p>Pomocnik lekarza rezerwy
Maurycy Melzak
3 grudnia 1896 r. w Warmawie
Batalji San. D. O. K. IX
lekarz chirurg
14 pp.</p>
<p>2 Przydział obecny
3 Nazwa, skład i obsada
personalna wiernego
pododdziału, sąsiednich
pododdziałów i wielkość
jednostki, do której
oddział należał.</p>	<p>Szpital Evakuacyjny N 91, komendantem
szpitala był ptk lek garbowski</p>
<p>4. Opis mobilizacji, prze-
jazdu na front oraz walk,
w których autor sprawował
nie brał osobiste u-
dział/od czasu wy-
równania na front do
czasu kapitulacji,
dotarcia się do niemieckich
lub internowania</p>	<p>Zmobilizowany na 3 dzień mobilizacji. 2
Tako st. ord. chirurg szpitala Evak N 91 szpitala-
tem swoje obowiązki do dnia 10/ix 1939, w którym
to dzień budowni szpitala był bombardowany na
miejscu wystawienia nad budynkiem zniszczeń
Eremitów Knyta. 12/ix nastąpiła ewakuacja
szpitala w kierunku na Kotel, Lucek, Dubno, Jarosław,
Zbaraż, Kopynycze, Złoczów - <u>Koronełka</u>, gdzie
dotarłem ty do niemieckiej <u>Wolowickiej d.</u> 17/ix 1939</p>

5. Naruszenia robitych postanowień woj. emigracyjnych odrazu powołanych w czasie walk lub zamordowanych na Łyżach.
6. Naruszenia osób, które specjalnie wypracowały się od wojny, bohaterów lub takich, którzy popełnili czyn niezgodny z murmurami polskimi.
7. Dane o standardach wojak. i emigracyjnych skarbowym.
8. Dane o sukcesach i innych i okrucieństwach, popełnionych przez wojska niemieckie.

M. p. dn. 22. VII. 1942 r.

L. M. M. Chrapka
(-) Dr. med. Pelzak Skaryca
por. lek.

Gen - DOK I
Szpital woj nr 101

BI 12e/27
APW 16.32
REFERAT
HISTORICZNY
160/VI

Kwestionariusz

1. Kpt. lek. rez. Lś. Eugeniusz MIERCZYŃSKI, urodzony dn. 14 lipca 1893r. w Sienicy Różanej, pow. Krasnostaw, woj. Lublin. Dyrektor Szpitala Św. Karola w Putawach.
2. Szpital wojenny A 101. Komendant p.t.k. lek. Dr. Powłowski. Obsady w całości podać mi nie mogę, ponieważ szpital nie rozvingt się.
3. Zmobilizowany dn. 24 sierpnia 1939r. Po przyjęciu przydzielony zastąpić do Komisji Lekarskiej wojsk. w Putawach. Dn. 3 września zamieszkałem się w Kadzie O.K.I. i otrzymałem przydział woj. jako starszy ordynator chirurg szpitala woj. A 101. Szpital miał się rozvingt w Wąrnawie w domu klasztoru na placu Korbutowiczów, jednak do tego mi zont i 8/IX otrzymałem od naszego komendanta rozkaz przejścia w popołudniu do Mińska Maz., ubrali mi tam tylko lekarze w liczbie około 40, obsługi i sióstr mi było 12/IX zostaliśmy odczenni przez Niemców pod Kockiem, musi i jenen jedynemu lekarzowi udało się wyminąć i inni prawdopodobnie dostali się do niemieck. W drodze dotychczas do małej grupy /kilku lekarzy/ naszego szpitala, którzy jechali autem i inną drogą. Dn. 18/IX na rozkaz przekroczyliśmy granicę rosyjską, gdzie zastaliśmy internowany.

4. Zadychch nerezystow proslac' wie moze.
5. Nie miastem skarzy byc' s'wiadkiem takich czynow.
6. wie abstrakce.

J. J. Sierewski
 Kpt. Ak.

28 / IX 48r.

Aukieda

o laurystach walek wczesniowych
1939 r.

Polak i imie. Kwella Jozef Piotr

2) stopien... ppor.

3) przydzial obecnym Sm. B₂

4) przydzial w roku 1939. (wczesniej) Szpi-
tal polowy nr. 103.

5) zawod - lekarz

6) data powrotu do wojska 31. VIII 1939 r.

7) Pochodzenie walek wczesniowych bratem
udzial: Szpital polowy poroga-
nizowaniu zostal wystawiony na front
-kiemunek nr. 103. W drodze zostal
slambardowany przez lotnictwo
nieprzyjacielskie, wolec ciezki ~~zostal~~
wycofany pod Warnany, a pozniej
do Tuchli, celem reorganizowa-
nia.

W. Kwella
ppor. lek.

dnia 19. II. 1942.

4. Szpital Wojenny
Ppor. lex. D. Goldinberg Janusz

BT 12 P / (29)

Jan. - DOP. I.

Szpital woj. nr. 110
67/31 (Radom)

APW 16639

REFERAT
HISTORYCZNY

1. Ppor. lex. rez. D. Goldinberg Janusz nr. 2. Szpital wojenny w Warszawie.
asystent wól. Szpitala na Gyszkach w Warszawie. Przewodniczący
Szpitala Garniz. Radom.

2) Szpital Wojenny N 110. Komendant ppłk. Mrozowski
kpt. Graba-Łzcki, kpt. Syrew. Major Kass. prof. Kuywiski
por. A. Ceythlis i inni. Kpt. Graba-Łzcki był komendantem
transportu podczas ewakuacji Szpitala

3) Zmobilizowany dn. 7. IX. 1939, lepi dnia przybyciem do
Radomska i przydzielony zostaniem do 110 Szp. Wojennego
Wracowem 7. IX ewakuacja chorych i rannych do Puław, gdzie
rozwinęły zostały szpital w gmachu Gimnazjum Męzkiego
Następnego dnia szpital był bombardowany z powietrza i padał
z bomb trafiając w szpital, w czasie operacji rannego.
Następnie ewakuacja nastąpiła do Lublina. Tutaj szpital
został podzieleny na 2 części: I części na samodzielną

II część jako transport konny. Spotkaniem obu części miało
nastąpić w Dubnie, gdzie szpital miał być ponownie rozmieszony
za zostaniem przydzielony do transportu konnego. Komendantem
tego transportu był kpt. Dwerucki. Porażony przez
brzozy po szosach i po drogach, a od siłku angielskiego
po lasach. Jednym z celów nad ranem samoloty nieprzyjacielskie
jakoś bombardowały lub ostrzeliwały nasz transport.
Nasz personel bez ofiar w ludzkich. Po drodze abstrahujemy
chorych i rannych. Po 7 dniach dotarliśmy do Dubna,
ale I część Szpitala przedostała się dalej na Kopycynie
Kpt. Aweruchowski zdał chorych i rannych do Szpitala, zorganizował
rannego w gmachu Gimnazjum w Dubnie, a przydzielonym 2.
leżancom: murze i ppor. Lesus. Wydał rozkaz dożyci na
Własny rezer. do I części Szpitala

Po 2. dniach ponownego odnalezienia Szpitala oraz w Czortkowie
Pod Zaleszczykami przez kilka godzin wstrzymaliśmy nas oddziały
Armii Wzrostoch.

Dnia 18/IX 1939 pod Zaleszczykami, zgodnie z rozkazem Szpital
nasz przeniesiony został przez Rumunki, gdzie wzięliśmy internowani

Łziski pneromusivi i oprausania komendanta bran-
sportu Kpt. Graba. Łzkiego Sytkal nas mi dostal
mi do uwevbi.

Na P. 28. XI. 1943

J. J. Goldreich
officer

Aukcja

wzrostników walk wrześniowych 1939 r.

- 1) Karwsko i inni Kadysiewicz Henryk
- 2) Skopiec kapitan Lekan
- 3) Prydział obawy. Lekan uac. O. k. 2.
- 4) Prydział w wrześniu 1939 r.
Szpital wojenny nr 204

- 5) a) zawód - Lekan
- b) data powstania - 1 września 1939 r.
- 6) Przebieg wypadków, których był świadkiem.

190 Wnieśnia 1939 r. na podstawie karty Mob. zgłosił ten
 się do swego macierzystego oddziału w Lublinie. 63
 Następnie przydzielony do szpitala wojennego nr 204 pod
 kierownictwem majora Lekana W. Szelakiego. Z Lublina
 skierowana was do Włodzisławia Wdzyńskiego, który miał

był średnio danego szpitala. Po 10to dniowym po-
 byciu w 407to dzielnicy nastąpił podjęcie wysiłków
 pod ~~miasto~~ miasto skierowane najpierw Luck, Kiew,
 Lancy do Kowla. Tutaj zatrzymał się i po wsta-
 pieniu bolszewików do miasta, słowidca major Wsrelaki
 szpital rozwinął.

J. W. Wsrelaki
 kpt. lek.

ch. p.

31.7.442

dla ucz. m. 1939

- 1 a Stopień służbowy
- b Imię nazwisko
- c Data i miejsce urodzenia
- d Ostatni przydział pokojowy lub stanowisko cywilne
- 2 Przydział obecny
- 3 nazwa służb personalny własnego oddz. szpitalnych, oraz wielkiej jednostki do której oddział należał (w obsadzie pers. szpitalu lub oddz. podać również nazwiska lekarzy intendantów, księży i t.p.)
- 4 Podać krótki opis mobilizacji: przejazdu na front oraz walki w których autor sprawozdania, brał osobiście udział opis ten ująć krótko i zwięźle możliwe w relacji codziennych od dnia wymarszu na front do dnia kapitulacji, dostania się do niewoli lub interwowania.
- 5 Podać nazwiska zabitych podczas akcji wojennej, zmarłych z powodu ran odniesionych na polu walki, zamordowanych na tyłach, lub zmarłych w niewoli, których śmierci naoczny świadkiem był, autor sprawozdania z dokładnym wymienieniem: daty, miejscowości i przydziału zmarłego
- 6 Podać nazwiska osób które się szczególnie wyróżniały odwagą bohaterstwem i t.p. lub też takich które popełniły czynny niezgodny z honorem Polaka (względnie też osoby cywilne)
- 7 Podać dane o sztafardach wojskowych oraz o majątku skarbowym.
- 8 Podać opis sukcesów własnych i okrucieństw, dokonanych przez wojska niemieckie

Kpt lek.
 S. Janas Berlemtu.
 26. XII 1895 Łanówi Woj. Lub.
 lekarn. praktyk
 14 p.p.
 Szpital Woj. N 209
 Zmob. 24/839r. do Szpital. Gor. Poln. - przeniesiony do Kofy 1/9. i oddany do Pociągu San. - przeszedł do Szpitala Woj. N 209. Wyjechał ze Szpitala 20/9 i wyjechał do Kowla w dniu 20/9 gdzie oddany do niewoli.
 Robocze jelicow suwari przy rzece s.p. przy-lek. Suietoc Ki a Polowania. -

dla Oficerów Polskich Sił Zbrojnych w Z.S.S.R (Walki 1939 r.)

- 1) Specjalista wzmiany A: Jakub Sekler ur. 2.V. 1900 w Łowiczu, lekarz-internista
Ulbraszewskości Spółdzielni w Łowiczu. OKIV
- 2) Obecnie: 5. Pułk Szkieletowy - choroba płucowa segregacyjnego, lekarz 5. Pułk Szkieletowy
i kierownik Centr. Psychiatrycznej. Lekarskiej.
- 3) Szpital wojenny № 401 w Katorzysji
- 4) Skasowanie do rozkazu w karierze, mobilizacyjnej, miałem wyjechać się dwudziestego dnia mobilizacji
Lizajski w Kadecie Łopaszowej B. Szpitala Obregonego w Lublinie. Z powodu zmniejszenia
drog komunikacyjnych nie byłam w możności do Lublina dotrzeć; mimo, że już
dnia 6 września ze Łwowa wyjechałem i dobiłem w kolejce do Żółkwi. Wobec tego
wróciłem do Łwowa i zgłosiłem się w A.O.K. № 6, skąd, mimo skierowania do kadety Łopasz
B. Szpitala Obregonego. Po ogłoszeniu się tamże otrzymałem przydział do Szpitala Wojennego
№ 401 w Katorzysji. Ponieważ powiązi nie kursowały, otrzymałem rozkaz dostania się do miejsca
mego przydziału „ własnym przemysłem ” Droga ta odbyłem excecioro piechota, excecioro przy-
godnymi furmankami wzgl. samochodami. Po przyjeździe do Katorzysji otrzymałem
przydział jako ordynator oddziału wewnętrzny. Szpital woj. 401 posiadał tylko
obsadę personelną, pozostał mi był zupełnie unradkowany, oni też: kadnych, chorých
ani rannych w szpitalu nie miał. Komendantem Szpitala był ppłk-lekarz
A: Dębicki, kwatermistrzem, mjr. Jednarski, oficerem-płotnikiem był kpt. Greger
Pozostał panieństwem z Oficerów-Lekarzy, następujących: mjr-lek A: Tyroniec, kpt A: Kubi-
mierz, ppor A: Galtzow, ppor A: Karolus. — Dnia 17 września 1939 odbył Komendant
Szpitala z Oficerami odprawę, w której poradzono, mas o zbliżeniu się wojsk sowieckich
i zapowiedziach nymarow w mocy w kierunku ku granicy rumuńskiej.

W dniu tym pełniłem służbę Lekarza dyżurnego Garnizonu i znajdowałem się
w Garnizonowej Szkole Chorych, odległej znacznie od miejsca rozlokowania naszego
Szpitala. Gdy przybyłem ^(przed) wieczorem do Szpitala, nie zastałem już swoich, gdyż
w międzyczasie przygodnym autem ciężarowym odjechali. Opuszczałem więc Kofortyjską
szkołę, dotychczasową do szpitala najbliższych grup piwnych. Dojeżdżały nas
problemy sanitacyjne i uciekły do miasta. —

BI. 12. e/32

5) —

6) —

7) —

8) —

[Signature]

Spór Dr. Smolka Antoni
1. Klasyfik. Sem. 7. 30.9.46.
M. p. 29.11.1943

BI. 12 p / (33)

APW 16807

Jan - DOK. VI

szpital wojenny 501

Investygorajns. 235/ST

- 1) Spór Dr. Smolka Antoni; 10.6.1903 Żabno Jarvice, pow. Cierny, lekarz. Zmaki historyczny jako mer. lekarz, nominacja 1.2.1943.
- 2) Szpital wojenny 501, komendant: ppłk Stensel
pasyca kmolta: ppłk Eisler.
- 3) Szpital wojenny 501 wybudowany 6.9.1939
w ramach nie liczył rekrutem. 15.9.1939 przeniesiony
do Horodarki a od 17.9.1939 na posterunek ppłk Ste-
nka przechodził granicę państwowy.
- 4) /
- 5) /
- 6) Lekarze historyczni w ramach: mjr. Garsien;
ppłk Adamowicz, ppłk Wzółka, ppłk Karol, ppłk Wroblew-
ski, ppłk Holczak, mer Szulczycki.

Dziękuję
M. p. lech.

dm. DOK. IX
Szpital woj. 504/Tarnopol 11/11

BI. 12 e/34
REFERAT
HISTORYCZNY

Specjalista lek. Maciejowski Zygmunt.

Przydział w 1939r. - IX Szpital Okr. Briescia n/B.

Przydział obecny: d-ca Sznkz.

Dnia 1/IX-39r. zgodnie z rozkazem szef w kadrowe
IX Szpitala Okr. w Briesciu n/Buzim
na podstawie przydziału mob.
i zostaniem przydzielony do rezerwy
personelu lekarskiego tego szpitala.

W Briesciu przebywałem do 11. IX 39r.
Dnia 11. IX 39r. o godz. 20¹⁵ nastąpiła
ewakuacja rez. pers. lek. IX Szpitala
do Tarnopola.

Dnia 14/IX-39r. w Tarnopolu zostałem
przydzielony do szpitala wojennego 504,
a wkrótce dnia 17. IX 39r. wraz
ze szpitalem wojennym 504 dostaliśmy
się do niewoli w Tarnopolu.

Rez. pers. lekarskiego IX Szpitala Okr.
składała się z kilkudziesięciu ofic.
i podd. lekarzy; nie była użyta

w oddziałach z powodu kurczenia
 się frontu; natomiast była
 używana również w czasie bom-
 bardowania przy ratowaniu ofiar
 bombardowania (np. wlot na brzozi
 9. IX. 39.)

Tak w IX Sept. Okr. jak i w szpitalu
 wojennym 504. wyposażenie w res-
 tawy chirurgiczne, w lekarstwa
 i środki opatrunkowe - doskonałe.

J. Dziakowski
 por. lek.

1. Łączeski szefem nr. 14 szefem w. Kielce. stryka stafa. 1 Syntol im. m. m. Piłsudskiego w Warszawie. formacji.

2. 1 Syntol obrotowy był samodzielnym oddziałem gospodarczym był Syntolam dla obrotu Korpusu Nr. 1. Komendant. pułk. dr. Łada Bogum. ochotnicy: pułk. Ciembieniec, ppłk. Sowiński, ppłk. Bechowiec, mjr. Barucki, kpt. Ryll, kpt. Wajnow kpt. Alerek, kpt. Zebrowski, pułk. Droc, mjr. Wachowski, Insygnia Chimiozi krowcy jako pododdział gospodarczy: km. pułk. dr. Sadowski z-cz. mjr. Le. Ciskiewicz.

3. Zimobilizowany dnia 4 IX 43r. do kadry 1 Syntol obrotowego we stanowisko oficera m. m. do Belowej Szkoły Służby Nr. 1. Dnia 9 IX kadra z powołaniami m. m. obsady zostały ewakuowane wraz z rodzin. ujemobilizowaniem, pod d-tem. kpt. Surlina do elchiskiej Alerniechiego. Szef c. m. Kadry m. m. do g. m. były do Bielskożyńcy pod Kremeniecem, gdzie zostały przeniesione do obsady Syntola wojennego Nr. 505, którego komendantem.

Był ppłk dr. Szymanski Asit, z-cz. ppłk. dr. Polkowski. Dnia 17 IX Syntol w. 505 został stoczony przez bolszewików i wzięty do niewoli. Ze względu na dużą ilość chorych i rannych obsada Syntola została porzeczona nie swier funkcji, od dnia 20 IX rozpoczęła się kolejna seria podległych oficerów, folji

Jan - DOK. VI. BI. 12 r / 36
Sept. woj. 605

Sprawozdanie medyczne
z rok miesiencych 1939 r.

217 / VI

Kwestionariusz.

1. ppow. med. lek-sciur Ratter Meinert Kadra Zap.
VI. Sept. 1939. Lubi
2. Szpital Wojenny № 605 Zborov. Kaukadon
rugi. S. Desiutski
3. 30. VII. 1939 Kuznetsovskiy. Kuznetsovskiy
Kaske Zap. 31. VII. Kuznetsovskiy do Cest. Kuznet.
Jan. Kuznetsovskiy z Lubi, eden pyreniia
Kuznetsovskiy. Kuznetsovskiy 2. IX god. Kuznetsovskiy
2. IX god. Kuznetsovskiy, pyreniia Lubi 5. IX. 1939 4° ruz. 6. IX 1939
Kuznetsovskiy do Zborov, do Kuznetsovskiy 605.

73

Kuznetsovskiy

Jan. - DOK. VI
Sept. woj. nr. 605

BI. 12 r/ (37)

274/VI

16846

KWESTIONARIUSZ.

- 1) Stopień (sl. st., rez., st. sp., czasu wojny) - imię nazwisko, data i miejsce urodzenia, ostatni przydział pokojowy, lub stanowisko popilne.
- 2) Podać nazwę, skład i obsadę personalną własnego pododdziału, oddziału, sąsiednich pododdziałów, oraz W.J., do której oddział należał.
- 3) Podać krótki opis mobilizacji, przyjazdu na front, oraz walk, w których autor sprawozdania brał osobiście udział. Opis ten ująć krótko i zwięźle możliwie w relacjach codziennych od dnia wyruszenia na front do dnia kapitulacji względnie dostania się do niewoli.
- 4) Podać nazwiska zabitych podczas akcji wojennej, ew. zmarłych z powodu ran odniezionych na polu walki, względnie zamordowanych na tyłach lub zmarłych w niewoli.
- 5) Podać nazwiska osób, które się szczególnie wyróżniały odwagą, bohaterstwem lub t.p., lub też takich, które popełniły czyny niegodne mundur polskiego.
- 6) W obsadzie personalnej sztabów względnie oddziałów podać również z nazwiskami lekarzy, intendentów, księży kapłanów, oficerów uzbrojenia i t.p.

Por. lek. rez. Józef Weintlo's 23 V 1901 r. Lwów
lekarz.

Sept. woj. 605 Stowiszynów. Komendant kpt. lek. J.
Dziopiniński, kwatermistrz kpt. Cieska.

Mobilizacja we Lwowie, pod oknami wyjazd do Stowiszynowa, rozminiecie się, przyjmowanie rannych i chorujących. 17. V 39. Komendant z resztą oficerów wyjechał na przód, ja z pozostałą resztą pododdziałem z chorującymi i rannymi oraz sanitarnymi. Dnia 17. V objeżdżam komendę. 18. V objeżdżam komendę kpt. Józef J. Gut. Walki z Niemcami i ucieczką milicji. 19. V 39. ucieczka do niewoli bolszewickiej.

J. Weintlo's Józef
por. lek.

Kwestionariusz

oficerów Gubernii IT 2 brzojnych w Z. S. S. R / Katali 1939

Por. rot. J. Józef Kleinko 23 maja 1901 r. uc
Lwowie, lekarski praktykujący prywatnie we Lwowie
jako internista - rentpensjon.

2) Nauk. lekarski i Beorn Lofewin

3) Szpital wojenny № 605 w Stanisławowie. Komendant
kpt. lekarski i Diopizirski, Anatemistka kpt. Liaska, Płotnik
kpt. Piasek

4) Zmobilizowany 30 VII 1939 r. organizował i kierował szpitalem
we Lwowie 3 V 1939 wyjechał, szpitalem w Stanisławowie.
14 V 1939 r. w mieście w rezerwie fizyczny w rezerwie siły
armyji powołania na miejsce, miejscem w puszczy
miejscu 18-19 komendant ośmiadecy, że po udzieleniu
mniejszej misata ewakuuje się na Węgry, 200 km
wielkość szpitalny samochód i z pomocą ogólnego
wyniki i ulepszenia lekarski wyjechał. Objętość oświadczenia,
wielkość nigdy nie była w oddziale i mianowicie
mniejsza et rei, zwolnieniem kilku żołnierzy narodowi
wielki ukraiński. 18 IX wyjechał do szpitala kpt. lek.
J. J. i z jego stanowiska objął komenda. Później
wielkość wyjechał na rezerwie, oświadczenie w temer.
19 IX o jego do rezerwy oświadczenie internowania przez
kolonizację.

- 5. - 8. -
- 6. -
- 7. -

J. Kleinko 75
Por. lek.

Jan - Doktor M. 30 XI 1939

Febriński Jan

por. adm. Starby 2 domu

Spis. woj. nr. 608

16651

79/VI

Sprawozdanie

REFERAT
HISTORYCZNY

- 1) Por. rez. Jan Febriński umr. 22/IV w Katuszku ^{47: Stanisławski} ^{48: Melopolski}
6 Baon sanitarny - wrodzich państwowy -
- 2) Komisja poborca Nowi № 85 - przewodniczący - por. Febriński
+ zast. przewodniczący podporucznik + kilku podoficerów
+ kilkudziesięciu szereż. - przy 6 Baon sanitarny
dca ppłk lekarz dr. Kunz przy VI. d. O. K. Lwów.
- 3) Porządek do starby cywilnej w woj. z 27 sierpnia 1939
wygłoszony na fabryce dnia 31 sierpnia w 28 ul. Łódź
"Jewi" w dniu 1-go września Komisja była bombardowa-
na w Glinnej. Nawrążył par samoloty wrogie - zda-
jącej w Krasinku Łódź. - Komisja ratownicza
wędle placu mobilizacyjnego i powróciły do 6 Baon
sanit 11/9 - przydzielony jako oficer adm. sanit do
Spitalu wojennego № 608 - Komentaryj Puthowicki
lekarz Zacharski - zast. ruz. lek. Lasota, chirurg
ppłk lek. Martynowicz. - Spital po przyjeździe drogą
którą do Stryja - w dniu 12/9 - ~~był to moment~~
niezaburzenia bezon rakietowania było profecum
bombardowania przez materiały i obrazy, nie
zdaryba przybył drogą lotną do Stryja. W dniu
14/9 1939 otrzymanem rozkazem Komendanta
Komendanta Spitalu by onelkomi wstąpił
starsi w udai w Krasinku; okulice Stanisława
sam zast. Komendanta z rodziną lekarzy, oficerów i je-
ch. Porządek his Kapelana wódek profecum. Wła-
d i siostri, ja. Natychmiast w uocy udeleliśmy im
piersi w Krasinku Morzyca - Bolesława wona
z his Kapelana; siostrowa a fo otrzymanie
a Bolesława z podiat udeleliśmy im wódek do
Stanisława. Po Stryju fruntowani do Spitalu
dane udeleliśmy im se Spital otrzywał rozkaz
udaciami się do Zawatowa ad Puthajce.
W dniu 17/9 (niepula) rano wygłosziny w Krasinku
Puthajce - jednal a Nizjanie otrzychaliśmy
rozkaz wykofanem im to "Bolesławy" wódek
i marceja w Krasinku Kotonuyji i Stanisława.
Udeleliśmy im do Stanisława ruz. profecum
Puthajce i w dniu 20/9 przebraliśmy granicę
w Jabłownicy - do Puthajce ruz. wódek i wódek
w obone wódek. + Komendanta.

4.) ~~Maximální~~ zajištění vstupů a prací v oblasti veřejné
pomoci.

5. Místem pro solné kary, zejména z povrchových a do 10-
15.000 státek - k tomu je poskytnut na území
státním - v podobě státního příspěvku
Emisarskému - k tomu rovněž může
být na odebrané přídavné.

6. —

J. H. S. P.

Gen. DOK IX
Szpital polowy 903. (30 d. p.)

BI 12 p/39

M. p. dnia 22. XI. 43r.

16821

Kwestjonariusz.

249/UT

REFERAT
HISTORYCZNY

1. Ppor. st. st. Wacław Szczuciński, 4. I. 1919 r. m. Łos, woj. warszawskie.
Ostatni przydział polowy: Szpital Polowy San. Łow. - uzesen.
2. Szpital Polowy № 903, kmdt. Szpitala - kpt. lek. Dr. Wislichi, 2-ca kmdtka
por. lek. Dr. Siciński, D-ce 1 sekcji - ppor. lek. Dr. Perelman, D-ce 2 sekcji
ppor. lek. Dr. Finto Antoni.
3. 1. IX. 1939. w S. P. San. Łow. stryżniattem przydział do D. O. K. IX
Wyjechałem z Warszawy w noc z 1/2 IX 39 r. W D. O. K. IX. dnia 2. IX. 39 r.
stryżniattem przydział do Szpital. Pol. № 903. 5. IX. 39 r. wraz ze szpitalem
wyjechałem transportem kolejowym w kierunku na Lublin.
Mielismy jakoby dotrzeć do 30 D. P. Pod Lubowem dnia 9. IX. 39 r.
zostalismy bombardowani i byliśmy zmuszeni wystradować się
z transportu. Od dnia 14-17. IX. 39 r. personel szpitala pol. Nr. 903
pracował na różnych sekcjach szpitala szeregowego w Chełmie.
Ja wraz ze szym d-cą ppor. lek. Perelmanem pracowałem na
sekcji Chirurgicznej.
18. IX. 39. we wczesnych godzinach rannych Szpital 903 opuścił
Chełm. Posuwalismy się w kierunku na Zamści.
Dnia 23. IX. 39 r. gdańs w rejonie Zamścia we dworze Nadole
(za namu nie रहे), stryżniattem około 40 rannych. Wszelkich
bleszkosi npla kmdt. Szpitala wydat rochar dalszego marszu.
2 rannymi zostali jeden lekarz (nazwiska nie pamiętam) i
4 sanit. wraz z odpowiednim materiałem leczniczym.
Dnia 25. IX. 1939 r. w godz. potudnowych dostaliśmy się wraz
z całym szpitalem pol. 903 do miejscowości wiejskiej we wsi
Grabowiec - Góra, pod Kumbieszowem.

Szczuciński

Kwestjonariusz

24A/IV

REFERAT
STOICZY

dla aspiranta Potolski SIT Zbrojnych w Z. S. S. R.
(wulki 1939 r.)

tek. rez. Nasiedski Szymon Abram, ur. 26. VI. 1907 r.
we Władystanowie pow. Konin, mj. Poznań, lekarz med.
wolno-praktykujący w Stożku w Matkini.

1) przydział obecny: Kump. Samit. 15 p.p.

2) przydział najemny: Szpitala Potolskiego Szpitala Potolskiego nr. 96-1.

Skład Szpitala Potolskiego nr. 96-1.

Komendant szpitala: kpt. tek. Bukowy

Ordynator - chirurg: por. tek. Lipas

inżynier chirurg: ppor. tek. Blasie

Ordynator - internista: ppor. tek. Ulicki

" " " " ppor. tek. Juchentan

lek. dentysta: por. tek. deud. Janek

lek. bakteriolog: ppor. tek. Kojack

oficer żywn.: ppor. Jankowski

3) Zmobilizowany 24. VIII. 1939 r. do 6. VI. 1939 r. lekarz oddziału
Zakaźny w Szpitalu Okręgowym w Brestu w Białorusi
w nocy z 6 na 7 września (z przydziałem na stanowisku Szpitalu
Potolskiego Szpitala Potolskiego nr. 96-1) wraz ze
Szpitalem Pot. nr. 96-1 wyjazd powrotny z Brestu w Białorusi
7 - 17. września wyjazd w powozku. Dnia 17. września wraz
ze Szpitalem Potolskim zostaram usiłując dojechać przez miasto
Soniczki i miejscowości pomiędzy Zdoburzem a Ostrogą
punkty 5, 6, 7, 8 melduję negatywnie.

Praszkowski

Jen - DOK TX ^{lipni p. 961}

PW 16533

REFERAT
HISTORYCZNY

Tarnawski Stanisław
plut. pchor. Zap. Baon San. 0 org. A.
Przydział we wrześniu 1939 - Szpital

BT. 12ef(41)

Dnia 2. IX. 1939 w Szpitalu Okręgowym w Brześciu
n/Bugiem otrzymania przydział do Szpitala Pol-
nego Nr. 961. Szpital ten organizował się w mieście
Dnia 5. IX. 39 załadowaliśmy się na stacji kolejnej
i wyjechaliśmy przez Grebemkę do Bielska Pod-
laskiego, gdzieśmy się wyładowali. Do dnia 10. IX
staliśmy bezczynnie w lesku pod Bielskiem
przy sobie na Ziałytok. Dnia 11. IX. odmasero-
waliśmy do Kleszczel, załadowaliśmy się na
kolej i zostaliśmy wycofani przez Wodkowystę,
Baranowice, Larny do Zdobunowa. Dnia
17. IX. cały personel i sprzęt szpitalny dostat
się do rąk wojsk sowieckich.

Organizacja Szpitala: Szpital dzielił się na -
Dowództwo i 3 sekcje samodzielne, zdolne do
samodzielnego działania. Stan liczebny Szpitala:
Oficerów 10, z tego 8 lekarzy, szeregowców około 200.

Łączny posiłek: około 70 worów konnych,
120 worzy, koce, pościel, bielizna, narzędzia
kuchenne. Do Szpitala dostarczona była od
początku kolumna dez. Komp. i dentytorus.
Szpital posiadał własną aptekę.

Broń: 30 kb. systemu rosyjskiego i około
300 sztuk naboju.

Zaopatrzenie: w Bzresciu otrzymaliśmy
kilkaset kg mąki, krowy, suchary.
Po drodze Szpital zakupywał mięso z wśar-
nych funkcji przysiężnych.

Działania lotnictwa wroga nie obserwo-
waliśmy; nalotów rplskich na Szpital było
około 7-min.

Obrona p-lot. i p-pauc. - wykonane porządku
30 kb.

Szpital przez cały przeciąg swojego istnienia
nie miał ani jednego ranego.

Zestawy chirurgiczne szpitala - bardzo skąpe.
Szpital nie posiadał przyrządów do transfuzji
krowi.

Kwestionariusz

86/13

Waleri 1939 r.

Por. dr. rer. d^r med. Leon Flanke,
22. VI. 1894 r. w Harnaire

Ostatni przydział powojenny: IX Szpital Okręg.
"Mab" w Bniewcu 4/3
Haurowicko cywilne: kierownik leczenia i
ordynator psychodni precyzyjnych
w Harnaire

2. Obecny przydział: 15 P.P. desan I²⁰ Baonu.

3. Szpital Polowy 962
Skład personelu: kpt. dr Baranicki
(komendant), iprot. dr Mar. Synski, ppor. dr
Bleichgeimlich, ppor. H. Exenhausen, kpt. dr
Popiawski, por. dr Popiawski, por. dr
Zelbststein

4. Łagodnie z kasy "Mab" wycedowała dot.
2. IX. 39 r. do Bniewca 4/3, do IX Szpitala Okręg.
4. IX. 39 r. przydział do szpitala Polowego 962,
jako st. ordynator interwista,
później zastępcy komendanta
4. IX - 6. IX. 39 r. organizacja szpitala w Bniewcu 4/3
6. IX 39 r. ewakuacja szpitala do miast. Łoboszewo
dla dalszej organizacji.

11. IX. 39 r. Wyjazd do granicy rumuńskiej
kasz. Bniew - Kowel - Luck - Równa

18. IX. 39 r. Zeskanisze się z czerwony armią
w Łucku i wrócić nos. do mi-
woli w pierwszym sztabie. Verte!

5.-8 Meldung negativ, BI 12e/42

Dr. Flaut pro. ex.

1. ...
 2. ...
 3. ...
 4. ...
 5. ...
 6. ...
 7. ...
 8. ...

Proc. ca. 8 Gleichgewicht Typograf

BI 12 p / (43)

99/10

HISTORICZNY

Przebieg choroby i walka we wrześniu 1939 r.

W dniu 1-ego września 1939 r. zamierzającem się w IX szpitalu
 w Breszciu n/B. i przydzielony zostałem,
 jako ordynator do szpitala polowego # 462, który
 informował się w Breszciu n/B i wyjechał do Łopu-
 cowa Małego pod Bredę w dniu 5-m września 1939 r., za
 kwaterunek węg. stacjon. mobilizacyjny. - Tam zostałem
 przydzielony do szpitala sanitarno-leczniczego, która oddział
 w kierunku na północ. - 2 pozostałe sekcje szpitala
 polowego otrzymały rozkaz odmaszerowania w kierunku
 Kowla, z tam przyjęty kierunek na Luck. - March
 odbywał się tylko w nocy, gdyż w ciągu dnia lotnictwo
 nieprzyjacielskie uniemożliwiało poruszanie się
 oddziałów, strzelając z karabinu maszynowego
 z przodu szpitala i obsadę lub też obsypując szpital
 bombami. - W dniu 17-m września wczesnym
 dotarliśmy do Luca, gdzie 18-go września szpital
 polowy został obsadzony i przyjęty przez wojska sowieckie.

8 Gleichgewicht-protes

Tea - DOK 7x

REFERAT HISTORYCZNY

BL.12e/43 16298

Wypis z protokołu lekarz
nazwiskami - Gleichgewicht Fryderyk
przydział w 1939r. - Szpital polowy 962
Wypis z obrotu - lekarz k3 - planowy powozowego kompanii sanitaryjnej
Szpital pol. 962

Na wypadku mobilizacji, miałem stawić się w 2. pułku
w szpitalu okręgowym # 9, w Brnie / Bregenciu, gdzie
w dniu 2. IX. 1939r. otrzymałem przydział do Szpitala polowego
962, jako st. wódz. po pobraniu w twierdzy w Mława-
Znach Mob. umundurowania i szpitalnego unieśmię-
żeniowego chirurgicznego i zębatego wewnętrzne, odwarowa-
liśmy z przydzielonymi strażnikami do wsi Lofaceni Maty
pod Brnie / Bregenciu dla upomoczenia się.
Pobrane umundurowanie oraz unieśmiężenie szpitalne, swobod-
nie chirurgiczne i wewnętrzne, okazały się w dostatecznej
miarze i przeważającej jakości. - 8. IX. 1939r. otrzymałem
wzrostowy rozkaz z omówieniem twierdzy Brnie
w kierunku Krotki. - Marsz był wykonywany ze
względem na stadi ułoty nieprzyjaciela tyłdo wury,
a dniem szpital mobilizacyjny w pobliskich Koby-
żanach lub lasach, aby z nastaniem zmierzchu
ruszać w dalszą drogę. - W Krotki w D. ture plecu
otrzymałem rozkaz dalszego marszu i posuwania się
do Łucka w kierunku Łucka. - Do Łucka dotarliśmy
ze szpitalem w dniu 18. IX. 1939r., gdzie zastaliśmy
rozbrojeni, gdzie odebrano nam cały sprzęt szpitalny
i unieśmiężenie szpitalne wraz z kompletami zestawów
chirurgicznych i wewnętrznych. - Sześciu ratowniczej
jako szpital polowy, nie przewidzieliśmy, gdyż w myśli
naszej nie było podrobie walk i nie przygotowaliśmy
ani chorych, ani rannych. - Ze względu na ciżmo-
we przez nieprzyjaciela środków łączności już
w przewidywalnych dniach wojny, nie mogliśmy korzystać
ani z połączenia telefonicznego, ani telegraficznego

dla komuni-komanda nr z Lefowstwem
 Dywizji, względnie armji. Zadanie adwokatów
 wykonywaliśmy na zasadzie rozkazów, które otrzy-
 mał Choridea szpitala polowego od Choridey
 szpitala chorobowego w Bnesciu n/B. i na zasadzie
 wshrych rozkazów Komendy Gesundzomu w Karlu
 jakoteż rozkazów przyrodzonych pod dwukre ma'nu
 pmer motocyklistów.

S. Gleichewitt
 Spolek

KWESTIONARIUSZ.

REPERAT
KATEDRA

1. Stopień (sl. st., rez., st. sp., czasu wojny) - imię i nazwisko, data i miejsce urodzenia, ostatni przydział pokojowy, lub stanowisko cywilne.
2. Podać nazwę, skład i obsadę personalną własnego pododdziału, oddziału, sąsiednich pododdziałów, oraz W.J., do której oddział należał.
3. Podać krótki opis mobilizacji, przyjazdu na front, oraz walk, których autor sprawozdania brał osobiście udział. Opis ten ująć krótko i zwięźle, możliwie w relacjach codziennych od dnia wyruszenia na front do dnia kapitulacji względnie dostania się do niewoli.
4. Podać nazwiska zabitych podczas akcji wojennej, ew. zmarłych z powodu ran odniesionych na polu walki, względnie zamordowanych na tyłach lub zmarłych w niewoli.
5. Podać nazwiska osób, które szczególnie się odznaczyły odwagą, bohaterstwem lub t.p., lub też takich, które popełniły czyny niegodne mundur polskiego.
6. W obsadzie personalnej sztabów względnie oddziałów podać również nazwiska lekarzy, intendentów, księży kapłanów, oficerów uzbrojenia i t.p.

ad 1. Kapł. rez. Lemiegg Jan, lek. nr. 28. III. 1899 r.

Sauator. przydz. pokoj. 10 Baon san. Przemysł stan cywilny lekarz chorzbowy chorzbowy g. Hłok. kca 10 Baon Spth Starog.

ad 2. Podany wojny przydzielony do szpitala woj.

N 1003. Noworski komendant wicj prawnik

Tam. Opuszczone lekarsze uszyk Stuchty

mys. b. Francuzi, Kpt. b. Kawtraeck

por. lek. b. Kucerek, por. lek. b. Kucotel

por. lek. b. Papee, por. lek. b. Litowski

i inni nazwiska wicj prawnik tam.

ad 3. Motywistay w Przemyslu w 10 tyg Baon

sanit. dnia 4. IX 1939. Przydzielony do szpitala

ka wojen. N. 1003. wygranym wraze se

z szpitala dnia 8 go lub 9 tego stacjami

w kierunku na Brody. Komendantem

szpitala m. wickistaw wicj prawnik, gdy

wyjechał naprzód kawtraeck dem.

ata obsada pers. szpitala wyruyła z Prze-

mysla prawni z powodu braku stron

82 komozji. Koprecz brzojnego dnia mawa

szpitala nie nam dostai kowche cktopnik

prawniack. Noworski z maw

sy, sumyly, obzady inuymy n pntali 107. *Handwritten notes at the top of the page.*

1001, 1002 i 1004. *Handwritten numbers and text.*

nyki p... *Handwritten text, possibly names or titles.*

Pod programi do modernizacji in other
scenii folwarkow, robcy na... *Handwritten text describing a program or project.*

l... *Handwritten text, possibly a date or location.*

... *Handwritten text, possibly a date or location.*

... *Handwritten text, possibly a date or location.*

... *Handwritten text, possibly a date or location.*

... *Handwritten text, possibly a date or location.*

Handwritten signature or name.

Institutionenjur.

1010

1. Toruński lekarni Dr. Zajac Adam, umrołom 31/III 1895 v Krakovic
pov. popol. umeni, publichnom v knyžnici jako lekarni adjuvatorny
i myšlji. Kabinetom do D. O. K. Smysla 3, z oborizhim javnima mi
tarnici v 6 dni malikunji

2. 5 P. A. L. (ok 1842. - popmolino C. V. P. A. L. namem)

101

3. Suptal polovny 1010, dovedem gnyj lekarny byt polpublikovnik
blizko moshka dris nie pumistam a po ussra z Smysla stak
vyprivedet gnyj i v rani vedovchi gnyj mi spytalim po emi rani.
Dorodny ustypu i provadnyj gnyj byt major lek. J. Gvariska
ter nie pumistam. Sudyta v dvoce. Gnyj majera utvoryj
suptal polovny 1010 objimoveta shato do lekarny, v miy
byta lillim z Krakova - ruka oby, mi rucni smi.
Z gnyj lekarny Krakovskih pumistam nariska: Dr. Knovek, Dr. Stopyn
Dr. Dorawski, Dr. Cichowski, Dr. Kramor (Smysla).

4. Stantem v v dni 5 mesia 1939 v Smysla do sifa Semlamego
gnyi stumymatem puzdrit do 1010 suptala polovep. Zlazi v
v 7 v 8 rita gnyj lekarny, vas z lillim sentarjinarim, bu
snyta sentancep i gospodamego restalimy rystim pimo v liemim
Zuska i zolivi put dovedom vyprivedemey mujom detydy,
vshyja na ruka vospimovomni suptala. Z dni na dni
vshyim v liemim tak v lillimimie puchodilimy
te rucni, shvia i v rucnarije po lillimimimimy vshy
vni utvoryimy suptala - vshyim v shato 20 mesia
v oblystom shato do km od dvoce. In suptalimy na
vshyim pumyly stumy dromi rucnary, vshy vshy

naš domaćin na njegovu stalnu postaju, ovičnu nam, u
grupu uputala 1000 novčanih, na postavi puzdružuju, u
ponu i vjuni nam do hrišćanskih spiskih notata o petrićini
obročku mobilnijem i migrarni formaciji. 2. Deo
njega (zbuje u + Goblen nbečulna i kolovska) jui puzdružuju
predstaliu u do Lova po cejni po jui Cuvanju. Puzdružuju
hrišćanskih spiskih rečovatun do rroma 1940 i cuinijem
u dnu oventorena nui u Lova i juićinini do Cuvanju
na Brata i Seta.

Dr. Papi Plun
jui. lbr

Ppor. Piotrowski: Koruń
mag. farm

Kwestionariusz A

Kwestionariusz B - negatywny

Łgodnie z Kartą, Mob. dnia 31 sierpnia zameldowa-
łem się w Kierownictwie Zaopatrzenia Sanitarnego
w Warszawie. Dniem 1 września przydzielony zostałem
jako oficer Instytutu Badań przy K. Z. S. Funkcją
moją polegalą im badania wszelkiego ma-
teriału nadającego się dla K. Z. S. a w szczególności
im badania chemicznych i bakteriologicznych
środków, apopleksji z płynami różnymi, roztworów
leczniczych, opatrunków wyjątkowych i t.p.
Jest to pierwszy dzień mojego B. dnia
roboty, gdyż należało zbadać niektóre stare
zapasy płynów wyjątkowych, czy nadają się
jeszcze do użytku jak morfina, scopolamina,
cofeina i inne. Dniem 2/ix otrzymałem do zbada-
nia nowe płyny wyjątkowe w ampulkach, wypro-
dusowane przez wytwórnię K. Z. S. Pracowały
introdukcją przez cystę alarim, gdyż należy
były im dostarczyć z K. Z. S. bakteriologicznie,
im fort Bema i wrzucić do 4 na nowe magaryziny.
Jedną z większych bomb zmierzającą prawilom w któ-
rym miejscu się warianty i magaryziny. zestawów

Sanitarnej dla nietylko w polu. Pożniwie
 ciężkiej roboty i alarmów praca się
 b. dobrze i sprawnie do dnia 7 września t. j. do
 dnia ewakuacji. Do podstawowych w mocy wago-
 nów zakwaterowałam swój dział m. innymi aparatami
 do sterylizacji oraz całościowe urządzenie laboratoryjne
 analitycznego. Komendantem Instytutu Badań
 K. Z. S. był Kapitan D. Białajewski. Po zakwatero-
 waniu wagonów, otrzymaniu rozkaz udania się do
 dworca, już zeszły, węgry oficerowie. Wobec tego że
 w Inst. Badań K. Z. S. pracowali ppow L. Mariewski
 posiadający auto osobiste zaprosił mnie również do
 auta i udaliśmy się w kierunku na dworz.

W drodze niedostanie brylingi zimniejsi niż
 się przed bombami i kulami karabinów manjor-
 nych. We Lwowie zakwaterowałam się dnia 9 września
 rano w Szpitalu Obrotu Zdrowia O.K. II, gdzie zostałam
 matryniast zatrudnioną jako oficer do specjalnych
 spraw i objęłam służbę. Dnia 10 przybył Delegat
 M. S. W. pan pułk. Jankowski i cały Korpus oficer-
 ski Kiel. Zasp. Szm. podzielił na dwie grupy.

Pierwsza grupa z panem pułk. Moszczańskim
 została wydelegowana do Jarosława i do Łucka
 celem zorganizowania nowej Szkoły Sanitarnej.

10 | Druga grupa pod dowództwem pana pułkownika
 Stanisława Artymucha, w skład której zostałam
 przydzielona, miała zadanie stworzenia nowej
 Szkoły Sanitarnej początkowo we Lwowie
 a później w Otyurii koło Katoryny. W tym celu
 po uprzednich przygotowaniach w dniu 12 września

otrzymanym przedmiotem rozkaz nakazowania i
 przymusowego zakupu materiału sanitarnego w
 hurtowniach aptecznych we Łwowie, z koralu nie-
 listy pociągowej do Otyjii. Od samego ranka
 do wieczora zakładałem kilkadziesiąt telefonów, które
 miały być tegoż dnia wywiezione. Tymczasem o g.
 17³⁰ przyjechał do hurtowni w której pracowałem
 p. ppor. Piotrowski Antoni (nie Krawczyński) z rozkazem
 od pułk. Artimcha bym natychmiast
 wjechał Łwowie z osobami samochodem do szpitala
 obronowego na tyfusowic gdzie miałem odczekać.
 W tym czasie otrzymałem powiadomienie. Okazało
 się że Dow. Okr. Korp. VI nie miało możliwości
 dostarczenia lokumacji do przewiezienia zakupu
 tego towaru, wobec czego zakup niemożliwy
 i towar zastawiono. W nocy z dnia 12 na 13 przy-
 jechał i nocował w hurtowni z kompanią Łwowie
 i inni rozkaz p. pułk. Artimcha dawał
 nadsyłając mi w kierunku na Otyjii, gdzie doje-
 chaliśmy dn. 14 września. Tegoż dnia pułk. Artimch
 zabrakł mi do Stanisławowa w charakterze oficera
 w towarzyszącym by zakłonił zaprowadzenie
 całej załogi. Następnego dnia pojechałem
 z p. pułk. Artimchem do Kobylicy by zbadać
 możliwość zakupu gazy i dostawki oraz możliwo-
 ści robienia bandażu. W jednej z fabryk mineral-
 nych wzmianki na dostawę kilkadziesiąt milionów
 bandażu, lecz niestety za dwa dni okazało się że
 dnia 16 września oraz 17 do późnego wieczora byłam
 w Otyjii pełniąc dyżur przy telefonie, w oczekiwaniu

dyspozycji od Delegata Minist. Spr. Wjrm.

W noc z dnia 17 na 18 września po załadowaniu
na 2 czy 3 samochody towaru szwajcarskiego, który
miał być do Otyri i składnicy szwajcarskiej z
Przemysła, kruszycami w stronę granicy
Polsko - Rumuńskiej, która przekroczyła
w Trzaskowie w godzinach rannych w dniu
18 września 1939 r. Tak nie skończyła służba,
została nie produkcyjna dla Ojczyzny.

Na marginesie pracy w Kier. Zasp. Sam. pole-
kam sobie zamówić i przez centralizację, ostate-
cznie stał się mało użyteczny w okresie od 1 do 17 wrze-
śnia r. ub.

H. Piłsudski ✓

Pariza dnia 4 lutego 1940 r.

ГТодковский Kazimierz Andrzej
Podporucznik A.K.

Gr. Polowyjch (Michaels) BT 12 p / 47
XSR 17546

Kat. A.

Sanit

Служба Здравца. Лekarz

Pospolite nuzenie. W IX-1939r. służba ochotnicza w oddziale pułk. Petrywiskiego-sformowanym w Piotrowie wzeimnia. Obecny przydział: 5 Komp. Sam. 5 K. D. P.

Notatek z okresu kampanji 1939r. nie posiadani, również nie brałem udziału w przygotowaniu kroniki, lub sprawozdania z działań oddziału, w którym brałem udział w IX-1939r. Oddział ten został zorganizowany w drugiej połowie /połowie/ września z żołnierzy młodszych niż z okolic Radom-Zwoli-Żłacia po walkach: 11 września, składali się z wyprawkich rękawic broni i sił, z uzbrojeniem wyposażeniem i ubrojeniem, pułki z ziem północno-wschodnich, ogólnie około 400 ludzi. Dowództwo starało się ułożyć 100% z innymi jednostkami natrafiało przy tym jednak na dwie trudności. Kierunek marszu: od Wisły na wschód Kłuckonie, Rogoń, Karimien, Bronistawka K/Żywiec - na Warszawa. W tym okresie miał być banko użyte do przeprowadzenia /około 20 września/ z powodu dużej ilości wiosek niemieckich na prawym brzegu Wisły, pomocniczym się tylko nosa przy dużych ubezpieczeniach piących i konnych patroli. Walki oddziału nie stawały, wobec obrymiej i stale wzrastającej przewagi niemieckiej, z wyjątkiem partyckich patroli, natomiast doszły do przyczenia z niemieckimi jednostkami.

W ostatnich dniach września zachowaliśmy na czerwonkę i na rękach dowódcy opniętym oddział, który poszedł dalej w kierunku północno-wschodnim i jak później się dowiedzieliśmy w okolicy Kocka, po utracie broni i dokumentów, został rozwiązany.

4 grudnia 1945r.

Kazimierz Godek - ppw.